



PUT BEZAKONJA



G. F. Unger

PUT BEZAKONJA





LASO 386

G. F. Unger: **PUT BEZAKONJA**

Naslov originala: **PFAD DER GESETZLOSEN**

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Copyright: Bastei Verlag, Bergish Gladbach

Prijevod: Fedor Bekl

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli



LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Informativno-revijalna izdanja n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, Redakcija »Romani i stripovi« – Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković – Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 %. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00 – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US\$ 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«). Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb. Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

LASO broj 386 izlazi 6. 3. 1981.

I

Zaustavili smo se pred El Pasom kad smo od grada bili udaljeni još jedan dan jahanja.

Iako su mu ruke bile sapete lisičinama, Jim Hardin je s lakoćom gipko sjahao s konja i pored životinje čučnuo kraj napajališta. Oprao je ruke i lice, pa tek onda počeo piti.

Držao sam se malo po strani, jer nisam htio Hardina dovesti u iskušenje da me pokuša udariti po glavi kamenom što se nalazio kraj vode.

Uostalom, moje je ime Ben Craig. U vrijeme kad sam se s Jimom Hardinom nalazio na putu za El Paso bio sam imenovani pomoćnik saveznog šerifa, bilo mi je dvadeset i osam godina, a sebe sam smatrao vještim momkom koji sa svime može izići na kraj.

Pošto smo se napili, Hardin me upita cerekajući se:

— Zar me se bojiš, Ben?

Nisam odgovorio. Samo sam ga kritički i podozrivo promatrao.

— To me boli — nastavi Hardin i stavi ruku na prsa. — Vodiš me okovanog, sa mnom postupaš kao s divljom životinjom, to me boli. Pa mi smo stari ratni drugovi.

Ni sada nisam ništa rekao. Bio sam smeten. Možda Jim ima pravo, pomislim.

Kad mi je prije nekoliko dana savezni šerif dao u zadatak da Jima Hardina sprovedem u El Paso zbog suočenja, mogao sam to odbiti i upozoriti da smo uhićenik i ja za vrijeme rata prijateljevali. Nisam to uradio zato što je s nama trebao poći i moj drug George Shafter, pa dakle ne bih jahao sam sa Jimom.

Međutim, dogodilo se da je pomoćni šerif George Shafter prošle noći nenadano obolio. Odjednom su ga spopali želučani grčevi i groznica, a dobio je i proljev. Najvjerojatnije je negdje putem pio vodu koja mu je naškodila. Nismo mogli čekati dok ozdravi, pa sam ja s uhićenikom krenuo dalje.

I tako sada sjedim s Jimom na dan jahanja do El Pasa, na pojilištu, i razmišljam o tome jesmo li i danas dobri prijatelji i smijem li mu skinuti lisičine.

Za rata bijasmo zajedno četiri duge godine. Jim ne samo da mi je spasio život kad sam pogođen potonuo u rijeci Shenandoah, nego smo

cijelo to vrijeme živjeli kao braća i pomagali jedan drugome u nevoljama i prilikom opasnosti.

Pošto su mene zarobili, bili smo razdvojeni. Nismo se vidjeli do trenutka kad sam dobio zadatak da ga zajedno sa Shafterom sprovedem u El Paso.

Jim Hardin bijaše osumnjičen da je napao i opljačkao vlak. Tom je prilikom ubijen strojovoda, a jedan drugi je teško ranjen. Taj drugi bijaše pratitelj novčane pošiljke i on bi trebao identificirati napadača i pljačkaša. Kako je bio ranjen, nije mogao doći k uhićeniku, nego je njega trebalo dovesti u El Paso na suočenje.

Gledao sam Jima. Izdržao je moj pogled, a onda reče:

– Dobro, ne moraš mi vjerovati. Sada si pomoćnik saveznog šerifa, a i koješta se drugo u međuvremenu promijenilo. Ne moraš razmišljati o tome da smo nas dvojica nekad...

Nije dovršio rečenicu. Potresao je okovanim rukama, a onda se okrenuo i pobrinuo za svoga konja, toliko koliko je to mogao.

Slijedio sam njegov primjer, a onda napunio naše čuturice vodom. Pošto smo to obavili, udaljili smo se od pojilišta i smjestili na jedno povišeno mjesto.

U tom je kraju bilo opasno logorovati kraj pojilišta, pogotovu ako je čovjek sam s uhićenikom. Tuda nisu krstarili samo ratoborni Apaši nego i odmetnici. A ti bi svom drugu svakako rado pomogli. Kako kaže uzrečica: Ruka ruku mije.

Pobrinuli smo se da logorujemo na dobro prikrivenom mjestu, a ja sam odlučio da ne palimo vatru. Kad sam izvadio hranu, oslobodio sam Jima lisičina. Prije toga on mi je još jednom dao riječ da nema ništa s prepadom na vlak i da neće

pokušati pobjeći. Kako je rekao, on će se čiste savjesti suočiti s pratiteljem novčane pošiljke.

Povjerovao sam mu. Uvjerio me. Malone sam se i stidio što sam s Jimom postupao kao s neznancem. Dok je Shafter još jahao s nama, Hardin nijednom riječi nije dao naslutiti da smo nas dvojica stari ratni drugovi. Visoko sam cijenio taj njegov postupak.

Sunce je već počelo zalaziti dok smo sjedeći sućelice jeli hladnu večeru.

– Dobro je znati, Ben, da nisi posve zaboravio vrijeme koje smo proveli zajedno – promrmlja Jim Hardin, koga su prije često nazivali Buntovnik Jim ili Buntovnik Hardin.

Jim je bio otprilike moje visine, možda koji kilogram teži. Bio je skladno građen i na određeni način gotovo lijep. Smedokos, zelenih očiju i blistavobijelih zuba. Sjećao sam se da je posvuda kuda smo stizali imao mnogo uspjeha u žena.

Za proteklih godina postao je nekako tvrdi i vidljivo zreliji. U vrijeme kad smo se kao vojnici prvi put sreli u Teksasnoj brigadi obojica smo bili deset godina mlađi. A prije točno osam godina... bilo je to godine 1862. u Virginiji... Jim mi je spasio život.

Dok je sada jeo, pio vodu iz čuturice i povremeno mi se smiješio, ponašao se tako kao da se to suočenje u El Pasu njega baš ništa ne tiče. Pa, zašto i bi, pomislim. I u Teksasu i u Novom Meksiku ima mnogo muškaraca kojima bi opis napadača odgovarao isto toliko koliko i Jimu i koji bi na temelju toga mogli biti uhićeni.

Eto, o tome sam razmišljao dok smo se iz svojih čuturica osvježavali vodom kao da pijemo najbolje vino.

– Kad sve ovo prode – iznenada reče Jim ozbiljnim glasom – morat ću vraški požuriti kući. Moja je žena zacijelo već zabrinuta što je sa mnom.

– Oženjen si?

Začudio sam se, jer nikako nisam mogao zamisliti da Jim ima ženu. Bolje rečeno, da bi ikojoj uspjelo njega uloviti.

Osmjehnuo se i žestoko kimnuo.

– I to najboljom na svijetu – odgovori uvjerljivo. – Plavokosa je i smeđooka. Imam i dvoje djece. Moja obitelj živi u pokrajini Pecos, u blizini Roswella. Odande sam odjahao u Carrizozo, da bih sklopio ugovor o opskrbi mesom tamošnjih rudnika. Tamo sam i uhvaćen pod sumnjom da sam napao vlak. No sutra će biti sve razjašnjeno.

I dalje sam se čudio. Nikako ga nisam mogao zamisliti kao vjernog supruga i oca obitelji. Moj je drug nekoć posvuda izazivao gužvu i živio bučno i veselo. Kao vojnik uvijek je bio dobivao posebne zadatke. Takve kakve je mogao obaviti samo izuzetan čovjek, koji u njih ulazi i svoj život. Često je između dobrovoljaca za takve zadatke birao mene. A sada je Jim oženjen, otac dvoje djece i vlasnik ranča kojeg želi proširiti. Nisam to sve mogao tako brzo prožvakati.

Nakon što smo povećerali i pošto se smračilo, Jim mi pride i pruži ruke.

– U redu – rekao sam smiješeći se. – Dao si mi riječ. Propisi mi, doduše, naređuju da ne smijem učiniti izuzetak ni s prijateljem, pa čak ni sa članom obitelji, ali fućkam ja na takva pravila. Kako bi to izgledalo kad se dva stara prijatelja i ratna druga ne bi mogla pouzdati jedan u drugoga?

– I ja tako mislim – suglasio se

Jim. – Hvala ti, Ben, što nisi zaboravio prošlost. To bi me uistinu strahovito boljelo.

Nakon toga uvili smo se svaki u svoj gunj. Ja bih, doduše, rado i dalje razgovarao, ali sam opazio da on nakon svakog udisaja pada sve dublje u san. Nije me to jako čudilo, jer sam i ja bio umoran i iscrpljen poslije dugog jahanja po prašini i pod užarenim suncem.

Neko sam vrijeme razmišljao o tome kako je dobro što mi je Jim dao riječ i što mu mogu vjerovati. Da nije tako, morao bih ovako umoran probdjeti još jednu noć. Ah, danas mogu spavati! Jim je moj stari drug, a jednom mi je prilikom čak spasio život. Bio sam budala što sam protekla dva dana na to zaboravio. Vjerojatno je tome kriv George Shafter. On je uvijek nepovjerljiv poput vuka.

S tim sam mislima zaspao.

Izenenada sam se probudio. Jim Hardin je već bio spreman za polazak.

Bila je duboka noć. Mjesec i zvijezde bacali su blijedu svjetlost. Ustanem. Kako sam maločas bio opazio da mi je nestao kolt što sam ga držao spremnog ispod gunja, znao sam što slijedi.

Imao je i moju pušku. Naime, Jim je sjedio na mojem konju, a tamo se u navlaci o sedlu nalazila puška. Sada je usmjerio u mene kolt i rekao:

– Ben, glup si što vjeruješ u prijateljstvo starih drugova. Život teče dalje i danas je sve drugačije nego što bijaše jučer. Znao sam da ću te uhvatiti na sentimentalnost. Istina je da sam ja napao vlak. Znam da bi me u El Pasu objesili, jer pratitelj ima tamo mnogo prijatelja. Ben,

prisvojio sam pedeset tisuća dolara državnog novca! Na sreću, nisam ga ponio u Carrizozo kad sam pošao da bih tamo kupio konja i namirnice. Sada ću poći po taj novac i krenuti na sjever. A tebe, Ben, želim. Kao što sam ti rekao, prijatelju, život teče. Svijet se mijenja.

Izgovorivši posljednju riječ, pritisne okidač.

U hipu sam reagirao. Iako me pogodio zato što sam prije bio tako lakomisleno naivan, nikada nisam bio polagan. Prije nego što sam doirnuo tlo, padajući sa stijene na kojoj smo se bili ulogorili, osjetim kako se svijet doista mijenja. Sve se vrtoglavo okretalo oko mene.

S teškom mukom otvorim oči.

Ležao sam poleduške, pod žarkim suncem. Ipak nekako uspijem na koljenima otpuzati do šipražjem obrasle stijene. Bila je velika, pa je stvarala dovoljno sjene. Dovukavši se do tog hladovitog mjesta, ponovo izgubim svijest.

Kad sam se po drugi put probudio, bila je večer. Noć kao i svaka druga. Takva kakva bijaše i prošla, kad sam povjerovao prijatelju i ratnom drugu Jimu Hardinu.

Drhtao sam od groznice. Glava me paklenski boljela i osjećao sam je kao da je dvostruko veća. Bio sam strahovito žedan. Znao sam da ću umrijeti ako ne stignem do vode.

Potrajalo je cijelu vječnost dok sam primorao svoje tijelo da se pomakne.

Udaljenost do pojilišta u ravnoj je crti bila jedva dulja od stotinu metara, no put kojim sam stvarno morao prijeći bio je tri puta dulji. Morao sam obići mnogobrojne zapreke i savladati gotovo četrdeset metara visinske razlike.

Bio sam malone mrtav kad sam pao potrbuške kod pojila.

Dugo je trajalo dok sam se napokon uspio pomaknuti. I dok sam se osvježio i napio. Kad sam htio umiti lice, bolno sam se trgnuo. Dodirnuo sam zgrušanu krv. Okorjela krv pokrivala mi je cijelu desnu stranu lica i uho.

Metak mi je zaparao obraz i produžio do iza uha. Rana je bila široka tri prsta. Zatim sam se bio strmoglavio preko stijene i glavom udario o tlo. Bilo je nevjerojatno što sam ostao živ.

Što sada?

Kad sam se napio, rashladio zapešća i oprao zgrušanu krv s lica i kose, pokušam razmisliti što bih mogao poduzeti da se izvučem iz ove bezizgledne situacije.

Nisam mogao dokučiti što bi me moglo spasiti. U ovim predjelima čovjek bez konja je izgubljen. A ja nisam imao ni oružje, ni najpotrebniju opremu, ni... a to je najvažnije... čaturicu s vodom.

Kako bih, tako ranjen i iscrpljen, pješice prevalio četrdeset milja što me dijele od El Pasa?

Ne bih mogao odrediti kad sam ponovo zaspao, ali znam da sam se u grozničavom snu neprekidno trzao.

Kad sam se slijedećeg dana na poslijetku osvijestio, nisam se osjećao mnogo bolje. Međutim, više nisam bio sâm.

George Shafter, moj drug, stigao je u međuvremenu do pojila. Sada je bilo poslijepodne, a on je sigurno pored mene već nekoliko sati.

Promatrali smo se dugo šuteći. U njegovim sam očima zamijetio oštar izraz, gotovo neprijateljski. No možda i nije bio takav. Možda

sam se varao. Možda Georgea još grči u želucu i ne osjeća se dobro. Njegovo je mršavo lice i sada bilo strahovito blijedo. Izgledao je kao da je ustao iz groba.

Bila je to sreća što se George nije dugo zadržao, nego je krenuo za nama čim mu je bilo malo bolje. Međutim, umjesto da smo se susreli dan kasnije u El Pasu, našao me na ovom pojilištu.

– Ne moraš mi ništa objašnjavati – promrmlja naposljetku Shafter. – U groznici si uvijek iznova pričao kako te je Buntovnik Jim prešao zato što si mu vjerovao. Pričao si i o ratu i o tome da ti je on za vrijeme rata spasio život. Bit će vraški nezgodno ako to dozna i savezni šerif. Morao si mu to prije reći. Ben, Jim Hardin ti je umakao zato što si zakazao. Ako se na njegovom putu nađe još mrtvih, za to ćeš biti kriv isto toliko koliko i on.

Na to nisam imao što odgovoriti. Bilo je istina sve što je rekao.

Ja sam bio taj koji je pustio s lanca tigra koji je uhvaćen zahvaljujući samo sreći i slučajnosti. A takva sreća i slučajnost ne mogu se ponoviti. Jim Hardin nije momak kojega bi se i drugi put lako uhvatilo.

– Moramo se vratiti u Carrizozo – prozborim s mukom. – Hardin je bio krenuo tamo da bi kupio narmirnice i konja. Novac kojega se dočepao opljačkavši vlak sakrio je negdje u blizini grada. Tada je slučajno prepoznat. Kad su ga uhvatili nije imao ni najmanju priliku da umakne, jer je čovjek koji ga je prepoznao i uhvatio držao cijev sačmarice čvrsto zabitu u njegova leđa. Osim toga, kraj njega se odmah našlo dovoljno naoružanih ljudi. George, Jim Hardin je odjahao u Carrizozo da bi iskopao orobljeni novac.

– I dobrano je pred nama. Ima prednosti od tri dana promrmlja George. – A kako ima dva konja, može ih putem mijenjati i odmara ti. Ben, Hardin je tebi pobjegao i ja moram saveznom šerifu podnijeti izvještaj. Morat ću ga obavijestiti i o tome da si uhićenika otprije poznavao i da ti je on jednom bio spasio život.

Ništa nisam rekao. Shafter vjerovatno ima pravo. Bio sam lakomislena budala. Nesposoban sam da nosim zvijezdu.

II

Abe Tompson nije bio visoka rasta. Najbolje bi ga se moglo opisati tako da ga se usporedi jastrebom koji, iako već star, ima dobar ulov zato što se koristi mnogobrojnim trikovima što mu osiguravaju posebno mjesto među ostalim jastrebovima. Tomas je bio savezni šerif.

Prije nego što me Abe pozvao, Shafter ga je o svemu podrobno i točno izvijestio. Tako ja, zapravo, i nisam imao što reći.

Čim sam ušao u Tompsonov ured, prišao sam pisaćem stolu za kojim je sjedio i položio na dasku zvijezdu šerifovog pomoćnika.

– Žao mi je – rekoh. – Na žalost, prekasno sam uvidio da nisam dovoljno tvrd ni hladnokrvan za taj posao. Nisam smio pokloniti povjerenje ni starome prijatelju sve dotle dok je pod sumnjom da je počinio ubojstvo i orobio vlak. Uostalom, poslije mi je priznao da je to on uradio. Znam da sam vam odmah morao reći da je Jim Hardin moj nekadašnji prijatelj i da smo bili ratni drugovi, kao i to da sam mu obavezan na zahvalnost. Ušutim, pošto sam rekao sve što sam smatrao nužnim. Tek poslije kraće stanke upitam:

– Hoćete li me optužiti, šerife? Tompson me dugo promatrao. Gotovo sam osjetio kako njegova unutrašnja snaga prodire u mene i pažljivo ispituje i proučava moje misli i osjećaje.

Bio je tvrd čovjek. U njemu nema ni slabosti ni sentimentalnosti. I dalje šuteći, dohvatio je zvijezdu što sam je položio pred njega na stol i ubacio je u jednu od ladica pisaćeg stola. Onda zaniječe glavom i naposljetku progovori.

– Ne – reče – neću. Odričem se toga da te optužim zato što si optuženom omogućio da pobjegne. Kao čovjeku služi ti na čast što si starome prijatelju povjerovao na riječ kad ti je rekao da je nevin. Međutim, kao predstavniku vlasti to te čini neprikladnim za posao što si ga obavljao na mom području. Radije idi i čuvaj krave, pa vjeruj u dobrotu, ljepotu i čistoću u ovom našem svijetu.

Rekao je to oštro, a tako je i mislio. Kad sam se približio vratima na tri koraka, Tompson ponovo progovori.

– Još nešto, moj mladiću! Možda bi to ionako saznao, ali moram ti to reći.

Zastao sam i okrenuo se prema njemu.

Pogled mu bijaše stroži, a glas mu je dobio suhu tvrdoću.

– Čovjek u Carrizozu koji je dao opis ubojice i pljačkaša vlaka, na temelju čega je Jim Hardin prepoznat i uhvaćen, je mrtav. Taj poštanski službenik koji je prvi donio vijest o pljački bio je valjan čovjek. Sada je mrtav. Što misliš, tko ga je ubio kroz otvoren prozor dok je sjedio za stolom u svojem osvijetljenom uredu?

Pitanje me udarilo po glavi poput čekića. Znao sam da sam sukrivac za smrt poštanskog službenika. I to

zato što sam Hardinu omogućio da pobjegne!

Stajao sam kao pijan. Buntovnik Jim postao je prokleti ubojica! A to što je opet na slobodi može zahvaliti samo mojem povjerenju u čovjekovu riječ! Nisam mogao drugo do zuriti u Tompsona i s mukom gutati slinu. Zatim, ne rekavši više ni riječi, izidem iz sobe.

U predvorju zatekoh Georgea Shaftera. Gledao me optužujući. Bio je dušom i tijelom šerif, a dužnost mu bijaše iznad svega. On ne bi vjerovao ni vlastitom bratu sve dotle dok bi bio sumnjiv, i to samo zato što bi to bilo protupropisno.

Da li je to dobro ili zlo?

Poželio sam da i ja mogu biti takav kao George, ali ništa nisam rekao. Izišao sam na ulicu i krenuo u zajedničko konačište, gdje je moja prtljaga još stajala zapakirana.

Nekoliko pomoćnika šerifa vrzmalo se uokolo. Ovdje, u zajedničkom konačistu savezni je šerif uvijek imao nekoliko slobodnih pomoćnika koje je mogao koristiti kad je to trebalo i poslati ih tamo gdje su njihove usluge potrebne.

Nijedan od njih nije ništa rekao.

Imao sam još jednog, rezervnog konja. Sada sam otišao po njega i osedlao ga. To drugo sedlo kojim sam raspolagao bilo je staro sedlo marke McClellan, kakvim se u vrijeme rata služila konjica.

Napustio sam prebivalište saveznog šerifa poput šugavog psa. A nisam ni bio mnogo bogatiji od takve životinje. Plaća pomoćnog šerifa bila je mala. Doduše, pored plaće moglo se dobiti dodatnu premiju, koja se isplaćivala u slučajevima hapšenja ili uručenja poziva, a postojala je i naknada troškova za prevaljene milje, no sve zajedno bijaše dovoljno tek za skroman život. Da se ne

bi putovalo tako bijedno kako putuju lutalice u sedlu. Ni najvećom se štednjom ne bi moglo obogatiti.

Tijekom šest mjeseci uspio sam uštedjeti oko stotinu dolara i to je bilo sve čime sam sada raspolagao. Nisam imao čak ni pušku. Na sreću, među stvarima u konačištu bio je i moj rezervni kolt.

Taj će mi revolver biti prijeko potreban ako želim doći Jima Hardina. Bilo je neizbježno da ga potražim. Jednostavno ga moram naći, kako bih mu istom mjerom vratio ono što je on meni uradio. Međutim, njegov je metak samo okrznuo moju glavu, a moj će njega bolje pogoditi.

Možda sam uistinu lakomislena budala i možda ne vrijedim mnogo, ali jedno neprijeporno odlično umijem. Pucati. To sam uvijek znao. I brzo i precizno.

No hoću li pronaći Hardina?

Jim je orobio pedeset tisuća dolara državnog novca. To nije značilo samo to da je prisvojio novac kako bi sebi uljepšao život, nego se tim činom suprotstavio slovu saveznog zakona, a ne samo zakonima koji su vrijedili na području Novog Meksika.

Imao je nesreću što novac kojega se domogao nije bio vlasništvo neke banke ili privatne kompanije nego vlade. Taj je novac bio namijenjen vladinom zastupniku u El Pasu. Zbog svega toga Jima Hardina neće progoniti samo mjesni šerif, čija nadležnost završava na granicama njegovog područja, nego će za njim tragati svi savezni šerifi od južne do sjeverne granice. U svim državama na području Unije gdje se primjenjuje savezni zakon.

S tih pedeset tisuća dolara Jim Hardin je na svoju glavu navukao mnogo nepravilika.

Podje li se od takvih razmišljanja,

lako bi se moglo doći na pomisao da će čovjek poput Jima pokušati nekako napustiti područje na kojem se primjenjuje savezni zakon, tako da pobjegne preko granice. U Meksiko. Tamo bi mu tih pedeset tisuća vrijedilo mnogo više nego s ovu stranu granice.

Međutim, dobro sam poznao Jima, pa sam znao da ne podnosi Meksikance. Sve što je meksikansko njemu je mrsko. Znao sam i to da je oduvijek obuzet divljom željom da se upusti u kakav veliki rizik, željom za lijepim ženama, željom za životom bogatog džentlmena kakvim je sebe zamišljao. Uvijek je težio za životom punim sjaja.

Uza sve to znao sam i to gdje Jim Hardin može novcem što ga je orobio kupiti takav način života: na Missisippiju!

Na tamošnjim riječnim brodovima razvila se nezamisliva raskoš. Ti su brodovi istodobno prvorazredni hoteli, kazališta, igraonice, plesne dvorane, dvorane za zabavu... Ukratko: sve što se za novac može kupiti. Tamo se na nedogovoreni sastanak okupljaju birani članovi društva Novoga svijeta. U raskošnim odjelima tih brodova nalaze se Veliki, Bogati i Moćni. I kockari, više ili manje kamuflirani, lakomi i nemilosrdni.

Tamo, na jednom od brodova što velikom rijekom plove između New Orleansa i Saint Louisa, bit će boravište Jima Hardina.

Krenuh na put u želji da nekadašnjeg prijatelja dobijem pred svoj kolt.

Za čovjeka s malo novca u džepu bio je to dugačak, polagan i težak put.

Jahao sam i pri tome morao čuvati konja da ga ne premorim. Vož-

nja brzom kočijom odmah bi iscrpjela moju skromnu uštedevinu, a to si nisam mogao priuštiti. Od čega bih onda živio?

Da, sve su okolnosti bile protiv mene.

Možda je bila glupa zamisao krenuti do rijeke Mississippi, ali ja sam tako tvrdoglavo zapeo za taj svoj naum da me od njega ništa ne bi moglo odvratiti. Tu sam svoju tvrdoglavost naslijedio od majke Irkinje, kojoj je tijekom godina tako uspjelo ukrotiti mogega divljeg i odvažnog oca da se naposljetku smirio i stalno naselio. Štoviše, postao je ozbiljan građanin.

Osoba koja je poznavala moga oca priznala bi da je majčin zadatak bio strahovito težak, malone neostvariv. Ipak je to postigla, zahvaljujući svojoj irskoj tvrdoglavosti. Uspjelo joj je čak i to da divlje i neobuzdane sinove svoga muža preodgoji u dobre i razumne momke.

Oba moja starija brata bijahu vještiji od mene. Stariji od njih dvojice postao je inženjer kod željeznice i prilikom gradnje Union Pacifica stekao lijepo priznanje, a mladi je bio vođa dobre skupine goniča stoke putem Chisholm. I njegovo je ime bilo poznato zato što još nikad dosad nije izgubio stado.

U usporedbi s braćom bio sam bezvrijedna srečka. Nisam bio sposoban ni toliko da obavim najobičniji zadatak maršalovog pomoćnika.

Krenuo sam, dakle, na put do New Orleansa.

Na zidu pokraj ulaza u šerifov ured u gradiću San Antonio po prvi put sam ugledao potjernicu za Jimom Hardinom. Tekst je glasio:

•DVIJE TISUĆE DOLARA NA-
GRADE•

Traži se Jim Hardin, zvan Bun-
tovnik Jim,

zbog pljačke i umorstva!

Opis: ♂

Visok: 187 cm.

Težak: 90 kg.

Kosa: smeđa.

Oči: zelene.

Zubi: besprijeckorni.

Osobiti znaci: Upadljivo zelene oči.

Ožiljci od lasa na hrptu ruke. Na
lijevom ramenu brazgotina od met-
ka još iz vremena rata.

Abe Tompson,

savezni šerif,

Novi Meksiko.

To je bilo sve. Sliku nisu imali, no sigurno nema mnogo ljudi u čijoj su vanjštini sjedinjuju svi nabrojani podaci: izrazito zelene oči i blistavi zubi, ožiljci od lasa, visina i težina.

Tako točan opis mogao bi biti Hardinova zla kob.

Odmor je bio potreban i meni i konju, ali nisam smio gubiti vrijeme. Tako sam iz San Antonija odmah krenuo dalje.

Kad sam mjesec dana nakon polaska stigao u New Orleans, i ja i moj konj imali smo iza sebe dug put, koji je od nas zahtijevao mnogo napora. Pošto smo projahali poprijeke cijeli Teksas i Louisianu, i konj i ja bijasmo gola kost i koža.

U to su vrijeme New Orleans nazivali i »Grad-polumjesec«, zato što je bio podignut na jednoj okuci rijeke.

Jahao sam polagano ulicom Canal, koja je dijelila staru francusku četvrt na sjeveroistoku od nove četvrti na jugozapadu.

Sveti dime, još od rata nisam vidio toliko ljudi na jednom mjestu! Na ulicama je vladala takva gužva

da sam se jedva probijao prema luci.

Još prije nego što sam ujahao u grad, stavio sam kolt u bisage. Vrlo pametno, jer na ulicama je posvuda bilo policajaca koji su pazili i na to da se po gradu nitko ne kreće naoružan.

Nisam se mogao izvući iz gužve u koju sam upao, pa sam odjahao nizbrdo, prema luci.

Na priveziština gatova bilo je brodova iz cijeloga svijeta. Jedni su ukrcavali teret, drugi su ga iskrcavali. Bilo je tu i raskošnih brodova, koje su pokretala velika lopatasta kola i kojih su gornje palube nadvisivale gradske kuće. Posvuda po gradu bio sam vidio poslovnice parobrodarskih kompanija.

Što sam dalje jahao, postajao sam sve smeteniji. Ako je Jim Hardin uistinu pobjegao u New Orleans i odlučio živjeti pustolovnim životom na jednom od ovih luksuznih brodova i tu poduzimati poslove u velikom stilu, kako da ga pronađem?

Brodova je bilo više od stotinu. Najmanje desetak od njih moglo je biti privlačno za Hardina, a takvih je zacijelo još na putu između New Orleansa i Saint Louisa.

Rekao sam samome sebi da sam budala što pokušavam naći iglu u plastu sijena, ali ipak nisam dopustio da me svlada malodušnost. Shvatio sam da ne mogu oklijevati i iščudavati se i da moram nešto poduzeti.

Dva sata poslije prodao sam konja i kupio novo odijelo. Onda krenem u kupalište. Pošto sam se okupao, dao sam podrezati kosu i obrijati bradu. Kad sam ureden izišao na ulicu u džepu sam, unatoč tome što sam prodao konja, imao samo pedeset i sedam dolara.

Put me doveo do jedne od obalnih

policijskih stanica. I tu su bile izvještene potjernice, koje su dokazivale da je svijet pun propalica.

Abe Tompson je stavio u pogon veliku policijsku mašineriju, pa sam među potjernicama našao i onu raspisanu za Jimom Hardinom. Zagledao sam se u nju.

Malo zatim osjetim da iza mene netko stoji, pa se okrenem.

Muškarac je bio srednje visine i neodređenih godina, između tridesete i pedesete. Kosa mu je bila pješčane boje, oči poput bistre vode, pogled tvrd.

— Koga to tražite, prijatelju? — upita me.

Oklijevao sam, a onda pomislim da odnekud moram početi. Okrenem se postrance, pa pokažem na potjernicu za Jimom.

— Poznajete li ga slučajno? — upitam bez imalo nade. — Oči su mu upadljivo zelene, a vanjstinom se ubraja među muškarce koji se osebnjuju izdvajaju iz okoline.

Neznanac pride bliže i zagleda se u potjernicu. Tanke su mu se usne razvukle u grimasu prije nego što je odgovorio:

— Dvije tisuće dolara nagrade? To se isplati samo početnicima ili onima koji umiru od gladi. Kad bi vrijedio pet tisuća, možda bih se zainteresirao.

Promotrio me od glave do pete, pa nastavio:

— Kauboj, ha? Iz osobnih razloga tragat za njim? Zašto ste tako sigurni da ćete ga naći baš ovdje, na Mississippiju?

Pitanje je bilo opravdano. Bilo je očito da je taj neznanac lovac na ucijenjene zlikovce i da ga ne zanimaju sitne ribe.

Razmišljao sam o njegovom pitanju. Da, zašto sam zapravo tako siguran da imam pravo? Nisam htio govoriti o Jimovoj vječnoj težnji za

sajam. Slegnuo sam ramenima, pa odgovorio:

— Posrijedi je intuicija. Predosjećaj. Naime, dovoljno dobro poznajem Jima Hardina da bih pogodio što će uraditi sa pedeset tisuća dolara.

Kad je čuo o kakvoj je svoti riječ, pogled neznančevih poput šljunka tvrdih očiju postao je mnogo pažljiviji.

— Da — reče — to bi koješta moglo izmijeniti. Ako on posjeduje pedeset tisuća dolara... — Ušuti, a onda mi se iznenada osmijehne i predstavi: — Ja sam Alvah Jennison. Dosad sam ulovio gotovo sve »velike« momke. Mladi prijatelju, hoćete mi reći nešto više o tom Hardinu? Zatim ću vam nešto predložiti...

— Ne! — odgovorim kratko, pa dodam: — Jima Hardina ću privesti sam, bez ičije pomoći.

Krenem. Neznamac iza mojih leđa od srca se nasmije.

III

Protekao je jedan tjedan. Za mene težak, jadan i bezuspješan. Zatim i drugi tjedan, pa treći.

Novac što sam imao bio je pri kraju. Hitno sam morao naći nekakav posao, a to je u New Orleansu bilo gotovo nemoguće. Radne snage je bilo znatno više nego posla. U gradu su Crnci preuzimali svaki posao, zadovoljavajući se sitnom parom, a posao na brodu nisam htio preuzeti zato što sam želio ostati u luci.

Tijekom tih tjedana postajao sam sve više i više nalik lučkim vucibatinama. Ti su ljudi radili samo povremeno, noćivati bilo gdje, u kakvoj napuštenoj ribarskoj kućici ili u skladištu, i neprekidno se skrivali pred policijom.

Moja jedina zaštita pred polici-

jom bilo je deset dolara što sam ih imao u džepu. Tim sam novcem mogao spriječiti da budem optužen zbog skitnje i protjeran iz grada.

Cesto mi je bilo teško gladovati i tragati za privremenim poslom iako sam u džepu imao taj novac, ali znao sam da tih deset dolara ne smijem potrošiti.

Kad sam god mogao, bio sam kod mostova za iskrcaj čim bi u luku uplovio veći brod za zabavu. Putnici na tim luksuznim plovilima često bi odšetali na obalu, ili bi s palube promatrali vrevu u luci.

Nisam samo promatrao. Ispitivao sam i posadu tih brodova. No sve bijaše uzaludno.

Sumnja u meni rasla je iz dana u dan. Sve sam se češće pitao nisam li samo umislio da će Jim Hardin doputovati u New Orleans. Ili, u najmanju ruku, doći negdje na tu veliku rijeku. Nije li sve to plod ludačke ideje?

Takve bih misli otjerao što sam brže mogao i ustrajno se nadao da će mi upravo ovdje, u New Orleansu, Jim Hardin prepriječiti put.

I doista, jednoga sam ga dana napokon ugledao! Srce mi je počelo ludački lupati... ilj sam ja samo umišljao da u grudima imam bubanj?

Tog kasnog poslijepodneva stajao sam kraj jednoga od utovarnih mostova i promatrao kako »Queen of New Orleans« baca sidro da bi gosti mogli sići s broda. Na palubi je vladala strahovita gužva, ali ja srećom nisam trebao promatrati putnike drugog i trećeg razreda. Bio sam siguran da Jim putuje u luksuznom razredu.

I tada sam ugledao svoga ratnog druga kako izlazi iz kabine i naslanja se na ogradu! Polaganim je pogledom počeo prelaziti preko palube, pa ga zatim svrnuo na pristani-

šte. Promatrao je gužvu na pokretnom mostu i na obali.

Bio je odjeven kao što se odijeva engleski džentlmen, a ja sam bio siguran da je i dragulj u njegovoj igli za kravatu pravi. Presijavao se na suncu u svim duginim bojama.

Oh, što sada sve Jim može priuštiti! Putuje u luksuznoj kabini, na raskošnom plovećem brodu-salunu koji putnicima pruža najprobraniju zabavu. A ja stojim na obali, između buradi i sanduka, bala pamuka i svakojakog tereta. Gledam ga i obuzima me nesavladiva želja da ga ubijem. Mogao bih ga čak i koltom pogoditi!

Tako, napokon sam ga pronašao! No, što sada?

Siromašan sam poput crkvenog miša, a Jim stoji na gonjoj palubi raskošnog broda, kamo se može popeti samo onaj tko raspolaže s najmanje deset tisuća dolara. A ja, bijedno odjeven i sa slamnatim šeširom na glavi, više nalikujem skitnici nego pristojnom čovjeku.

Ako Hardin ne side s broda, malo je vjerojatno da bih mogao doći do njega. Na brodu je sve mnogo elegantnije nego na kopnu.

Iznenada se Jim pokrene. Odmakne se od ograde, načini nekoliko koraka, pa pokuca na vrata jedne kabine.

Vrata se ubrzo otvore i jedna žena izide. Bila je upravo od one vrste žena koje putuju takvim luksuznim brodovima: mlada, lijepa i bogata. Sve ste to mogli vrlo lako zaključiti na temelju njezine vanjštine.

Žena i Jim su razgovarali, smijali se, zabavljali... Onda se ona malo nagnula, podigla na vrhove prsta i brzo ga poljubila. Zatim se vratila u kabinu. Da, pomislim, Jim je uvijek imao sreću sa ženama. Ma kojem društvenom sloju pripadale. Malo zatim i Jim se vratio u svoju

kabinu. Čekao sam, ali on više nije izišao.

Približavala se večer. Sunce je bacalo crvenu svjetlost na blješteću površinu rijeke. Posvuda su se počele paliti svjetiljke.

Odjednom začujem kako se netko između naslagane robe probije prema meni. Okrenem se. U sumraku jedva prepoznam Alvaha Jennisona.

Za proteklih tjedana nekoliko sam ga puta susretao, ili vidao iz daljine. I on je neprekidno krstario lukom, ali je za razliku od mene imao mnogo novca.

Polagano se približio, a onda suhoparno upitao:

— To je bio on?

Začudio sam se. Opazivši to, Jennison nastavi:

— Neka vas to ne čudi, mladiću. Moji ljudi vas cijelo vrijeme promatraju. Jedan od njih mi je javio da ste posebno zainteresirani za jednog putnika na palubi luksuznog broda-saluna. Izgledali ste kao da ste dobili glavni zgoditak na lutriji. Cijelim ste tijelom drhtali, poput psa koji se želi otrgnuti s uzice. Dakle, želite li se dočepati tog momka? Pomoći ću vam, za određeni dio nagrade.

— Potrebno mi je odijelo — odgovorim. — Prilazi do luksuznih kabin dobro su čuvani i neću lako doprijeti do njih. Morao bih dati dobru napojnicu. Ako mi možete kupiti pristojno odijelo i dati dvadeset dolara...

Odmah je kimnuo da pristaje.

— Što zatim? — upita polagano.

— Skinut ću ga s broda, a onda ćemo zajedno otići u jedan tihi kutak iza skladišta drva. Tamo ću se osobno s njim razračunati. Ono što od njega ostane dopremit ćemo do šerifovog ureda. Nagradu ćemo podijeliti, Jennison.

– Vi ste vrlo razuman mladić. Razumijem vas što ga ne želite odmah predati šerifu. Slutio sam da imate s njim neki osobni obračun i shvaćam da najprije želite to riješiti.

Kad sam se dva sata poslije tog razgovora uspinjao na »Queen of New Orleans«, bilo me je teško prepoznati. Izgledao sam kao mladi teksaški rančer koji želi otputovati u Saint Louis.

Nisam bio prvi putnik koji se uspinjao na gornju palubu da bi krenuo na plovidbu rijekom. Pomoćni blagajnik, koji je stajao pri vrhu stuba, odmah me pristojno upita koji je broj moje kabine.

Odgovorio sam da to još ne znam, jer je kabinu u moje ime rezervirao jedan prijatelj. Putnik iz kabine broj trinaest.

– Ah, gospodin Harnid – reče pomoćni blagajnik.

– Da, upravo on – odgovorim, pa dodam: – Najprije ću navratiti do njega.

Smio sam proći zato što sam izgledao bogat i zato što sam bio prijatelj putnika koji se ovdje prezivao Harnid.

Na vratima Jimove kabine bio je pribijen veliki broj 13. U to sam se uvjerio poslijepodne, dok sam pažljivo nadgledao njegove postupke.

Čudno sam se osjećao. Iznenada mi se sve učinilo vrlo jednostavnim. Polagano sam prišao vratima kabine i zastao. Kroz zastore na prozorčiću prodiralo je svjetlo. Oslušnem. Znao sam da je Jim još unutra, jer je Alvah Jennison bio postavio stražara da nadzire kabinu dok sam ja kupovao odijelo.

Nije tek tako izmišljena rečenica: »Odijelo čini čovjeka.« Da je tako,

najbolje se vidjelo po tome kako sam lako pušten na gornju palubu. To odijelo i nekoliko riječi dobro odjevenog putnika bijaše dovoljno.

Pritisnem kvaku. Vrata se otvore. Jim Hardin se udobno smjestio. Zavaljen u ugodan naslonjač, u poluležećem položaju, jednim je špilom karata vježbao prste.

Nije me odmah prepoznao, jer mi je gornji dio tijela bio u polusjeni. Svjetiljka sa spuštenim zaslonom bacala je svjetlost prema dolje.

Udem i zatvorim vrata. Kad sam se ledima oslonio na njih, Hardin je gledao u cijev moga kolta.

Tada me prepozna. To ga pogodi poput udarca čekićem po čelu. Oči mu se rašire od čuđenja. Ukočio se i neko vrijeme zaprepašteno zurio u mene. Međutim, brzo je savladao taj šok. Bio je jedan od onih tvrdih, hladnokrvnih momaka koje malo što može zateći potpuno nespremima.

Položio je ruke dlanovima okrenute prema stolu, na rasprostrte karte. Kad je progovorio, oči su mu se stisle u dva uska proreza.

– Oh, tko bi to pomislio! – mirno reče. – Ipak, raduje me što si se izvukao. Mogu se priseći da mi je sa srca pao teški kamen. Znaš, do danas nisam mogao preboljeti to što sam tada morao ubiti najboljeg prijatelja. Međutim, opravdava me što u pitanju bijaše moj život. Ben, možeš li razumjeti da čovjek kome rade o glavi vrlo često mora učiniti gadarije koje inače nikada ne bi uradio? Sada, kad znam da si ostao živ, opet ću moći mirno spavati.

Izgovorio je to smireno i glatko. Isto je tako govorio prije nego što je pucao u mene. Štoviše, pričao mi je o svojoj ženi, o svojoj djeci, o svojem ranču! Međutim, više me nije mogao prevariti. Zato mu naredim:

– Ustaj! Onda pridi zidu na dva

koraka, pa se gornjim dijelom tijela nasloni na nj. Želim da čelo i dlanovi podignutih ruku budu priljubljeni uz zid.

— Ti, dakle, nemaš nimalo razumijevanja za mene? — upita žalosnim glasom.

— Ne, nemam — kratko odgovorim, pa nastavim: — U džepu imam potjernicu za tobom i ne bih imao teškoća kad bih ljudima iznenada morao objasniti zašto si preminuo. Dakle, poslušaj me!

Pogledao me i tek sada shvatio da mogu biti hladan poput glečera. I nepokolebiv. Poslušaj rezeći.

Od lagodnog života na brodu posljednjih tjedana Jim je udebljao i sada je sigurno težio deset kilograma više nego onda kad je bio u najboljoj formi. Ja sam, međutim, bio mršav poput pustinjačkog vuka. Sama kost i koža, kako je to uobičajeno reći. Iako visok, težio sam samo osamdeset kilograma. Jim najmanje stotinu, no još je bio pristao i daleko od toga da bi bio gojazañ.

Dovoljno je bilo da ga pogledam pa da budem siguran da ga mogu istući. I on je to znao. Dobro me proučio i pri tome zaključio da sam po tjelesnoj kondiciji nalik Komanču koji se teškim lovom i velikim fizičkim naporima bori za hranu i opstanak. Bio je siguran da sam sposoban i za najveće napore.

U Jimovim džepovima pronašao sam dva deringera, a u pridrživaču čarapa malen i oštar nož, onakav kakav lučke djevojke nose ispod podvezica.

Ispod prsluka od svilenog brokata bio je opasan dobro nabijenim remenom za skrivanje novca.

— Gdje je ostatak novca što si ga orobio? — upitam i povučem se natrag. — U tom remenu ne može biti svih pet tisuća.

— Možda sam ga veći dio spiskao —

promrmlja Hardin, pa se polagano okrene i leđima nasloni na zid.

— Ne vjerujem. Na brodu dobro živiš i mogao bih se kladiti da za svake vožnje nađeš glupana kojega oguliš do kože. Tvoje vježbanje s kartama dokazuje da si time ozbiljno zaposlen. No, gdje je novac?

— Idi do vraga! — prekine me Jim, pa nastavi: — Ako daš riječ da ćeš pustiti da odem i zaboraviti na mene, odstupit ću ti polovinu svote. No potrebna mi je tvoja riječ.

Osmjehnuo sam se, ali u tom osmijehu nije bilo ni najmanje prijateljstva. Kad je Jim ugledao taj smijeh, lice mu promijenilo boju. Napokon je shvatio da me više ni na kakav način ne može prevariti.

Kad sam ponovo progovorio, bio sam hladan i tvrd poput leda.

— Sada dobro poslušaj, nekadašnji prijatelju i slatkorječiva varalice! Imaš još jednu šansu. Vrlo sićušnu. Prije nego što te predam zakonu, raščistit ćemo svoje posve osobne stvari. Sići ćemo s broda i potražiti miran kutak iza skladišta drva. Tamo ću te premlatiti. No, u tome leži ta šansa. Ako ja ne uspijem premlatiti tebe i ti, štoviše, premlatiš mene i na neko vrijeme oboriš s nogu, to će ti biti šansa. Kako ti se to sviđa, prijatelju Jimmy?

Duboko je uzdahnulo. Svidjelo mu se to što sam rekao. Takva mu je prilika bila draža ni od kakve.

— Pa, dobro — pristane. — Vidim da ti moram dati zadovoljštinu. Kako mi ne želiš dati nikakvu drugu mogućnost da ispravim to što sam se prema tebi ponio kao podlac, raspolaži sa mnom kao što si naumio. Međutim, kad bi i slutio koliko se u sebi kajem...

— Prestani! — odrješito ga prekinem. — Svojim bi brbljanjem možda prevario neku staru djevojku koja već dvadeset godina uzalud će-

ka prosca, ali mene nećeš. Krenimo! Dajem ti riječ da u ruci držim jedan od tvojih deringera i da ću se, bude li potrebno, njime i poslužiti.

Pokazao sam glavom u onom smjeru gdje je na palubi stajao pomoćni blagajnik i dodao:

– Ako te pomoćni blagajnik upita koji je broj moje kabine, odgovorit ćeš da ćemo razmisliti hoćemo li uopće putovati. Članovi posade rado bi se dočepali nagrade koja je raspisana za tobom. Dovoljno bi bilo da kažem samo nekoliko riječi, zar ne?

S mukom je progutao slinu i kimnuo. Zatim obuče kaput.

Dok smo išli palubom prema stubama što vode nadolje, koračao sam pola koraka ulijevo iza Hardina. Kod posljednje stube na donjoj palubi stajao je jedan član posade. Ljubazno nas je pozdravio:

Kad smo stigli na glavnu palubu, s koje se preko pokretnog mostića silazilo na gat, vidio sam da je pomoćni blagajnik dobio zamjenu. Novi čovjek nije ništa pitao. Srdačno nas je pozdravio i, smatrajući i mene jednim od putnika, rekao:

– U tri sata krećemo, gospodo.

Sišli smo na kopno i krenuli prema skladištu drva. Čak i najveći brodovi još su loženi drvom. Ovdje još nisu znali za ugljen kao pogonsko sredstvo, iako se ponegdje u Americi već kopao ugljen. Međutim, mi smo se nalazili duboko na jugu, u zemlji pamuka. Noć je bila svijetla i ugodna, obasjana sjajem punog mjeseca i blistavim zvijezdama.

Alvahu Jennisonu i njegovim pomoćnicima koji su me, kao što mi je bio rekao, neprekidno držali na oku nigdje nije bilo traga. Ipak sam bio siguran da su u blizini. To me

nije brinulo. Jimu Hardinu sam nešto dugovao i želio sam najprije izravnati naše stare račune.

Skinuo sam kaputić i položio ga na hrpu drva. Svoj sam kolt stavio povrh, a u kaputiću su bila oba Jimova deringera.

I Jim skine svoj elegantni kaput. Brokatni mu prsluk zablista pod svjetlošću zvijezda.

– Zloupotrijebio si moje povjerenje – rekao sam i pošao na njega.

– Dao si mi riječ i ja sam u nju povjerovao, a ti si me prevario. Štoviše, pokušao si me ubiti! To što nisi nije tvoja zasluga. Izgubio sam posao i čast, a suodgovoran sam za smrt poštanskog službenika u Carrizozu, kojega si onako mučke ubio. Jim, sada ću te svojski premlatiti, a onda ću te izručiti pravdi!

– Pokušaj! – odgovori i skoči na mene.

Oh, Jim je bio prilično snažan momak, a znao se boriti i pri tome služiti raznoraznim trikovima. Da se posljednjih tjedana nije tako ulijenio i omekšao, možda bi me i pobijedio. Ovako mi se dobro suprotstavljao samo prvih pet minuta.

Tjerao me uokolo u krugu i pri tome čvrsto udarao, a onda mu ponestade sipe. Udarci su mu postali slabiji, zamasi polakši. Kako me nije uspio oboriti s nogu u prvim minutama znao je da je izgubio. Međutim, i dalje se očajnički borio. Nije bio od onih ljudi koji se predaju, bar ne dotle dok mogu micati prstima.

Bio je prljav borac. Što je borba dulje trajala, sve mi se manje sviđao. Proteklih nekoliko tjedana neprekidno sam razmišljao o tome kako će mi donijeti potpunu zadovoljstinu ako ga pošteno premlatim. Sada, kad sam već vidio da ću pobijediti, počeo sam shvaćati da neću osjetiti ni zadovoljstvo ni

olakšanje. Ova je tučnjava besmislena.

Pošto sam ga desnicom ponovo pogodio u predio želuca, Jimu pustite koljena i on padne. Začujem vlastiti glas kako govori:

— Dosta je! Ne želim se dalje tući. Ne veseli me da bijem nitkova, iako sam mislio da će me radovati. Hajde, krećemo dalje!

Okrenuo sam se da navučem kaput i uzmem kolt kad začujem da mi se Jim ponovo približava. Hitro se okrenem i istodobno maknem u stranu.

Hardin je obim rukama držao cjepanicu. Već ju je podigao iznad glave. Sada zamahne. Međutim, bio je i suviše spor. Činilo se kao da je nasmrt pijan. To što je želio još jednom pokušati bilo je samo odraz njegovog očaja.

Morao sam ga još jednom oboriti. Ovoga puta to nisam uradio šakom, udario sam ga cijevlju kolta. Kad je pao, zataknuo sam oružje o pas hlača i obukao kaput.

Hardin je soptao od napora. Bio je potpuno iscrpljen.

I on je mene nekoliko puta svoj-ski udario. Bio sam pun masnica i rana, od kojih će neke ostati trajan ožiljak, a jedan od udaraca slomio mi je rebro.

Nisam predosjetio da je netko iza mene, niti sam osjetio da me nešto tvrdo pogodilo po glavi. Međutim, bol sam odmah osjetio. Posrnuo sam i pao. Padao sam, padao... i naposljetku se zaustavio na dnu dubokog ponora.

IV

Bio sam na neko vrijeme izbačen iz događaja pa ću neke pojedinosti preskočiti jer im nisam svjestan prisustvovao. Nisam mogao slijediti događaje dok sam bez svijesti ležao kod skladišta drva.

Što se zbilo saznao sam poslije, iz pričanja.

Kad se Jim Hardin probudio iz nesvijesti, bio je siguran da su mu propale sve šanse.

Proteklo je dosta vremena dok se mogao osoviti na noge. Očekivao je da će vidjeti Bena Craiga, koji ga je pronašao i primorao na borbu, a onda je protivnika ugledao kako bez svijesti leži na zemlji.

Međutim, nije se tome obradovao, jer je u svjetlosti mjesečine oko sebe zamijetio ljude koji su ga pažljivo i oštro promatrali.

Jedan od njih tihim glasom reče:

— Ne može se reći da ste iz zla zapali u gore, Jim Hardin. Ne, to se ne bi moglo reći. Zna da je za vaše uhićenje raspisana bijedna svota zar ne? Međutim, ja znam da posjedujete pedeset tisuća dolara. A kako vas procjenjujem kao čovjeka koji s tako velikom svotom nastoji značajnije povećati glavnica, vjerujem da imate i više. Momci — obratite se ljudima oko sebe — pregledajte ga! Siguran sam da ispod prsluka ima pojas s novcem.

Pogledali su ga pa oduzeli pojas.

Hardin je sve to morao šutke podnositi. Isprva je mislio da je s konja spao na magarca, no malo zatim okolnosti mu se učine mnogo povoljnijima. Taj čovjek srednje visine, tako nemarnog i uljudnog glasa, bio je Alvah Jennison.

— Nas ćemo dvojica sada sklopiti posao, Hardin — reče lovac na nagrade. Otići ćete na brod i donijeti nam novac. Ne pokušajte nas izigrati, jer vam neće uspjeti, čak ni onda kad bi s druge strane broda skočili u rijeku. Čekat ćemo dvadeset minuta. Ako se u to vrijeme ne

vratite sa pedeset tisuća dolara, policija New Orleansa će pretražiti brod, a mi ćemo joj pomoći. Dakle, krenite! Uredite odjeću, pa podite na brod kako biste spasili glavu. Mi vas držimo u stupici, Hardin!

Jima je užasno boljela glava. U borbi s Craigmom bijaše jako isprebijan. Bio je pun ožiljaka. Nakon mnogo uspješnih bitaka ovu je izgubio. To ga je silno oneraspoložilo, jer je bio navikao dobivati. U tom je času i tjelesno i duševno bio potpuno iscrpljen.

S obzirom na okolnosti nije mu preostalo drugo nego se pomiriti sa sudbinom. Samo tako može spasiti glavu. Uzdahnuo je i rekao:

— Pa dobro, imate me u stupici. Točno znam kad sam izgubio i kad se moram predati. Moram prihvatiti ovaj posao s vama. Samo, pitam se da li ste ortaci od riječi...

Kad je to čuo, Jennison se tiho nasmije.

— Da — reče — tako se govori. Svida mi se razgovor na toj razini. Da, pridržavat ćemo se dogovora. Štoviše, odričemo se nagrade raspisane za vaše uhićenje i zaboravit ćemo da uopće postojite, gospodine Jim Hardin... Buntovnik Jim, zar ne?

Hardin se jedva uspio suspreći. Htio im je reći da su najobičniji strvinari, ali je znao da bi mu ti ljudi... osobito njihov vođa koji je govorio tako tiho i prijateljski ali se u glasu primjećivala oštrina... njegovu prostotu mnogostruko vratili.

Pomogli su mu urediti odjeću i očistiti lice. Jedan mu je čak očešljao kosu i stavio šešir na glavu. Tada je Jim obukao svoj kaput, koji je bio čist i neoštećen.

Prije nego što je krenuo, pogleda onesviještenoga Bena. Lagano ga je udario vrhom cipele, pa upitao:

— Što je s njim? Nije mrtav? —

Okrenuvši se licem prema Jennisonu, nastavi: — Da li bi bilo odviše kad bih kao protuvrijednost za tih pedeset tisuća dolara tražio da ga bacite u rijeku? Ben Craig je opasan čovjek. Zbog ovoga što ste mu učinili i vama će oderati kožu.

— Ah, možemo se brinuti sami za sebe — odgovori Jennison. — Mi nismo mučke ubojice. Samo želimo vaš novac. Hajde, Hardin, krenite već jednom!

Bio je tako slab da je hodao kao pijan. Tek kad je stigao do mostića koji je vodio na brod, uspjelo mu je hodati donekle normalno.

Ugledavši putnika, pomoćni blagajnik zabrinuto upita:

— Gospodine, što vam se dogodilo? Vaše lice...

— Ah, u luci sam upao u uličnu tučnjavu. Pri tome sam izgubio novčanik. Idem u kabinu, da bih se uredio i preodjenuo. Molim vas, recite blagajniku da ću za deset minuta doći u njegov ured i da želim podignuti svoj polog.

Požuri dalje. Iza leđa čuo je još uljudno:

— Da, gospodine.

Hardin je počeo grozničavo razmišljati kako bi se izvukao iz zamke, ali ništa mu nije palo na um. Ni poslije, pošto se u kabini umio i odjenuo novo odijelo. Izabrao je malo manje elegantno, ali mnogo praktičnije za putovanje.

S gorčinom se promatrao u zrcalu. Što sada? Ako onim ucjenjivačima dade pedeset tisuća, ostat će mu samo nekoliko tisuća.

U pojasu što su mu ga oduzeli imao je deset tisuća. U brodskoj blagajni ima još četrdeset i pet. Ostat će mu, dakle, samo pet tisuća.

Pet tisuća dolara mogu se vrlo brzo izgubiti na kartama. Dosad je dobivao samo zato što je raspola-gao velikom svotom novca. Igrao je

pošteno, osim u rijetkim izuzecima kad mu se pružila prilika da kakav trik izvede sa stopostotnom sigurnošću da neće biti otkriven. Život kojim je živio na tom luksuznom brodu bio je strahovito skup, ali ovdje je upoznao mnogo značajnih ljudi. Svi su ga smatrali teksaškim milijunašem koji je na rijeku došao zato da bi se zabavljao i da bi našao ženu koju će odvesti na svoja nepregledna prostranstva i tamo je učinio kraljicom.

Mnoge su žene poželjele da to postanu. A njemu su se sve svidale.

Bio je to život koji ga je veselio, u kojem je uživao. A sada je to prošlost. Sa samo pet tisuća dolara na luksuznom brodu isto je što i siromašan pas.

S tim mislima i spoznajama Hardin je otišao u ured brodskog blagajnika. Bio je zaključan. Vrata su se ipak otvorila pošto je pokucao.

Čelavi ga je blagajnik dočekao riječima:

– Znae li, gospodine Hardin, da vama za ljubav činim izuzetak? Vi znate da možete polog podignuti samo za vrijeme uredovnih sati i u prisustvu još jednog službenika. Međutim, mi smo gotovo prijatelji, zar ne? Vi ste bili naš dragi suputnik. I kad samo pomislim na one prekrasne noći što smo ih proveli na palubi...

Zakračunao je vrata kad je Hardin ušao, pa se okrenuo prema velikoj blagajni u kutu. Namjestio je brojčanu kombinaciju i ugurao u ključanicu ključ što ga je nosio na srebrenom lančiću oko vrata.

Kad je otvorio teška vrata, Jim Hardin mu se lagano približio i preko leđa zagledao u unutrašnjost blagajne.

I tada ga je spopalo!

Posegnuo je rukom iza sebe i s pisaćeg stola podigao tešku pepe-

ljaru. Iznenada je poludio, poput gladnoga vuka, koji napada bizona i u nosu osjeti miris svježih bizonovih jetara.

To se, dakle, zbilo u tom satu dok sam ležao bez svijesti. I to zato što sam se, nestrpljiv da obračunam s Jimom Hardinom, pouzdao u jednog ortaka.

Polagano sam dolazio k svijesti iako sam imao tvrdnu glavu i bio prilično čvrst momak, imao sam velikih teškoća dok sam sredio svoje misli. Kad sam se naposljetku pokraj naslaganih drva uspio pridići na noge, morao sam se čvrsto uhvatiti za njih da ne bih pao.

Onda primijetim da nisam sam.

– Bila je to lijepa borba – reče mi jedan čovjek. – izgubio sam dvadeset dolara, jer sam se kladio na Jima Hardina. Moram priznati da si vrlo hrabar mladić.

– Zašto ste me onda oborili? – upitam gorko.

Nasmiješio se.

– Nama nisu dovoljne one dvije tisuće koliko iznosi nagrada za Hardina. Jennison želi pedeset tisuća koje je momak opljačkao. Hardin je zahtijevao da te bacimo u rijeku, Teksašanine, no Jennison je dobro odgojen čovjek. On se nada da ćeš biti razuman i da nam nećeš praviti teškoće. Zadovoljštinu si dobio ovom borbom i moralo bi te veseliti što smo Hardina operušali kao pticu. Ako ga još želiš privesti pravdi, možeš ga povesti čim nam preda ono što je sada u njegovom vlasništvu. Dakle, prijatelju, bit ćeš miran, zar ne?

Bila je to čudna družba. Sve se svodilo na to da Alvah Jennison ne želi biti siromašan ni mali pljačkaš

u luci, nego glava jata ptica koje ostalima oduzimaju plijen.

Sjetih se odjednom da sam prije nego što sam bio oboren namjera-
vao odjenuti kaput. Prije toga sam, pak, zadjenuo kolt o pas hlaća. Opi-
pam se.

Kolt je nestao. Oni su mi ga odu-
zeli. Onda se sjetim i deringerâ ko-
je sam oduzeo Jimu i stavio u dže-
pove kaputa.

– Smijem li obući kaput? – upi-
tam čovjeka kojega su ostavili na
straži kraj naslaganih drva.

– Kako da ne. Međutim, ako se
nadaš da je deringer još u tvomem
džepu, tada se varaš. Dobro sam
pregledao kaput.

Isprva sam mislio da nisam do-
bro čuo. Momak je rekao: "...ako se
nadaš da je deringer..."

Deringer! Znači, pronašao je sa-
mo jedan. Kako je to moguće?

U meni se počela buditi nada.
Sjetio sam se kako se i meni neko-
liko puta dogodilo da sam nešto
tražio u džepovima kaputa i nisam
našao. Samo zato što sam okretao
kaput i dva puta tražio u istom dže-
pu, a u drugi nisam posegao. Da li
je i taj momak bio tako nespretni?
Jedva sam u to mogao vjerovati.

Ipak, čim sam uzeo kaput i počeo
ga oblačiti, osjetim težinu maloga
dvocijevnog oružja u lijevom dže-
pu.

Kakve li sreće! Eto prilike.

Pravio sam se kao da u džepovi-
ma tražim pribor za pušenje. Čov-
jek se nasmijao i pružio mi tanku
cigaru. Dok mi je pripaljivao, desni-
com odmaknem njegov kolt i lijevi-
com pritiskem deringer u njegova
rebra.

Uradio sam to strelovito. Takvu
brzinu nije očekivao, jer je znao da
sam umoran od borbe i povrijeđen.

– Mirno mi pripali cigaru dok
ne bude dobro gorjela – rekao sam

prilično nerazumljivo, jer sam me-
đu zubima držao cigaru. – I znaj
da sam u džepovima imao dva de-
ringerâ. 'Dva!'

Opržio je šibicom vrhove prstiju
i pokušao osloboditi drugu ruku,
koju sam kao škripcem držao za
zglavak, ali nije mogao. Imao sam
snažne ruke i šake.

– Pusti ga da padne – rekoh.

Odmah je poslušao. Po zvuku mo-
ga glasa nasluti da gubim strplje-
nje.

– Znaj da te nisam ja oborio –
reče mi.

Ništa nisam odgovorio. Uzmak-
nem pola koraka i snažno ga uda-
rim u želudac, a kad se presavio
prema meni, dlanom lijeve ruke po
potiljku. Pao je kao da sam ga uda-
rio cjepanicom.

Sada je on ležao na zemlji. Odu-
zeo sam mu kolt i izvukao iz njego-
vog opasača svoj revolver. U jed-
nom od džepova pronašao sam i
drugi deringer. Bit ću dobro naoru-
žan, pomislim.

Još me boljela glava, ali protiv to-
ga nije bilo lijeka. Pokušam razmi-
sliti što mi valja raditi. Prije nego
što sam odlučio što ću začujem Jen-
nisonovu družbu kako se vraća.

Netko poviče:

– Archie!

Povukao sam se među dvije go-
mile naslaganih drva i čekao. Noć
je bila vrlo svijetla, ali su prolazi iz-
među naslaganih cjepanica bili u
sjeni.

– Hej, Archie, odgovori! – opet
poviče isti glas.

Prepoznao sam glas. Alvah Jenni-
son. Njega sam čekao.

Kako sam maločas razgovarao s
Archijem, mogao sam podražavati
njegov glas.

– Ovdje sam – javim se. – Zašto
tako galamite?

– Uh, ti prolazi između naslaga-

nih drva gotovo su jednaki – odgovori Jennison i izide na čistinu.

Ugledao je čovjeka na tlu, ali ga nije odmah prepoznao. Uz zemlju je bilo mnogo tamnije, pa je svoga druga zamijenio sa mnom. I druga dvojica koja su došla s njim vjerovala su da sam još ja na tlu.

Izišao sam između drva, s koltom u ruci, i upitao ledenim glasom:

– No, jeste li ubrali novac?

Iznenada su shvatili. Počeli su kleti. Samo je Jennison šutio. Zadržao je svoj stil. Pošto su se njegovi pratitelji umirili, on ležernim glasom progovori:

– Potcijenili smo vas, gospodine. Zato ćete i vi dobiti dio. Imamo dovoljno za sve... više od pedeset tisuća dolara. Sklopimo, dakle, primirje.

– Ne! Novac što ste ga oduzeli Jimu Hardinu ne pripada vama. Možete dijeliti samo svotu koja je raspisana kao nagrada za njegovo uhićenje.

Jedva sam dorekao kad jedan od momaka povuče kolt. Zacijelo je vjerovao da je dovoljno brz. I ostali su uradili isto, jer su promislili da je brojčana vaga na njihovoj strani i da su trojica prema jednome dovoljno.

Tada sam im pokazao! Samo je Alvah Jennison stigao opaliti, ali je njegov metak prošištao pored mene.

Prema meni ti su ljudi bili šeprtlje. Pa kako su se onda uopće usudili povući oružje pošto sam ja već imao kolt u ruci? Bili su budale, ili se još nikad nisu sukobili s pravim Teksašaninom.

Sada su ležali na zemlji, teško ranjeni. Možda i mrtvi.

Što sada? Da jednostavno pobjegnem i podem po liječnika? Razmišljao sam i o tome kako svakom minutom Jim Hardin dobiva zna-

čajnu prednost. Ipak odlučim da jednom i ja pozovem pomoć.

Prije nego što sam se pokrenuo iz tame iza mojih leša jedan glas reče:

– Miruj! Ovdje lučka policija. Držimo vas na nišanu.

Oklijevao sam jer mi se žurilo za Jimom, ali nisam se želio oduprijeti policiji. Za čovjeka kao što sam ja, koji je jednom bio pomoćnik saveznog šerifa, nije bilo izbora.

– Dobro – odgovorim. – Medutim, dok mi ovdje gubimo vrijeme pobjeći će nam Jim Hardin, pljačkaš za kojim je izdana potjernica, a koji se pod imenom Jim Harnid skrivao na brodu »Queen of New Orleans«. On je dvostruki ubojica. Čovječe, mi moramo...

Lučki policajac me prekine.

– Ništa mi ne moramo.

Približio mi se odostrag, sa spremnim revolverom. Načinim li kakav brz ili nepromišljen pokret, neće oklijevati da ga upotrijebi. Pogotovu zato što na tlu leže četvoriца, od kojih trojica teško ranjena, a možda i mrtva. Pucnjevi iz revolvera morali su privući pažnju policije.

Policajac iznenada zazviždi u zvišdaljku. Odgovore mu s raznih strana, iz neposredne blizine. Dakle, pucnjevi su se čuli i u luci i privukli ovamo policajce.

U New Orleansu policajci su bili uniformirani. Tu nije bilo kao na zapadu, gdje je zvijezda dovoljna. Pa, ovaj je grad bio tako bogat da je svoje policajce mogao odjenuti u plave uniforme sa zlatnom dugmadi.

Puceta su blještala na mjesecini dok su me policajci čvrsto uhvatili između sebe.

E, njihovom ću pretpostavljenom moći štošta ispričati.

Šef policije u New Orleansu bio je pametan i iskusan čovjek. Jedan od onih tih ljudi koji postavljaju

malo pitanja i svakoga strpljivo saslušaju. Međutim, meni nije postavio ni to malo pitanja. Pustio je da pričam.

Bio sam dovoljno pametan da mu ispričam sve, cijelu istinu. Ništa nisam prešutio, ništa uljepšao. Ispričao sam sve baš onako kako se dogodilo.

Kad sam ušutio, on se zamišli.

U međuvremenu je već došlo podne. Prije nego što su me priveli šefu, proveo sam nekoliko dugih sati u ćeliji za uhićene zbog preslušavanja.

Pošto je razmislio, šef policije kimne pa reče:

– Da, moglo se sve tako dogoditi, a novac što smo ga našli u Alvaha Jennisona i njegovih pomagača sigurno je onaj koji pripada vladi. Vi ćete, gospodine Craig, sigurno dobiti nagradu. Na žalost, moram vam reći da je Jim Hardin prošle noći uspio pobjeći. Ne želim vam predbacivati što ste ga tako samovoljno odveli s broda, kako biste riješili međusobne nesuglasice, ali to je bilo glupo. Zar ste sada zadovoljniji?

– Ne, nisam. To mi je bilo jasno dok smo se još tukli. No bijaše prekasno.

Kimnuo je.

– Osveta nikada ne zadovoljava. Samostecena zadovoljština ne može vratiti ono što je izgubljeno. Jeste li mislili na ljude koji su stradali, Craig?

– Da, mislio sam – promrmljam.

Pogledao je kroz prozor prema luci, gdje su bili usidreni brodovi.

– Taj Jim Hardin – počne pričati šef policije – jučer je ubio blagajnika na brodu »Queen of New Orleans« i opljačkao brodsku blagajnu. Kad ga je Jennison prisilio da mu preda novac što ga je opljačkao u El Pasu, Hardin je morao za-

tražiti od blagajnika da iz sefa izvadi njegov polog. Prilika mu se učinila dobrodošlom. Dočepao se novca o kojem Jennison baš ništa nije znao i tako je, iako je ucjenjivcima predao novac opljačkan u vlak, bio bogatiji nego prije. Naime, u brodskoj je blagajni bilo sedamdeset tisuća dolara više nego što je trebalo dati Jennisonu. Hardin je u sefu ostavio dvadeset tisuća, jer nije mogao sve ponijeti. Sada, dakle, ima uza se sedamdeset tisuća!

Kad sam to čuo spopala me muka. Ljutito sam dlanom obrisao lice, no sve što sam mogao izustiti bilo je:

– Oh, ja ću ga kad-tad uhvatiti! Tražit ću ga sve dok ne umrem. Neću prestati dokle ga god ne nadem. Na žalost, njegova je prednost već velika.

Šef policije kimne, pa reče:

– Sada će nagrada za uhićenje Jima Hardina biti mnogo viša, a potraga lakša jer imamo i njegovu sliku. Na brodu, iako vjerojatno protiv svoje volje, slikao se s jednom mladom ženom. Moji namještenici imaju tu sliku. Potjernice sa slikom već se tiskaju, a duž rijeke šalju telegrafske poruke. Jim Hardin ima samo jednu šansu.

Škljocnuo sam čeljustima kao gladan vuk.

– Koju?

– Ako krene stazom bezakonja. Uspije li se pridružiti prijestupnicima, koraćat će dalje tim putom i to će biti prilika. Na toj su stazi već mnogo godina najgori momci koji se kriju pred zakonom. Da bi mogli bježati tom stazom, ti okorjeli zločinci moraju ispunjavati jedan jedini uvjet: moraju biti nemilosrdni i moraju znati dobro pljačkati. Eto, o tome je riječ.

Čuo sam već o stazi bezakonja, ali nikad nisam o njoj razmišljao.

Sve dosad smatrao sam je samo izmišljotinom nečije bujne mašte, a sada mi šef policije u New Orleansu posve ozbiljno o njoj priča.

Neko me je vrijeme promatrao. Bio je to proučavajući pogled. Osjetio sam da je u toj minuti donio u vezi sa mnom jednu odluku. I doista, kad je ponovo progovorio vidio sam da sam imao pravo. Čuo sam što je odlučio.

— To što ste ovdje premlatili Jimu Hardina i što ste ga tako ustrajno gonili govori o vašim sposobnostima, Craig. A zbog toga što ste s njim proveli nekoliko godina zajedno, zacijelo ste jedina osoba koja se može uživjeti u njegova razmišljanja. Možda biste, kad bi na to malo dulje mislili, i sada mogli pogoditi gdje se potuca. — Pažljivo me pogleda u oči, pa doda: — Već ste se umirili, zar ne?

Kimnuo sam.

Sada mi se nasmiješio.

— Vjerujem da mogu preuzeti odgovornost — reče — da vam dam predujam na nagradu koja vas očekuje. Dat ću vam pet stotina dolara kao predujam, a iz svog fonda za izvanredne slučajeve dodati drugih petsto. To će vam sigurno dostajati da ga slijedite do Montane, pa i dalje. Uspijete li vratiti novac što ga je Hardin opljačkao iz brodske blagajne, parobrodarska će vam kompanija isplatiti nagradu u visini od dvadeset posto, što iznosi četrnaest tisuća dolara.

Tijekom nekoliko sati što smo ih zatim proveli zajedno, šef policije mi je ispričao mnogo toga što nisam znao, dao dragocjene podatke i mnoštvo uputa. Osobito sam se trudio dobro upamtiti sve što se odnosilo na stazu bezakonja.

Prije nego što sam napustio New Orleans pogledao sam novu potjernicu za Jimom Hardinom. Dotada-

šnjoj nagradi od dvije tisuće dolara dodana je i posebna nagrada grada New Orleansa u istoj visini.

Četiri tisuće! To se moglo pročitati ispod slike koja ga je predstavljala u elegantnom odijelu na palubi broda »Queen of New Orleans«. Od djevojke s kojom je bio zajedno slikan vidjela se samo ruka.

Slika je bila strahovito vjerna i Jimu će biti vraški teško prikriti tragove.

* * *

Za vrijeme vožnje poštanskom kočijom prema zapadu još sam jednom dobro razmislio o tome da li sam na pravom putu.

Pitanje je bilo: Kamo je Jim mogao pobjeći? Bilo je neprijeporno da je morao napustiti kraj oko velike rijeke, kao što bi vuk napustio stado ovaca kraj kojega je bio pogodan sačmaricom. Duž rijeke, sve do Saint Louisa, postojala je telegrafska linija.

Ne, čovjek kakav je Jim sigurno ne bi bježao tamo gdje bi podaci o njemu stigli prije njega. Znači, krenuo je na zapad.

Ulogu bogatog džentlmena na luksuznom brodu već je odigrao i u toj ulozi dulje ne bi mogao nastupati. Sada će potražiti samoću, ali je neće dugo izdržati. Nije on takav tip. Zato će pokušati otići tisuće milja daleko od mjesta na kojima je počinio zločine.

Staza bezakonja o kojoj mi je govorio šef policije u New Orleansu počinje u Teksasu, negdje uz granicu prema Meksiku. Bio sam gotovo siguran da imam pravo. I tako sam se opet našao na putu za Teksas. Gadan je posao tragati za zločin-
cem zelenih očiju.

Skratit ću priču, jer bih u protivnom morao ispisati hrpu stranica o uzaludnim traganjima, jahanjima i promašajima.

Protekli su tjedni dok sam naposljetku u jednom od saluna u Fort Worthu nabasao na nekog pijanog kauboja i posve uzgredice, ne nadajući se ničemu, upitao ga da li je ikada negdje sreo čovjeka intenzivno zelenih očiju, s ožiljcima lasa na rukama i otprilike moje visine.

Pijanac je začudo kimnuo.

— Da — reče — vidio sam ga. Crnokos je i nosi crnu bradu. Htio je ući kroz stražnji ulaz u hotel »Alamo« baš kad sam ja kroz ta vrata izlazio. Iako sam ga grubo odgurao, ostao je miroljubiv. Međutim, u njegovim sam zelenim očima ugledao bljesak koji je postajao sve jači. Poslije sam se pitao zašto je taj čvrst i samouvjeren momak ostao onako miroljubiv i zaključio da vjerojatno nije htio napraviti izgred.

— Kada je to bilo?

Kauboju se cerekao. Uzeo je u ruku čašu s pićem koje sam mu ja naručio i još se jače nacerio. Onda progovori.

— Taj dan neću nikad zaboraviti. Prije dva dana sam se vratio iz Kansasa. Odmah sam otišao u hotel k svojoj Jenny... znaš, drugaru, ona tamo radi... i kod nje u sobi zatekao nekog momka. Taj dan neću nikada zaboraviti! Bilo je to prije dva dana. A Jenny me uvjeravala da je taj neznanac njen rodak iz Hill Boroa! Zašto je onda ležao pod krevetom, ha? Možeš li mi ti, drugaru, to objasniti?

Nisam ga dalje slušao. Minutu kasnije bio sam već na putu prema hotelu »Alamo«. Bila je to jednostavna daščara na rubu grada, u predjelu što su ga nazivali Crvena

svjetiljka. Bilo je to jeftino konačište, s krčmom u prizemlju i sobama na katu. U krčmi je zaudaralo na patvoreni viski i na još neke stvari, od kojih nijedna nije mirisala kao jorgovan.

U taj je, dakle, hotel kroz stražnja vrata ušao zelenooki muškarac, crnokos i sa crnom bradom, koji je djelovao odvažan i samouvjeren?

Obuzela me nada.

To što se smedokosi Jim Hardin pretvorio u crnokosoga nije bilo teško postići. U ovim je krajevima svaki konjušar umio pomladiti staroga, sivodlakog konja. A čovjeku je još manji problem promijeniti boju kose.

Znao sam da ne mogu jednostavno ući u hotel i postavljati pitanja. Kako sam već mnogo toga znao o stazi bezakonja, znao sam i to da je taj hotel jedna od međustanica gdje se odmetnici zadržavaju i onda nastavljaju svojom stazom. I tako sam se našao pred stršljenovim gnijezdom.

Od dugačkog i napornog putovanja bio sam prilično zapušten, a i odjeća mi baš nije služila na čast. Moglo se, dakle, povjerovati da ću potražiti baš hotel takve vrste.

Ušao sam u prizemlje i u krčmi zatražio piće.

Rakija je bila takve vrste da vam, pošto ste je popili, popuca dugmad na košulji, a naramenice hlaća prsnu. No ja sam odglumio da mi prija i naručio još jednu za sebe i drugu za momka koji je posluživao za točionikom.

Točitelj je bio tako blijed kao da tjednima nije bio na svježem zraku. Po njegovu vladanju bilo je nedvojbeno da je on vlasnik te prčvarnice. Pio je tu »vatrenu vodu« kao da je pravi viski bourbon.

Ništa nije rekao. Šutio je i čekao, poluzatvorenih očiju. Bio je čovjek

koji rado prepušta onom drugom da počne razgovor.

– Mogu li ovdje dobiti sobu? – upitam.

– Možda. Međutim, moja kuća nije osobito udobna.

– Ja sam skroman. Za mene vrijede druga mjerila. Mir i sigurnost mnogo su važniji od udobnosti. Osim toga, jedan mi je prijatelj pričao da se ovdje dobro osjećao. I sigurno.

Njegove stisnute oči postadoše još manje.

– Taaako? – otegne. – A tko je to bio?

Žarko je želio to doznati, ali je isto tako htio prikriti da je znatiželjan. Bio je nepovjerljiv poput kojeta koji je nanjušio čegrtušu.

– Bio je to jedan moj prijatelj intenzivnozelenih očiju.

Njegovo nepovjerenje poraste. Ipak lagano kimne, pa reče:

– Da, imam sobu. Krenite samo gore. Tamo je Jenny. Ona vodi hotel, pa će se pobrinuti za vaš smještaj.

Dok je govorio, pokaže rukom prolaz koji je iza točionika vodio u neku vrst trijema. Odatle se moglo nastaviti na kat ili stići do male blagovaonice, iz koje je postojao izlaz na cestu. Uski hodnik vodio je prema stražnjim vratima, odakle se izlazilo na dvorište.

Vani je već bila noć. Osvjetljenje u hotelu bilo je vrlo oskudno, a uske stube što su vodile na kat bile su gotovo posve u mraku.

U maloj prijavnici stajalo je zvonce na koje je trebalo udariti. Kad sam to nekoliko puta uradio, iz blagovaonice izide žena nalik ljepuškastoj ali pomalo zapuštenoj mački. Bila je srednje visine, crnokosa i sivih očiju.

– Vi ste Jenny? – upitam dok sam je promatrao tako kao da se

čudim što se takva žena može naći u ovakvoj daščari.

To joj je polaskalo. U očima su joj se pojavile iskrice.

– Da, ja sam Jenny. Što biste željeli?

– Sobu. Lijepu i mirnu. I prijateljsko ophođenje. Moj zelenooki prijatelj je, na žalost, već oputovao, zar ne? Volio bih da mi date sobu u kojoj je on boravio ako možete.

I njezine su se oči suzile kad sam spomenuo zelenookog muškarca. Prišla mi je bliže i počela me proučavati uz svjetlost svjetiljke.

– Vaš zelenooki prijatelj je bio darežljiv. I vi ste takvi? – upita i pruži ruku.

Položio sam na njen dlan kovanac od dvadeset dolara.

Jennynine su oči zasvjetlucale. Bila je pohlepna i sjaj zlata ju je opčinjavao kao kradljivu svraku. Onda je kimnula, pa rekla:

– Da, vjerujem da ćete u ovoj kući nailaziti na prijateljsko ophođenje. Dodite!

Krenula je ispred mene uza stube. Svoju je suknju tako zadigla da sam, usprkos tami, vidio dobar dio lijepih nogu. Bilo je očito da se nastoji svidjeti svakom muškarcu. U sobi, u koju me je uvela i odmah upalila svjetiljku, okrenula se prema meni i zagledala u moje oči.

Otrpve mi se svidjela, to više što već dugo nisam držao ženu u zagrljaju. Poljubio sam je i osjetio njezinu želju za životnim užicima.

Iznenada sam se sažalio na nju, pa sam je pustio i uzeo njeno lice među dlanove. I dok sam je tako odozgo promatrao, u njezinom sam pogledu vidio dirljivu bespomoćnost.

– Jenny, pogrešno postupas – promrmljao sam. – Na taj način nećeš predobiti momka koji bi te svim srcem volio. Susreo sam kau-

boja koji se zbog tebe napio od jada. Vjerujem da te taj mladić voli svim srcem, i to iskreno. Shvaćaš li o čemu govorim?

Iznenada me svom snagom udarila u potkoljenicu, tako da sam je morao pustiti. Sjeo sam na krevet i počeo trljati udareno mjesto. Uz to sam kleo.

– Mogu se brinuti sama o sebi!
– zarežala je poput divlje mačke.
– I ne želim momka koji me iskreno voli! Znaš zašto? Zato što bih i ja morala voljeti njega. A za čovjeka kojega istinski volim i bosonoga bih prosila. Zar je to meni potrebno?

Izjurila je iz sobe i zalupila vrata. Ostao sam sjediti na krevetu. Dalje sam trljao bolnu nogu.

Ova djevojka mora da je luda, pomislim. No što sam dulje razmišljao o Jenny, nisam bio više siguran da je tako. Shvatio sam da je njena nevolja veća nego što mislim. Međutim, nisam imao vremena baviti se s Jennynim problemima, jer sam imao dovoljno svojih.

Kad je bol u potkoljenici popustila, počeo sam pregledavati sobu. Ako me Jenny nije namjeravala prevariti, u toj je sobi boravio Jim Hardin.

Nisam našao ništa što bi mi dalo i najmanji znak da je zelenooki i crnobradi momak koji je ovdje stanovao bio doista Jim. No ako je ovaj hotel samo jedna karika za odmor, prihvatilište u lancu kojim je obilježena staza bezakonja, blijedoliki bi mi krčmar sigurno mogao reći kojim je putem odavde krenuo. Pitanje je samo da li će htjeti to odati.

Ugasio sam svjetiljku i odjeven legao u krevet. Bio sam strahovito umoran i iscrpljen. Večerao sam otprilike prije četiri sata, ali sam ponovo bio gladan. Mnogo sam tjedana bio, tako rekavši, na putu, malo

sam se odmarao i vrlo neredovito jeo. Uglavnom sam bio gladan. Ipak nisam želio ponovo sići. Ležao sam mirno, pušio i razmišljao.

Grad se postepeno smirivao. Brujanje što su ga stvarali brojni glasovi izmiješani sa svakodnevnom bukom postajalo je sve tiše. I dolje, u krčmi, jedva se što čulo.

Onda, iznenada, začujem nešto neobično. Dolazilo je iz sobe do koje, prodirući kroz tanku pregradnu stijenku.

Ponajprije sam pomislio da moj susjed u snu pripovijeda. Tek kad sam pažljivije oslušnuo i prislonio uho na zid, razaberem da čovjek bolno stenje. Zatim začujem i ženski glas. Žena je šapatom nekog tješila i kao da ga je na nešto nagovarala.

Potrajalo je, a onda razaberem i riječi. Ženski je glas govorio:

– Dovest ću sada liječnika. Moram to uraditi, Calhoun, ili ćete mi umrijeti na rukama. Ne mogu biti odgovorna za vaš život. Ne želim vas držati dulje ovdje bez liječničke njege. Nadriliječnik koji se s vama bavio obična je šeprtlja. Vama je potrebna pomoć pravoga liječnika. Kirurga. Preko u tvrđavi imaju vojnog...

Sada začujem i muški glas.

– Ne! – rekao je neznanac. – To nije moguće. Prepoznat će me. Prvo bi me izliječili, a onda objesili. Ne, radije ću riskirati i čekati da krvarenje stane samo od sebe.

Muškarac je ušutio. Slutio sam da govori najvećom mukom. Mislio sam da ništa više neću čuti, a onda on ponovo progovori.

– Nećete otići tamo, Reva, da biste doveli liječnika. Dajte mi riječ, Reva! Želim vašu riječ. A možda želite vidjeti kako visim?

– Ne, ne želim – odgovori žena.
– Kako bih onda, bez vaše pomoći,

slijedila svoga brata stazom bezakonja? Međutim, ako umrete...

— Reva, objasniti ću vam točno kako ćete nastaviti i bez moje pomoći — prekine je muškarac. — Iz Fort Wortha najprije krenite prema...

Dalje nisam čuo, jer je buka iz hodnika zaglušila razgovor u susjednoj sobi. U hodniku su neki pijanci bučili dok su išli na spavanje.

Kad je ponovo zavladała tišina, iz susjedne je sobe dopirao samo ženski plač. Calhoun je, navjerojatnije, preminuo.

Ustanem. Napokon sam uhvatio priključak. Bio sam potpuno siguran u to. Nešto duboko u meni govorilo mi je da je tako.

* * *

Kad mi je otvorila, više nije plakala.

Čim sam je ugledao, zaključio sam da je to jedna od onih djevojkica koje bi se i u zemlji muškaraca znale brinuti o sebi. No ne bi to uradila tako da padne svakom muškarcu oko vrata poput Jenny. Toj ženi nije bilo potrebno da neprekidno potvrđuje svoju ženstvenost.

Žena preda mnom bila je plavokosa, smeđih očiju, srednje visine i gipka. Bila je odjevena u jahači kostim i nije izgledala kao osoba koja bi morala odsjesti u tako bijednom hotelu.

— Što želite? — upitala je hladno.

Iako se vrlo dobro savladavala, mogao sam osjetiti kako je preplavljuje strah. Isto bi tako vuk osjetio strah srne uhvaćene u stupicu.

— Mrtav je? — upita i odgurnem je u stranu.

Udem, zatvorim vrata, pa ih zakračunam. Onda pridem bračnom

krevetu, na lijevoj strani kojega je ležao neki muškarac.

Bio je to Kirby Calhoun. Njegovo sam ime već čuo, a vidio sam mu i sliku. Kako sam posvuda čitao potjernice da bih pronašao one za Jimom Hardinom, često sam nailazio na ime Kirbyja Calhouna. Na potjernicama za njim pisalo je da je tražen kao vođa družbe koja je u posljednje vrijeme s uspjehom opljačkala nekoliko manjih banaka i presrela više novčanih pošiljaka. Ta je banda morala sakupiti veliku svotu novca. Međutim, njihov vođa više nije bio živ.

Okrenuo sam se djevojci i rekao:

— Zidovi su ovdje vrlo tanki, pa sam čuo veći dio razgovora. Između ostaloga i to da vi putujete s Calhounom. Molio bih vas da mi sve potanko ispričate.

Još se više uspravila i isturila ponosnu bradicu.

— Zašto bih to uradila?

Ozbiljno sam se nasmiješio. U tom je smiješku bilo i dosta gorčine.

— Zašto? Gospodice Reva, mislim da imamo zajedničke interese. Kao što sam čuo, želite naći brata koji korača stazom bezakonja. Vjerovali ste da ćete uz Calhounovu pomoć to postići. Međutim, on je bio ranjen, a metak koji mu je ostao u tijelu prouzročio je smrt. Gospodice, i ja želim sustići jednog čovjeka na stazi bezakonja. Interesi su nam zajednički i to bi nas moglo zbližiti, zar ne? Vidite da sam iskren prema vama. Vi sada morate odlučiti, i to brzo, želite li sa mnom kao nadomjestkom za Calhouna sklopiti ortakluk ili ne.

Gledala me, a misli su joj letjele. Mogao sam osjetiti kako me njen nagon gotovo tjelesno opipava i pokušava prodrijeti u mene. Bila je

vrlo mudra i tankoćutna žena.

Malo zatim nazrijev da pita samu sebe može li mi vjerovati. Zato rečem:

— Mislim da bismo jedno drugome morali sve ispričati. Ne biste li vi počeli?

U mojem pogledu, ili po nečem drugom, morala je opaziti nešto što joj je podarilo povjerenje u mene. Naočigled se smireno opustila, pa promrmrljala:

— To je lagano ispričati. — Načas ušuti, a onda nastavi: — Moj brat Bill je jedan od naglih mladića. Napravio je nekoliko ludosti, pa ga j naš otac otjerao od kuće. I baš ga je to nagnalo na nerazumnu odluku. Bill je čuvao konje Calhounove bande dok su prije nekoliko tjedana pokušavali opljačkati banku u Hill Borou. Međutim, upali su u klopku. Svi su uspjeli pobjeći samo je Kirby zaradio metak, zato što je ostao na začelju i svojim drugovima osiguravao odstupnicu.

— Družba se razbježala na sve strane, a njihov je vođa dojahao na naš ranč. Bila mu je potrebna nje ga, a znao je da će mu sestra jednoga od njegovih jahača pomoći. Poznao me i bio je siguran da ću to uraditi. U međuvremenu je potjera uhvatila dvojicu iz njegove družbe. Jedan od njih odao je gdje im je skrovište. Krenuli su da unište ostatak bande, ali su u međuvremenu svi pobjegli. S obom su ponijeli i sav novac što su ga dotad opljačkali.

Pogledala je prema krevetu, a onda vratila pogled na Bena i nastavila pričati:

— Calhoun mi je poslije rekao kako je sve bilo baš tako dogovoreno za slučaj da potjera otkrije skrovište. Svaki je član družbe sa svojim dijelom plijena bježao posebno, određenim smjerom. Kirby je svoj dio

dobio posredstvom čovjeka u kojega nitko ne bi mogao posumnjati. Od tog smo posrednika čuli da moj brat bježi stazom bezakonja prema sjeveru. I mi smo namjeravali krenuti tim putom, ali se Calhounovo stanje pogoršalo. Čim smo krenuli, unutrašnja su krvarenja ponovo počela. Ovdje smo potražili liječnika. Čovjek kojega su nam poslali bio je šarlatan i nije mu mogao pomoći. Zato je preminuo. Međutim, prije nego što je umro stigao mi je reći koje su slijedeće stanice na tom putu, kao i lozinke. Morat ćete me povesti sobom, gospodine, jer...

Ušutjela je i stala me pažljivo promatrati.

— Zovem se Ben Craig — predstavim se. — Sada bih i ja vama želio ispričati svoju priču...

To sam i uradio. Ona je brzo shvaćala i odmah, čim sam dovršio, rekla:

— Da, to nas vodi na isti put. Zato ne želim više ni časa ostati ovdje...

— Ni ja — prekinem je.

Oboje se zagledamo u mrtvaca. Vidio sam da Calhoun i ja prilično nalikujemo. A bili smo i sličnoga soja.

— Zauzet ću njegovo mjesto — rekoh iznenada. — To će nas na stazi bezakonja osloboditi mnogih neugodnih pitanja i nepovjerenja. Na putu kojim sada krećemo ja ću biti Kirby Calhoun, a vi moja djevojka, drugarica i ljubavnica.

Vidio sam kako se prestrašila. Nesvjesno čak uzmakne korak unazad. Tada je zamijetila gorčinu u mojem pogledu i smiješku.

— Tako ćete biti bolje zaštićeni od napastovanja drugih muškaraca — objasnim joj. — Zateći ćemo se na najrazličitijim mjestima i u najčudnijim okolnostima. I ne budu li momci stekli utisak da mi pripadate i dušom i tijelom, tada...

Ušutim. Odmah je shvatila i među nama više nije bilo nejasnoća.

— Moramo se priviknuti i na to da budemo prisni, Reva. Da li ti to smeta?

Još me jednom pažljivo odmjerila. Ponovo osjetih kako njezin ženski nagon pokušava prodrijeti u mene. Onda je kimnula.

— Dobro, Ben. Bit ćemo ortaci i drugovi. Ti tražiš Jima Hardina, a ja tragam za bratom. Zato da bih ga vratila kući i privela pameti prije nego što uradim nešto što će ga zauvijek učiniti izgnanikom ili čak dovesti na vješala. Želim spasiti brata. Pomogni mi u tome, Ben, i bit ću ti dobra drugarica.

Znao sam da iskreno misli što govori. Kimnuo sam, pa rekao:

— Spremi svoje stvari, a ja ću stići i sve urediti. Kako ste doputovali? Na konjima?

— Calhoun to ne bi podnio — promrmljala je i pogledala nepomično tijelo na krevetu. — Iza hotela je naša lagana dvokolica sa dva brza konja. Iako kola imaju vrlo mekane opruge, Kirby nije izdržao napor putovanja.

— U sedlu bi mu bilo još teže. Dobro, putovat ćemo i dalje kočijom — odlučim.

Kimnula je, ali je rekla:

— Znam i jahati. Želim da to znaš, Ben. Jašem dobro, poput kauboja. Odrasla sam na ranču. Sve dotle dok me prije nekoliko godina otac nije poslao u internat 'natjecala sam se u jahanju s mladićima. Ako je potrebno, mogu jahati kao i svaki muškarac, na duge staze.

Bio sam zadovoljan ovim što sam čuo, jer sam znao da ćemo morati velike razdaljine prevaljivati na konju.

Prije nego što sam krenuo prema vratima, Reva me upita:

— Što ćemo s novcem koji Calhou

ima? Dvije su bisage pune novca. Rekao mi je da posjeduje više od stotinu tisuća dolara. Ispričala sam ti da su mu drugovi poslali taj novac po povjerljivom čovjeku. Oni posvuda imaju prijatelje. Među sitnim rančerima i farmerima, koji nisu sumnjivi. Dakle, što ćemo s tim novcem?

Razmišljao sam. To je bio problem. Naposljetku zaključim da ga moram ponijeti ako se želim izdati za Kirbyja Calhouna.

Objasnio sam to Revi, pa dodao:

— Međutim, taj ćemo novac vratiti. Čim obavimo naš zajednički zadatak, predat ćemo ga nekom predstavniku zakona.

Čvrsto me pogledala u oči i uvjerala se da govorim istinu.

Izišao sam iz sobe.

* * *

Hodnik je bio pust. Jenny nisam nigdje vidio. U krčmi je bio samo vlasnik. Sjedio je iza točionika i sračunavao utržak.

Kad sam prišao, podigao je glavu i pažljivo se zagledao u mene. Rekoh:

— Calhoun je mrtav. Taj nadržilježnik koji ga je »liječio« obična je šepRTLja kad nije znao zaustaviti unutarnje krvarenje. Vojni liječnik iz utvrđenja bio je jedini koji ga je mogao spasiti. Međutim, Calhoun bi ipak umro, iako nešto kasnije: od krvnikove ruke, prema zakonu i pravdi. Kojiput se čovjek nade u čudnovatoj stupici, zar ne? prijatelju?

Promatrao me s gorčinom, a onda pokaže na svoj utržak i reče:

— Eto, za to se mučim. Dirinićim cijele dane i noći za tih nekoliko dolara, a sada će me Calhounova smrt baciti u trošak. Nekome ću

morat platiti pedeset dolara da bi neopazice iznio leš i negdje ga zakopao. Pedeset dolara!

Izvadim stotinu dolara i stavim ih pred njega.

Pobrinite se da ne bude pokopan kao pas – reče. – Pobrinite se za pristojan grob. Hoćete li?

Kimnuo je.

– Pogrebnik će to uraditi. U našem Boot Hillu postoji kutak gdje zakapamo bezimene. Tamo ćemo pokopati Calhouna. Neće upasti u oči ako se iznenada pojavi novi grob. Gotovo svakog tjedna u ovom divljem gradu pogine netko za koga se ne zna odakle je došao ni kako mu je ime. Nikad se neće doznati da je Kirby Calhoun ovdje pokopan.

– Dobro – suglasim se, pa nastavim: – Za pola sata odlazim. Odvest ću se s djevojkom.

Suučesnički mi se nasmiješio.

– Aha, i ti pripadaš Calhunovoj družbi. U početku sam bio prilično nepovjerljiv. Zar i Buntovnik Jim Hardin pripada vašoj bandi? Nije li on bio tvoj prijatelj intenzivno zelenih očiju?

Srce mi jače zakuca. Znači moja je slutnja bila umjesna. Onaj zelenooki s punom crnom bradom s kojim se pijani kauboj sudario na stražnjim vratima hotela doista je bio Jim Hardin!

Sada sam bio siguran da sam na dobrom putu.

VI

Napustili smo gradić Fort Worth oko tri po ponoći. Još je bila duboka noć, jer je bila jesen i noći su bile mnogo dulje nego onda kad sam krenuo u potjeru.

U blizini utvrđenja posvuda su se vidjela svjetla. Jednom smo čuli kako je straža uzviknula:

– Straža četiri! Dva sata i trideset minuta! Ništa nova! Sve u redu!

Znao sam da tako jedna straža proziva drugu. Poziv obilazi cijelo utvrđenje, od straže do straže, sve dok ne stigne ponovo do one, odakle je prozivanje počelo.

Dvokolica je imala izvanredne opruge. Zaprega je s lakoćom vukla lagana kolica i mi smo ostavljali za sobom milju za miljom. Bio je to lagodan način putovanja.

Naš je cilj bio veliki gaz na Crvenoj rijeci.

S onu stranu rijeke počinjao je indijanski teritorij, poznat pod nazivom Oklahoma. Na jeziku plemena Chocktaw Ok-la-ho-ma znači: Zemlja crvenih ljudi.

Nije baš bilo jednostavno proći tim područjem. Indijanci su nadgledali i kontrolirali sve putove prema Kansasu. Za odmetnika kakav je bio Jim Hardin, ili za takve kao što je Revin brat, koji putuju s velikim svotama novca bilo je gotovo nemoguće da sretno prođu tim područjem a da ih nitko ne presretne.

Prirodno, postojale su i poštanske kočije. Međutim, poštanske kočije, mjesta za izmjenu zaprega kao i odmorišta i stanice nisu nadgledavali samo Indijanci nego i savezni šerifi. Svakog za kim je bila izdana potjernica vadili bi i kočije i taj bi se vrlo brzo uvjerio da je bio lakomislen kad je vjerovao da će na taj način prijeći indijanski teritorij.

Ipak su za prognanike postojala dva gotovo sigurna puta: mogli su pokušati prijeći kao goniči stoke ili vozari teretnih kola, a mogli su se i pridružiti Komančerosima.

Komančerosi su bili neka vrst trgovaca, poluindijanci koji su trgovali s indijanskim plemenima. Zivjeli su u pravim selima i u svojim

rukama čvrsto držali svu trgovinu u tim krajevima.

Kako nijedan Indijanac ne bi uradio ništa na žao Komančerosima, oni su uspješno krijumčarili prijestupnike preko njihovog područja.

Reva je od Kirbyja Calhouna bila saznala gdje i kako može doći u kontakt s jednom takvom skupinom Komančerosa. Morali smo doći u blizinu velikog gaza na Crvenoj rijeci, pazeći da nas putem ne zaustavi neki savezni šerif. Ja se nisam toga morao plašiti, jer nisam bio pravi Kirby Calhoun pa za mnom nije postojala potjernica.

* * *

Do rijeke nam je bilo potrebno samo četiri dana, jer su vranici bili prvorazredni. Zaustavljali smo se pokraj poštanske ceste. Za malobrojne ljude koje bismo tu zatekli mi smo bili mladi bračni par.

Za jednog odmetnika bilo je potpuno bezopasno putovati sa ženom kakva je bila Reva. Djelovala je čisto i svježe. Tko bi je god sreo odmah je znao da se takva žena ne bi upustila ni u što nepošteno. I zato je muškarac koji se nalazio u njezinom društvu otprve smatran poštenim čovjekom i bio je izvan svake sumnje.

Žena poput Reve sve je to postizala već svojim izgledom.

Ja sam se, pak, potrudio da vanjstinom djelujem što ozbiljnije. Kao mladi rančer ili, u najmanju ruku, kao upravitelj nečijeg posjeda.

Prvih dana naše logorovanje nije prošlo bez napetosti. Sažalio sam se na Revu, pa sam joj trećega dana rekao:

— Reva, ne moraš neprekidno spavati poput oprezne srne koja se boji da je u snu zaskoči vuk. To što

povremeno ustanem i odlazim u obilazak radim samo zbog naše sigurnosti. Menje se ne trebaš bojati.

Pogledala me preko male vatre što smo je bili zapalili, dok je puhalo u lončić s kavom, kojega je držala obim rukama, kimne i osmijehne se. Onda promrmlja:

— Da, vjerojatno je to glupo od mene. — Njen pogled preleti preko mene. Onda nastavi: — Vjeruj mi, još nisam naišla na muškarca koji me ne bi pokušao uvjeriti, na bilo koji način, da svoju sreću mogu naći samo uz njega. Kad je tako, čovjek postane nepovjerljiv. Doduše, što bih mogla u ovoj divljini i poduzeti protiv tebe kad bi bio ništarija?

Nasmijao sam se.

— Oh, vjerujem da bi mogla mnogo toga! U toj tvojoj suknji pod naborom postoji džep. U njemu imaš deringer. Uvjerem sam da bi ga upotrijebila kad bi osjetila da si u opasnosti. Moje je mišljenje da si ti vrlo sposobana djevojka.

I sada sam osjetio kako njezina ženska opreznost pipka po meni, pokušavajući prodrijeti u moju unutrašnjost i pogledati što se tamo krije.

— A što sam osim toga? — upita iznenada zajedljivo, s bljeskom u očima. — Kakve su ti oči najdraže u žene? — doda.

Zvučalo je kao izazov. Prije nego što sam joj odgovorio ozbiljno sam razmislio što ću reći.

— Tebi smeđe oči dobro pristaju. Kod druge djevojke možda bi morale biti plave ili zelene, crne ili sive. Na jednom umjetničkom djelu ne treba ni pokušati nešto izmijeniti. Ako se jednom čovjeku ne sviđa ono što je priroda stvorila, svidjet će se drugom. I to mnogo. A meni se ono što vidim mnogo sviđa.

Ušutio sam i pažljivo je pogledao. Vidio sam da i ona mene promatra. Pogled joj je bio smiren, pa sam nastavio:

— Rekao sam ti to zato što je i to jednom trebalo da bude rečeno. I još ću ti nešto reći. Da se nalazimo u drugačijim okolnostima i da ja nisam siromašan pas na dugom putu kojega kraj nitko ne može predvidjeti, tada bih ja...

Nisam dorekao. Ušutim. Reva je ipak znala što sam želio reći. Sada je znala da nisam sazdan od drva i da je ne ostavljam na miru zato što mi se ne bi svidala.

Pitao sam se hoće li i nakon ovog razgovora biti na oprezu predamnom. Zar će se i dalje buditi kad god ustanem da bih obišao konje, ili oslušnuo zavijanje vukova, ili pogledao okolo po logoru. Uvijek je bila na oprezu, a to iscrpljuje živce.

Zaboravila je na kavu. Još je preko vatre gledala u mene. Onda se čudnovato nasmiješi i reče:

— Hvala, Ben. Drago mi je što smo se sreli.

Malo zatim legli smo na počinak, svaki s jedne strane ugašene vatre što smo je bili zapalili u udolinici kraj glavnoga puta.

U noći sam nekoliko puta ustajao. Pogledao sam konje i obišao logor. Osluškiavao sam i pregledavao okoliš. Reva je mirno spavala. Dake, pomislim, napokon mi je povjerovala. Prevladala je i posebno nepovjerenje koje je među nama postojalo. Shvaćao sam je, jer sam i ja uvijek bio na oprezu, iako zbog drugih razloga.

Ipak nisam bio obuo čizme, pošto se magla razišla, uvjerio sam se u to.

Ustao sam — i ugledao nezvane posjetitelje. Dvojicu. Jedan je silazio prema nama između stabala na rubu udoline, drugi je bio sagnut iza

kola. Kako je vjetar puhao u povoljnom smjeru za njega, konji ga nisu nanjušili.

Stajao sam i čekao. Kolt mi je bio zataknut o pas, jer nisam mogao spavati s teškim opasačem za revolver. Međutim, mogao sam i iz remena za hlače povući kolt vrlo brzo, kao rijetko tko.

Bile su to dvije lutalice u sedlu. Očigledno su dugo živjeli u samoći, pa su željeli neke od stvari koje smo mi imali. Uperili su revolvere u mene, a onaj koji je bio iza kola uspravio se i rekao:

— Nemoj misliti da se šalimo.

Shvatio sam da će pucati čim će biti siguran da će pogoditi. Za to će mu biti potrebna još tri dobra koraka. Bio je jedan od onih revolveraša koji radije pokušavaju sreću iz blizine. Drugi je momak bio još prilično daleko.

Nisam čekao da prevali ta tri koraka. Dopustio sam mu da zakorači samo jednom, a onda sam se sagnuo i potegnuo.

Obojica su pucala. Meci i jednoga i drugoga prozvižde pored mene. Sigurno su bili brzi na oružju, hladnokrvni i iskusni u takvim podmu klim prepadima, no zacijelo nisu mogli točno gadati na udaljenosti od deset koraka. A meni je to uspjevalo i na daljinu od trideset metara.

Dok su njihovi meci samo okrzili moju odjeću, ne dotaknuvši tijelo, ja sam ih obojicu pogodio. Jednoga za drugim.

Strovalili su se u travu, jaučući. Iako sam morao strelovito pucati, moji su meci pogodili točno tamo kamo sam ih uputio. Nisam ih, naime, želio ubiti. Te su vucibatine zle, a nikad i neće postati dobre, no ja nisam bio sudac.

Reva je iz kola izvadila zavoje, pa smo se zajedno pobrinuli za ranje-

nike, koji su i dalje stenjali.

Kad smo to završili, zajutarkovali smo. Dali smo i momcima da jedu.

— Odviše ste darežljivi prema nama — reče jedan od njih. — Zašto? Mi vama ne bismo bili pružili ni najmanju priliku. Mi bismo te, gospodine, ubili. Tada bismo...

Uperio je plamteći pogled u Revu, a onda doda:

— Nismo željeli samo vaš novac, namirnice, odjeću i vaše konje...

— Vi ne vrijedite ništa, niti ćete ikad išta vrijediti, ali zašto bih baš ja uzeo vaš život na svoju dušu? — odgovorim, pa upitam: — Gdje su vam konji?

— Četvrt milje odavde.

— Možete li stići donde?

— Ako se malo odmorimo, moći ćemo.

Više ništa nisam rekao. Pojeli smo, spremili stvari, pa upregnuli zapregu. Kad smo kretali, jedan od odmetnika iza nas reče:

— Bili ste blagi prema nama... vrlo blagi.

Ni Reva ni ja nismo ništa odgovorili. Tek pošto smo se od logorišta udaljili oko dvije milje ona reče:

— Mislila sam da nemaš ni najmanjih izgleda protiv njih, Ben, a proizišlo je da se s njima igraš kao mačka s miševima. Mogao si ih ubiti, zar ne?

— Mogao sam, ali nisam htio. To su trećerazredni nitkovi, a ja nisam ni sudac ni krvnik.

Zamišljeno je kimala, a onda me vrlo pažljivo pogleda i reče:

— Sada te još bolje poznajem, Ben.

Na kratak je trenutak položila ruku na moje rame. Kroz tanku košulju osjetim pritisak prstiju.

— Iako su propalice i iako su nam htjeli nanijeti zlo, sretna sam

što ih nisi ubio. Ben, ti si ispravan čovjek.

Ljepši mi kompliment nije mogla dati. Znao sam da sada ne uživam samo njezino povjerenje nego i poštovanje. I bio sam zbog toga sretan.

Četvrtog smo dana stigli do velikog gaza na Crvenoj rijeci. Tu su se posvuda vidjeli široki tragovi što su ostali iza velikih stada goveda koja su na tom mjestu tjerovali preko rijeke.

S onu stranu rijeke bila je trgovinska postaja. I kočije su ondje mijenjale zaprege.

Nismo zastali. Odmah smo prešli preko gaza. Na drugoj smo obali izišli uzvodno od gaza i krenuli dalje. Nakon dvije milje stigli smo do jednog naselja Komančerosa.

Psi i nekoliko poluodraslih dječaka gledali su nas s nepovjerenjem. Ispred prve kuće sjedio je jedan starac i nožićem obrađivao komad drva. Šuteći nas je promatrao kroz napola stisnute oči dok smo zaustavljali zapregu.

Znao sam lozinku koju je Reva saznala od Calhouna i sada sam rekao:

— Mnoge staze vode kroz svijet, ali samo jedna u slobodu i sreću. Mi tražimo tu stazu. Gdje ćemo je naći?

Stari Komančero... izgledao je poput civiliziranog Apaša... dugo nas je promatrao. Onda reče:

— Calhoun, već ste najavljeni. Jedan od mojih sinova provest će vas kroz teritorij. Cijena iznosi tri stotine dolara za mene i po deset dolara svakoga dana za mog sina. Sin će dobiti plaću za deset dana. Sve mora biti isplaćeno meni, i to unaprijed.

Sišao sam s kola, prišao mu i predao četiri stotine dolara. Tada rečem:

— Pred nama su prijatelji koje bismo rado sustigli. To je jedan svijetlokosni momak nalik ovoj ženi. Njezin je brat. Drugi je zelenooki. On je možda tek jučer stigao...

Starac me prekine, cerekajući se:

— Prekjučer! Govoriš o Jimu Hardinu, za ne? Mi smo dobro upoznati sa svima koji od nas kreću stazom slobode. Hardin se ovdje sastao s Billom Milesom, zato što se taj ovdje dva dana odmarao. U Kansas će ih odvesti zajednički vodič, jer se Hardin nije želio odmarati pa su krenuli zajedno.

Zakimao je glavom, slegnuo ramenima, pa nastavio:

— S kolima nećete nadoknaditi prednost od dva dana. Ne biste to ni da jašete. Sada se odvezite do kraja sela i odmorite u onoj praznoj kolibi. Ujutro, kad nebo zasivi, jedan od mojih sinova će doći po vas. Ne dopustite da vas čeka. To je sve.

Dorekavši, spremi novac, pa nanovo uzme u ruke nož i nastavi djelati. Činilo se kao da pokušava načiniti kuhaču. Sjedio je na klupi pred svojom kućom poput dobroćudnoga, premorenog i mira željnog starca, a bio je utjecajan voda velike obitelji Komančerosa koja već godinama trguje s Indijancima, s kojima su povezani i rodbinski.

Kimnuo sam, pa se popeo na kola.

Odvezli smo se do posljednje kolibe u selu i smjestili. Nije ni bilo potrebno žuriti. Zaprega je ionako bila umorna, a i nama je bio potreban dulji odmor.

Ja sam se pobrinuo za konje, a Reva je počela pripremati objed.

Dok smo sjedili za stolom, jećan

sučelice drugom, Reva reče:

— Čula sam što je starac rekao. Moj brat Bill i taj Hardin sada su zajedno. To nije dobro, zar ne?

— Naprotiv, loše je — odgovorim iskreno. — Bill je vjerojatno ovdje čeka hoće li se pojaviti još koji član Calhounove bande, a možda se nadao da će i Kirby osobno stići. Onda je došao Hardin. Jim je na neki način došao u dodir s Billom i onda su odlučili dalje jahati zajedno. Nadam se da Bill nije dobio veću svotu kao svoj dio od pljačke. Bio je novi pripadnik družbe, pa je zacijelo tako. To je dobro, jer bi Bill bio u velikoj opasnosti ako posjeduje veću svotu.

Kimnula je pa promrmrljala:

— Hvala ti što si iskren i ne pokušavaš mi lažima olakšati situaciju. — Onda upita: — Imamo li šansu da ih sustignemo kad bismo jahali?

— Ne, Reva. Sve dotle dok ne stignemo do brdovitih terena ili do vode koju bismo morali zaobići, mnogo bismo polakše putovali na konjima. Zaprega je prvorazredna i može satima kasati. Osim toga, dvokolica je lagana. Na dugačkom i ravnom dijelu puta pretekla bi malone svakog jahača ako on ne bi imao prilike mijenjati konja. Nadam se da ih možemo sustići. Ponudit ćemo sutra svom vodiču bogatu nagradu ako na to uspije.

Naš je vodič jedva bio stariji od dvadeset godina, ali je bio potomak iskusnih Komančerosa i dobro je poznavao crvenokožne gospodare ove zemlje.

Momak je za kola pričvrstio oko dva metra dugačku motku i na nju objesio lisičji rep, tako da ga se moglo primijetiti i s veće udaljenosti.

Jahao je pred dvokolicom na mišjesivoj kolibi, čitav dan jednako brzim kasom.

Prvih nekoliko sati nismo odmakli daleko, ali kako je tempo neprekidno bio isti, prosjek kroz cijeli dan ispao je vrlo dobar. Izbjegavali smo sve ceste, a to smo mogli samo zato što smo imali sigurnu pratnju.

Iako smo putovali utroje, mogao sam noću spavati uz Revu. Jednom sam je čuo kako tiho plače. Otkorljavao sam se do nje i uhvatio je za ruku, a drugom sam je rukom gladio po licu i umirujuće šaptao. Mnogo je brinula za brata. Toliko da je, iako djevojka koja može koješta podnijeti, počela gubiti nadu i očajavati.

Slijedećeg jutra, dok mi je pružala pun lončić kave, pogledala me u oči i rekla:

– Hvala ti, Ben. Oprosti što sam se sinoć tako glupo ponijela.

Blago sam joj se nasmiješio.

– Pa ti si samo djevojka, a ne prekaljeni konjanik. Ne poznajem nijednu djevojku koja bi ti bila nalik. Reva, ti si divna! Jednoga dana, kad će sve to biti daleko iza nas i kad ćemo moći misliti na budućnost, ja ću te žarko poljubiti. I tada ću znati da li i ti mene želiš ili ne. Znat ću to čim će mi srce tri puta jače kucnuti.

Zapanjeno je zurila u mene. Zatim udahne, gutne zrak, pa snažno kimne.

– Da – reče – tada ćeš to sigurno znati.

VII

Prošli smo kroz Washitu, Canadian i Cimarron. Zahvaljujući prvo-razrednoj zaprezi svakog smo dana prevalili dobar dio puta. Da smo jahali, Reva taj napor ni u kojem slu-

čaju ne bi izdržala, ma kako dobra jahačica bila.

Kad smo stigli u Cimarron, naš šutljivi vodič nas je napustio. On je svoj zadatak ispunio točno i u cijelosti. Proveo nas je kroz to opasno područje potpuno nepovrijeđene. I to pomoću lisičjeg repa i sebe samoga, koga su crvenokošci dobro poznavali. Da nije bilo njega, malo je vjerojatno da bismo sami uspjeli.

Ostao je na plicaku dok nismo stigli na suprotnu obalu, okrenuli se i još mu jednom mahnuli na pozdrav. Nije odmahnuo. Okrenuo je konja i ubrzo nestao iza brežuljka nedaleko rijeke.

Bili smo u Kansasu. Reva je i ovdje znala, zahvaljujući Calhounovim uputama, kamo moramo krenuti.

Najprije smo produžili do Arkansasa. Za to nam je trebalo dva dana. Kad smo stigli, bila je već mrkla noć. Toga drugog dana vožnja je bila naporna, jer je put bio dug i zaprega je bila potpuno iscrpljena.

Naposlijetku stigismo i do skele koju smo tražili. Kad sam zaustavio kola, iz kućice skelera do nas dopre glas:

– Danas više ne vozim.

Sišao sam s kola i krenuo prema kućici. Skelar je, samo u donjem rublju, stajao pred otvorenim prozorom. Soba iza njega bila je u tami.

Polaganim sam glasom izustio:

– Put u slobodu je danonoćno otvoren. – Zatim upitam: – Da li su zelenooki muškarac i svijetlokoši mladić već prošli ovuda?

– Jesu. Poslijepodne. Odonda je prošlo već osam sati. Ti si Calhoun, o kojem mi je mladić govorio?

– Da, ja sam Calhoun.

Uzdahnuo je i s kuke na zidu sklenuo hlače. Navukao ih je, popravio-

naramenice, pa rekao:

– Prevest ću vas. Na drugoj strani morate produžiti još pola milje uzvodno, do male ribarske kolibe. Tamo možete prenoćiti, a naći ćete i hranu. Ako imate sreće, i ona će dvojica još biti tamo.

Vratio sam se Revi i rekao da će već noćas vidjeti brata budemo li imali sreće. Potrajalo je poprilično dok nas je skela, zajedno sa dvokolicom, prevezla preko rijeke. Cijelo to vrijeme ja sam razmišljao o Hardinu i o tome da li bih mu morao dati poštenu priliku za obračun koltovima.

Upravljaio sam zapregom uz obalu uzvodno, prema zapadu. Konji su dahtali i spoticali se, jer su bili naizmak snaga. Kad smo stigli nadomak ribarskoj kolibici, zaustavim kola i rečem Revi neka me priček. Bila je sporazumna. To sam protumačio tako da mi vjeruje i da je uvjerena u moje sposobnosti.

Počeo sam se šuljati i nakon stotinu metara stigao do daščare. Noć je bila vrlo tamna, ali je meni to odgovaralo.

Najprije obidem kolibicu. Opažim da u oboru nema konja i pomislim da smo stigli prekasno. A onda, kako je jedan od prozora bio otvoren, do mene dopre stenjanje. Bolno, jedva čujno stenjanje nekoga kome ponestaje snage.

U hipu sam shvatio što znači to stenjanje i tko stenje. Vinuo sam se kroz prozor, u tamnu unutrašnjost, i zazvao:

– Bill Mils, da li si to ti? Odgovori mi, Bill!

Ponovo stenjanje. Tada do mene dopre slabašan glas:

– Da... to sam ja...

– Gdje je Jim Hardin? – brzo upitam. – Gdje je tvoj zelenooki drug s kojim si dojahao?

• Odgovorio je kletvom. Sve sam

shvatio. Okrenuo sam se i potrčao po Revu.

Nekoliko minuta poslije oboje smo bili u kolibici. Upalili smo petrolejku, položili Billa na jedan od dva ležaja i pokušali mu pomoći.

Odmah sam vidio da je smrtonosno ranjen i da mu nema spasa. Ipak smo se svim znanjem borili za njegov život. Uzalud. Mladić je tek jednom u noći došao k potpunoj svijesti i prepoznao sestru.

– Oprosti, Reva – promrmljao je s mukom. – Znam da sam i oca i tebe teško razočarao, ali htio sam otići od kuće i brzo se obogatiti. Želio sam jednim jedinim potezom nešto steći i...

Nije mogao nastaviti. Morao se odmoriti. Kako je zatim mene pogledao, rečem:

– Ja progonim Jima Hardina. Reci, zašto te je pokušao ubiti.

Umorno se nasmijesho.

– Ah, za to sam sâm kriv. Moj udio od pljačke iznosio je samo nekoliko stotina dolara, a ja sam želio tisuće. Mislio sam da ću pobijediti Hardina i uzeti njegove bisage krcate novcem. No, nije dopustio da ga ubijem. Pogodio me u želudac i rekao da sam budala. To i jesam. Najveća budala na svijetu. Bio sam... ahhh...

Ušuti. Disao je sve polakše, sklopjenih vjeda. Iako je bio na samrti, Reva se još nadala. Ja nisam.

Izišao sam iz daščare da bih se pobrinuo za konje. Bila im je potrebna moja pomoć, a oni su je i zasiuzili. Dok sam ih trljao, masirao i prao im njuške a onda nahranio, neprekidno sam razmišljao o Jimu.

Imao je pred nama samo nekoliko sati prednosti, ali je jahao odmorenog konja i kao rezervnog vodio Billovog. Mogao je neprekidno mijenjati konje i tako mnogo brže na-

predovati, a našoj je zaprezi bilo potrebno najmanje osam sati odмора. Jim je i opet imao sreće, a tu je prednost mogao i povećati. Ušao sam u kolibicu i pobrinuo se za jelo. Kad je Reva rekla da neće moći večerati, odgovorio sam:

— Moraš! Ne možemo sebi dopustiti da oslabiš. Moraš jesti, djevojko!

Poslušala je. Jela je, ali s brata nije skidala pogled. Ništa se drugo nije moglo uraditi. Nisam mogao pomoći ni njoj ni njemu. Mogao sam samo ostati s njima.

Pred jutro sam izašao pogledat konje. Kad sam se vratio, Reva je ukočeno čučala kraj Billa, kao skamenjena.

Znao sam da mladić više nije živ. Prišao sam joj i položio ruku na njeno rame. Uspravila se i našla u mom zagriju. Položila je lice na moje grudi i zaplakala.

Držao sam je čvrsto, ali nisam progovorio ni riječi. Plakanje je postajalo slabije, da bi naposljetku sasvim utihnulo. Zadržala se negdje duboko u njoj. Pomislim: ona ne smije izgubiti sposobnost žene č pruža toplinu i ljubav, sve ono lijepo što jedna žena može podariti. Nije smije postati bezosjećajna zato što misli da je izgubila sve na ovom svijetu. To bi bilo zlo.

U posljednjih nekoliko dana čuo je mladić druga osoba čijem je radu saju prisustvovala. Međutim, mladić koji je svoj život glupo pokockao, beskorisno utrošio i besmisleno ga izgubio, njen je brat. To što je Bill Mills susreo Jima Hardina bila je nesretna okolnost, koja je samo ubrzala njegov kraj.

Što bih morao reći djevojci kad je Reva? Ništa. Čime je utješiti? Ni sa čime.

Poslijepodne smo pokopali Billa na malom groblju u River Bluffu.

Sahrani su pored nas prisustvovali samo skelar i pogrebnik. Nitko iz naselja. A koga bi i zanimala tuda bol?

Kad smo stigli do ribarske kolibice, Reva je iznenada rekla:

— Ben, ostat ću s tobom. Želim biti prisutna kad Jima Hardina pozoveš na odgovornost!

— Čuj, djevojko...

Odlučna, odmah me prekine.

— Ne pokušavaj me odgovoriti, Ben! Ili ćemo ostati zajedno ili ću te napustiti! U tome me ne možeš spriječiti. Poznajem put i sva važnija mjesta. Kirby mi je sve dobro objasnio, a sve što ti znaš saznao si od mene. Želim biti prisutna kad stigneš Hardina! Dopusti da ostanem s tobom.

Posljednje je riječi izrekla molećivim glasom.

Obuzeli su me najsuprotniji osjećaji. Oh, kako sam želio da bude uz mene! Već sam dugo znao da je volim. Kad bih je sada bilo gdje ostavio, tko zna u što bi se promijenila. Kući se sigurno ne bi vratila, jer oca smatra sukrivcem za Billovu smrt. Doživjela je težak udarac i bila opsjednuta mislju o osveti. Bilo bi besmisleno kad bih je pokušao uvjeriti da mržnja i osveta vode u očaj i da ne donose oslobođenje od boli. Ne bi mi povjerovala, kao što ni ja prije nisam drugima vjerovao. Mogao sam to shvatiti tek tamo u New Orleansu, dok sam se borio s Jimom.

Sljedim ga samo zato što mi je tada pobjegao i što smatram dužnoscu da ga uhvatim prije nego što uspije počinuti i druga zlodjela.

Izenada se sjetim djetinjstva. Imao sam psa koji je pobjegao, pridružio se vučjem čoporu i posvema podivljao. Otac mi je dao pušku i poslao me da ubijem psa, zato što sam postao odgovoran za njega.

Sličan je slučaj bio i s Jimom Hardinom.

Otputovali smo istog poslijepodneva, malo nakon sahrane. Do tada se Hardinova prednost značajno povećala.

Staza bezakonja vodila je sada u planine. Tamo su se zlikovci mogli napokon sakriti i potpuno zamesti tragove.

VIII

Naša se vožnja odvijala u cik-caku, od naselja do naselja, od jedne usamljene kućice do druge. Na tim su nas mjestima dočekivali sumnjičavi i šutljivi ljudi. Brinuli bi o našim konjima i kolima, davali nam prenočište i opskrbljivali nas zalihama, kako namirnice ne bismo trebali nabavljati u ljudi do kojih su stizale potjernice, ili bar opisi odmetnika.

Mi se nismo imali čega bojati. Samo smo igrali uloge progonjenih od zakona.

Neprekidno smo se nadali da će se Hardin negdje zadržati dulje vrijeme i da ćemo ga napokon stići, ali to se nije dogodilo. Stalno je bio u bijegu, a zastajkivao bi samo zato da si priušti najpotrebniji odmor. Tako smo morali svoju brzu zapregu zamijeniti drugom, a onda se to sve češće događalo.

Za Revu je to dugo putovanje bilo strahovito naporno. Omršavjela je, njezino se lice svakim danom činilo sve manjim, a smeđe oči većima. Ipak, urođena snaga i željezna odlučnost pomogle su joj da sve to izdrži.

Jednog smo se dana uspinjali prema prijevoju Boulder. Tamo, visoko u planinama, bilo je jezero iz kojega je izvirala Grand River. Taj je prijevoj bio manje poznat, a put preko njega vodio je prema sjeveru.

Stigavši do razvoda, ugledali smo između golemih stijena postaju uz koju je bio koral za mazge i malen dućan. I ovo je mjesto bilo jedna od karika na putu staze bezakonja. Ovdje smo trebali biti sigurni pred zakonom i pred bilo kakvom izdajom. Tu smo trebali dobiti prenočište i svaku pomoć koja nam je potrebna.

I Hardin je morao proći ovuda. A možda je još ovdje.

Odvezao sam dvokolicu do postaje. Jedan konj u zaprezi lagano je šepao i morat ćemo ga svakako zamijeniti.

Kad smo se zaustavili između dvije kuće i štaglja, iza kuće izroni jedan muškarac i zagleda se u nas. U rukama je držao sjekiru. Bila je ogromna. Normalan bi je čovjek morao držati objema rukama dok cijepa drva, ali gorostas kose boje lana nedvojbeno bijaše dovoljna jedna. U njegovoj je ruci izgledala kao igračka.

Nikad u životu nisam vidio takvog orijaša!

Gorostas je zastao i zabuljio se u Revu. Zatim se naceri i reče:

— To je ona! Djevojka iz kataloga! Znači da se ipak možemo pouzdati u to da će nam isporučiti sve što naručimo! Koliko stoji?

Pitao je mene, a ja sam shvatio da je njegov razum silno zaostajao za njegovim tjelesnim razvitkom. Čest slučaj: gorostasna grada i mrva mozga.

Još dok je gorostas govorio, pojavio se drugi muškarac. Bio je upola manji, ali dvostruko stariji. —

— Primi se svoga posla, Archie — reče stariji muškarac mladem.

Div zatrese golemom glavom, tako da je raščupana kosa zalepršala. Pokazao je prema Revi i rekao:

— To je ona! Djevojka iz kataloga! Rekao sam ti da mi je naručiš. To

je ona i ona je za mene. – Okrenuo se Revi: – Dodi, djevojko, ja sam te naručio!

Ispružio je ruku prema djevojci, a ona je počela drhtati od straha. Stariji muškarac, vjerojatno gorostasov otac, strahovito se razljuti. Udari mladega svom snagom u cjevanicu i počne ga grditi.

Naposlijetku se div ipak okrenuo i nestao iza kuće. Malo zatim začu ju se udarci sjekire. Vjerojatno je cijepao goleme klade. Prema zvuku je to bilo lako zaključiti.

Muškarac sijede brade, lisičjeg lica i malih, lukavih očica reče:

– S njegovom glavom nije sve u redu. Momak je prebrzo rastao. – Onda počne objašnjavati: – Prije nekoliko tjedana dopao mu je ruku katalog sa ženskom odjećom. Potražio je među manekenkama jednu i rekao neka mu je naručim. Da bih imao mira, obećao sam da ću to uraditi. Tko bi i pomislio da će...

Ušutio je i zagledao se u Revu.

– To je moja žena – objasnim mu, pa nastavim: – Putujemo stazom slobode. Bit će nam potreban konj, jer jedan od naših šepa. Tada ćemo nastaviti put. Kad je zelenooki muškarac odjahao odavde? – dodam.

Moje kao usput izrečeno pitanje ga iznenadi i on spontano odgovori:

– Jučer rano. No nije mi rekao da će ga prijatelji slijediti... – Ušuti i ispitivački se zagleda u mene. Onda prilično ljutitim glasom upita: – Hej, jeste li vi uopće njegovi prijatelji?

– Naravno da jesmo – odgovorim sa smiješkom, pa upitam: – Što ćemo, dakle, s konjem koji šepa?

Promotrio je životinju pa kimnuo:

– Ako možete pridodati pedeset

dolara, to ćemo srediti. Možete ovdje i prenoćiti...

– Ne – prekine ga Reva. Nećemo ovdje noćiti.

Kimnuo sam da se s njom slažem.

– No, dobro – odgovori čovjek.

– Međutim, ovdje raspolažemo s najvećom udobnošću u okrugu od stotinu milja. Dvadeset milja sjevernije je logor kopača zlata, ali tamo sigurno ne može biti bolje nego što je ovdje. Mi volimo goste.

Sišao sam sa sjedala, ispregnuo konja koji je šepao, i pričekao da mi dovede drugoga. Životinja koju je doveo nije bila bolja, ali bar nije šepala. Ako će se dobro prilagoditi drugom konju, pomislim, ipak nisam bacio pedeset dolara.

Dok sam uprezao konja, čovjek počne brbljati:

– Preko prijevoja sve češće prelaze karavane. Isto pokušavaju i pojedinačna kola. Privlači ih zlato Rockytowna. Jednoga će dana ovdje uvesti poštansku i teretnu liniju, a za to će na ovom mjestu biti potrebna poštanska stanica. Morat će proširiti i cestu. E, preko prijevoja neće smjeti ako im to ja ne dopustim! Razvođe i zemlja oko njega, tamo gore, moje su vlasništvo. Uskoro ću sklopiti najveći posao u svom životu. Morat će mi dati udio u dobitku. Onda više neću pomagati zlikovcima kakav ste vi... Tko si ti, uopće?

– Zar je to važno? – promrm-ljao sam i pružio novac. – Ako ne znaš, ne moraš nikome odgovoriti.

Sjeli smo u dvokolicu i krenuli. U taj se čas iza kuće ponovo pojavi orijaš i zagrmi:

– Ne smijete otići! Ona mora ostati ovdje! Ja sam je naručio iz kataloga. Ona pripada meni! Do vraga, ja ću...

Izvezli smo se iz dosega glasa, a

zaglušili su ga i lupanje kola i topot kopita.

Bio sam sretan što Reva više nije mogla čuti što taj ograničeni div iza nas govori. Bojala se. Prvi put sam vidio da se nečega uplašila. Umirila se tek pošto smo prevalili nekoliko milja.

Do doline smo stigli kad se već smrklo. Skrenuo sam s puta i zaustavio kola uz potocić. U prekrasnom boriku našli smo prikladno mjesto za logor.

Iako sam spavao poput Indijanca, a tijekom noći dva puta obišao logor, bio sam zatečen.

Prodoran Revin krik trgnuo me iza sna. Međutim, nisam i reagirao kao početnik. Strelovito sam se otkotrljao udesno, i dalje zavijen u gunj.

Teška batina, koja bi me sigurno dotukla, udari o zemlju i pukne.

Gorostas s prijevoja došao je po ono za što je vjerovao da mu pripada.

Došuljao se poput Komanča, ali Revin mi je krik spasio život.

Čim sam se iskobeljao iz gunja i trgnuo kolt iz pojasa, div mi u rame baci pretrgani ostatak toljage. Pao sam poluonesviješten, u grm i pri tome izgubio revolver. Ipak sam se otkotrljao iz grmlja, i to na suprotnu stranu od one na kojoj se orijaš nalazio. Bio sam pun trnja i ošamućen, ali sam ustao. Počeo sam kleti i potrčao oko visokog bora i stijene, poluslijep i kao pijan.

Pomoglo mi je što sam dobio malo na vremenu. Kad sam se pribrao, div se okrenuo od mene i krenuo prema logoru.

Slijedio sam ga toliko brzo koliko sam mogao, ali sam požurio svom snagom kad sam začuo Revine kri-

kove. Potrčala mi je u susret, jer se uspjela provući ispod orijaševih ispruženih ruku. Međutim, on ju je slijedio brzim gipkim koracima.

Sakrio sam se za jedan grm, pustio Revu neka prođe a onda nasrnuo na bika kojega je otac oslovio »Archie«.

Moj ga je udarac pogodio sa strane u koljeno. Posrnuo je, u punom trku, i presavio se. U hipu se uspravo i, rokćući, pojurio prema meni. Pogodio me brzim krošecom postrance u rebra, tako da sam poletio u grmlje. Archie me slijedio, mrmljajući i rukama razmičući granje.

Prestrašio sam se. Uistinu me sveg obuzeo strah. Moj protivnik nije bio čovjek, bar ne takav s kojim bih se borio goloruk.

Uspio sam se izvući iz grmlja prije nego što me uhvatio. Potrčim. Slijedio me jednakom brzinom, iako je bio tako krupan. Zaklonio sam se iza jedne stijene i podigao čvrstu granu što sam je tu našao, ali mi je Archie istragne iz ruke i prelomi preko koljena. Pri tome se suludo cerekao.

Jednog trenu nisam povjerovao da je sve to java. Mislio sam da to mora biti samo ružan san. Međutim, nije bio. Ono čudovište gonilo me u krugu oko našeg logora. Kad sam pao, otkotrljao sam se u grm. Tu sam ponovo pronašao jednu podebelu granu, nalik toljazi. Ležalo ih je mnogo posvuda oko mene.

Ovoga sam puta uspješniji. Deblji dio grane zabio sam mu svom snagom u želudac. On je, doduše, ponovo odgonu toljagu, ali sada mnogo sporije i sa manje snage. Načeto je pomislim. Iz predjela njegovog želuca kao da se širila uzetost. Iskristio sam to, podigao toljagu visoko iznad glave i snažno ga udario po sredini lubanje.

Ljutito je mumljao, poput medvjeda, a onda pao na koljena. Obišao sam ga i udario po šiji. Nakon toga se napokon opružio po tlu.

Kad sam pozvao Revu, brzo je dotrčala. No, došao je još netko. Čovjek lisičjeg lica.

– Niste mi valjda ubili sina? – upita.

– Ne znam. No znam da bih bika vjerojatno mnogo lakše dotukao.

Bilo mi je slabo. Polovica tijela me potmulo boljela. Shvatio sam da mi je gorostas onim strašnim krošom slomio jedno do dva rebra. Osjetim se bolesnim i jadnim. Osim toga, cijelo mi je tijelo bilo puno trnja. Kako sam znao da to grmlje ima otrovno trnje, bio sam siguran da ću uskoro biti prekrit gadnim, gnojnim ranama ako trnje što brže ne odstranim.

Oh, do vraga, što se sve čovjeku može dogoditi tijekom putovanja!

Zamolim Revu neka potraži moj kolt. Našla ga je kod grma u koji sam prvo uletio.

– Moramo odmah krenuti za Rockytown – rekoh djevojci, škrgutajući zubima od boli. – Ako je taj novi grad kopača zlata dovoljno velik, mogli bi imati i liječnika. Reva, pomogni mi upregnuti.

Najveći je dio posla morala obaviti sama, jer sam ja bio pri kraju snaga. Povrijeđena su me rebra sve više boljela, pa sam se bojao da mi ne bi prouzročila unutrašnje povrede. Otrovno trnje peklo me poput vatre. Znao sam da mi svakog sata sve više truje krv.

Za Archieja i njegovog oca nismo se više brinuli. No prije nego što smo krenuli, doviknuo sam preko ramena starijem čovjeku:

– Ako se to stvorenje još jednom pojavi pred nama, napunit ću ga olovom!

Ozbiljno sam mislio to što sam

rekao. Taj bi robijaš morao živjeti na pustom otoku ili u kakvom lječilištu. Reva je upravljala zapregom. Noć je bila svijetla, pa se put dobro vidio i ni na što nije trebalo osobito paziti.

– Da li ti je slabo? – iznenada me upitala.

Iz njezinoga sam glasa razabrao koliko suosjeća sa mnom.

Otprilike nakon jednoga sata ugledali smo svjetla Rockytowna. Bilo je oko četiri sata ujutro.

U tom gradu ispred nas, u toj »obećanoj dolini«, gorjelo je još mnogo svjetiljaka. Znak poslovnosti koja se odvijala u tom gradiću.

Znači, Rockytown je već sada suvremena Gomora, pomislim. No u njemu sigurno živi i liječnik. Na Jima Hardina sam pomislio samo letimično. Bio sam uvjeren da će svoju prednost povećati na nekoliko dana, a možda i tjedana. Znao sam da dulje vrijeme neću biti sposoban za putovanje.

Ni u snu se ne bih nadao da ću Jima Hardina doći već u Rockytownu.

Našli smo liječnika. Stanovao je u hotelu »Colorado«. Kako je prije nekoliko sati umro jedan od njegovih pacijenata, dobili smo tu praznu sobu.

Vjerojatno to nismo smjeli zahvaliti samo tome što sam ja izgledao strahovito loše, nego tome što je Reva Miles izgledala čarobno. Medutim, osoba koju je očarala nije bila muškarac! Bila je to stotinu i dvadeset kilograma teška vlasnica hotela, gospođa Georgia Perrit.

Liječnik se znalački pobrinuo za mene. Dao mi je popiti neki prašak, za koji je rekao da će spriječiti otrovanje i groznicu koja bi me morala srвати. Ubrzo sam zaspao, jer

nisam osjećao boli. Utonuo sam u duboku tamu. U tom trenutku nisam ni pomislio na Jima Hardina.

Probudio sam se. Bio je dan. Oba su prozora bila zasjenjena zavjesama, pa je u sobi bila polutama.

Osjećao sam se kao da mi je glava potpuno podbuhla. Kad sam dublje udahnuo, rebra su me zaboljela i to me na sve podsjetilo. Onda sam opipao lice. Sjetivši se kad sam se posljednji put brijao, zaključim da je od tučnjave s gorostasom prošlo najmanje dva dana.

Gdje je Reva?

Maló zatim vrata se otvore i ona ude. Na poslužavniku je donijela kavu i nekoliko zdjelica iz kojih su se širili zamamni mirisi. Stavila je poslužavnik na stol, otišla do prozora i razgrnula zavjese, a onda se vratila do kreveta.

Zagledala se u mene i ja sam u njezinom pogledu zamijetio zabrinutost i suosjećajnost, ali i mnogo nade. U tom sam trenutku shvatio da i ja njoj nešto značim. Nas dvoje nismo samo ortaci u lovu na Jima Hardina. I u njezinom se srcu nešto zbilo!

Nasmiješio sam se.

— Oh, dobro mi je. Lijepo je što si mi donijela ta fina jela. Kako si znala da sam se probudio?

— Liječnik mi je rekao. — Položi mi ruku na čelo. — Čini se da si prebolio. Trnje je bilo s vrlo otrovnog grmlja. Sretna sam što si ozdravio, Ben.

Pokušao sam se pridići, no Reva mi je morala pod leđa podmetnuti dva jastuka prije nego što sam, gladan poput kurjaka, mogao prionuti uz jelo.

— Za dva dana ćemo otputovati, Reva — obećam joj.

Nije odgovorila. Samo me je čudno promatrala i ja sam osjetio da nije sve onako kako sam zamišljao.

Stavila mi je na krilo ubrus i lako me pridržavala dok sam jeo. Između dva zalogaja upitam:

— Ne vjeruješ mi?

Smiješak na njenim usnama bio je ozbiljan. Oklijevala je. Pošto me je neko vrijeme proučavala, reče:

— Ne moramo dalje putovati, Ben. Stigli smo na cilj.

Moj um nije još najbolje radio, pa nisam odmah shvatio što želi reći. Onda shvatim.

— Hardin je u Rockytownu? — upitam u jednom dahu. Odmah sam bio siguran da sam pogodio. Uzdahnem. — Dakle, stigli smo ga. Što sada? Još ništa ne mogu protiv njega. Eh, to je opet jedna od šala koju sudbina priredi u trenutku kad se putovi nas dvojice križaju! Reci, zna li Jim...

Odlučno je zanijekala glavom, tako da je zlaćana kosa zalepršala.

— Oh, ne! Vlasnica je divna, pa nas je upisala kao supruge Overland. Ben i Reva Overland. Sve do tle dok te Jim ne sretne ništa se ne može dogoditi. A mene ne poznaje. Vidjela sam ga jučer, kad sam u dućanu kupovala najpotrebnije stvari. Odmah se zainteresirao za mene. Prišao mi je, skinuo šešir i predstavio se kao James Clayborne. Upitao me može li mi čime pomoći, jer je već čuo da se moj suprug kod prijepoja Boulder tukao s divom. Čini se da je ovdašnji liječnik veliki brbljavac. Zato sam bila sretna što smo u hotelu upisani pod drugim prezimenom i kao braćni par.

Pošto je zašutjela, nekoliko sam je trenutaka zapanjeno promatrao. Onda upitam:

– Zar si odmah prepoznala Hardina? Pa, ti...

– Bilo je vrlo lagano – prekine me. – Muškarac zelenih očiju, njegove visine, s ožiljcima lasa na rukama, crne brade... Oh, dao je bradu urediti i sada je vrlo elegantno zašiljena. Odjeven je po najnovijoj modi, u najbolje što se tu moglo kupiti. Odmah sam znala da je to Jim Hardin. Osim toga, znaš da sam vidjela i sliku na potjernicama. Kad bismo na nekoj kući pričvrstili potjernicu, prepoznali bi ga i ostali. Samo kad bi ga zamislili bez brade.

Lice joj porumeni. Malko je krzmala, a onda ipak doda:

– Znaš, Ben, svidjela sam mu se. Danas mi je učinio i ponudu... Pa, ne baš posve otvoreno, ali osjećam da bi mom mužu vrlo rado nabio rogové.

– Mnogim ih je muževima već nabio – promrmljao sam, a onda pogledao Revu i kroz smijeh upitao: – Zar žena ne bi nakonolikog vremena muža pozdravila poljupcem? Osjećam se gotovo kao da smo vjenčani. Ipak, samo »gotovo«. No što se poljupca tiče...

Oklijevala je zabrinuta. Onda reče:

– Kako se možeš šaliti? Jim Hardin je ovdje i već se sprema da grad stavi u svoj džep. Ovdje je tek četiri dana, a već je jedan od najutjecajnijih ljudi. Rekao je da bi te želio upoznati, kako bi vidio da li si pravi muškarac za mene.

– I što još?

A onda sam shvatio o čemu je govorila!

– Što si željela reći s tim da se Hardin sprema cijeli Rockytown staviti u svoj džep?

– Propitkivala sam se o njemu u naše gazdarice. Gospoda Perrit zna sve o svakom čovjeku u dolini. Re-

kla mi je da svaki čovjek u gradu vjeruje kako je James Clayborne vrlo bogat poslovni čovjek koji je došao ovdje zato da bi tu uložio svoj novac. Otvorio je ured, uklopio se u neke poslove, ubio jednog poznatog revolveraša, unajmio nekoliko surovih momaka... a uvijek je spreman i za raznorazne druge stvari. Ukratko: korača velikim koracima.

Zatvorio sam oči kad sam to čuo. Sve sam vrlo lako mogao zamisliti.

Rockytown je mlad grad. Grad kopača zlata. Svi su stanovnici manje-više novopridošlice, a neprekidno dolaze novi. Svrstavaju se i okupljaju u određene skupine. Sposoban čovjek mogao je mnogo postići i prestići druge, manje sposobne.

Jim Hardin je surov, neustrašiv i odlučan čovjek. Tko bi se usudio Jamesa Claybornea smatrati Jimom Hardinom, zločincem kojega traže na jugu? Pokušao bi to samo ludak, jer ta bi osoba unaprijed potpisala svoju smrtnu osudu.

Otvorio sam oči i uozbiljio se.

– Jim me ne smije vidjeti – rečem Revi. – Najprije moram ozdraviti. I znaj, nemam ništa protiv toga da se on zaljubi u tebe. Sve dotle dok ga možeš držati na pristojnoj udaljenosti. Tako ćemo dobiti na vremenu, a ti ćeš možda otkriti nešto o njegovom poslovanju.

Pogledala me. Bio sam siguran da je i ona zamišljala tu igru na isti način kao i ja. Još je željela osvetiti brata. A ja nisam mogao uraditi ništa do nastojati da što prije ozdravim.

Ustala je i prišla prozoru. Dugo je tako stajala i šuteći gledala dolje na cestu.

U međuvremenu sam pojeo sve

što mi je donijela. Osjećao sam kako snaga ponovo polako ulazi u moje tijelo. Oh, vrlo ću brzo ponovo biti na nogama!

Reva se okrene prema meni.

— Ben, možda će Hardin za nekoliko tjedana za tebe biti neuhvatljiv. Prema tome kakve su sada okolnosti, on će najdulje za tjedan dana preuzeti grad u svoje ruke. — U njenim se očima pojavi strah. — Ben, bojim se za tebe. Mrzim Hardina i željela bih osvetiti brata, pa ipak...

Ušutjela je, prišla krevetu i sjela na rub. Onda nastavi:

— Ne želim da te ubije ili dade ubiti. Ne bih htjela izgubiti još jednu voljenu osobu...

Reva me voli! Sada sam siguran u to.

— E, nećeš me se više osloboditi, smedooka. Jednoga ću dana završiti posao zbog kojeg sam došao ova-mo i onda će život za nas početi iz početka. Hoćeš li me upoznati sa svojim ocem, Reva?

Zamislila se, a onda zanijeće glavom.

— Moj je otac krut čovjek. On je moćan rančer, jedan od najmoćnijih. Nije smio Billa otjerati. Tako je moj brat izgubio i posljednju podršku. Htio je, kako mi je rekao, pokazati ocu što sve može sam postići. A kako nije bio ništa drugo do divlji i glup momak, sve je završilo njegovom smrću.

Ponovo se zamislila. Pogled joj odluta u daljinu, kao da obnavlja uspomene, a onda ponovo zanijeće glavom, pa nastavi:

— Ne, mislim da ne bih ponovo željela viditi oca. Uostalom, u vrijeme dok se Kirby Calhoun krio na našem ranču, otac i veliki dio ljudstva bili su zauzeti gonidbom stoke. Nalazili su se na putu prema Abile-neu, s pet tisuća goveda, i vjerojat-

no se još nisu vratili na ranč. Ne, Ben, ne želim te upoznati s ocem.

— Ali mi ćemo kao muž i žena ostati cijeloga života zajedno?

Promatrala me. Onda kimne, pa promrmlja:

— Da, bit će tako. Ako ostaneš živ. Ben, otkrila sam da sam se zaljubila u tebe, a već dugo znam da i ti mene ljubiš.

Nagnula se i poljubila me. Bio je to prvi naš poljubac. I bilo je nedvojbeno da pripadamo jedno drugome.

IX

Kad sam se probudio, bila je već noć. Bio sam sâm. Uznemiren pitao sam se gdje bi Reva mogla biti tako kasno. U meni se budila ljubomora.

Odlučim ustati. Bilo je lakše nego što sam mislio. Rebra me nisu više onoliko boljela ako sam polaganije disao, ako nisam okretao gornji dio tijela ili se pokušao sagnuti.

Imao sam na sebi samo spavaćicu. Takav sam prišao prozoru i prvi put dobro pogledao glavnu ulicu Rockytowna. Kad smo stigli u grad, nisam ništa vidio jer je bila noć. Kakav je to divlji logor! To sam čak i s prozora mogao razabrati.

Dok sam tako promatrao, ispred obližnjega saluna iznenada su se počeli okupljati ljudi. Natiskali su se, stvorivši polukrug. Odmah sam znao da je posrijedi tučnjava, koja je privukla znatizeljnike. I doista, malo zatim kroz sve druge zvukove, nalik zujanju velikog roja pčela do mene dopre buka tučnjave. Iz saluna je dopirala lomnjava drva i zveket razbijenoga stakla.

Promatrao sam ulicu, lijevo i desno, i pogledom tražio šerifa ili njegovog pomoćnika. Međutim, niotkud se nisu pojavili ljudi s metal-

nom, zvijezdom na grudima i sačmaricom u ruci.

Dakle, zaključim, u Rockytownu nema predstavnika zakona. Prijeke uništavaju salun, a ljudi to mirno promatraju. Onda postanem znatiželjan. Zašto uništavaju taj salun, upitam se iako sam poznavao divlje gradove te vrste i otprilike sam znao što se zbiva.

Skupim zastore, upalim svjetiljku i pridem umivaoniku iznad kojega se nalazilo zrcalo.

Oh, što sam ugledao! S oštrom čekinjom na licu nalikovao sam pećinskom čovjeku. Odmah sam se, budući da sam se dobro osjećao, umio i obrijao. Međutim, ostavio sam brkove i malu, šiljatu bradicu. Za nekoliko dana od tih će strčelih dlaka postati pristojna brada. S njom ću izgledati nekoliko godina stariji, a to mi može pomoći ako se u tami susretnem s Hardinom. Pri slabom se osvjetljenju neće odmah prepoznati.

Kad sam bio gotov, ponovo se uvučem u krevet. No sada sam već bio prilično iscrpljen i od slabosti sam se oznojio. Zato sam ubrzo zaspa, iako strahovito gladan.

Prošla je ponoć. U gradu je bilo još bučnije nego u ranijim satima. Malo po ponoći Reva je ušla u sobu. Kako sam ostavio upaljenu svjetiljku, odmah je primijetila da sam ustajao. Začudila se kad je vidjela da sam se uredio.

Probudio sam se kad je ušla i opazio da me začudeno promatra.

– Nisi valjda ustao? – upitala je.

Obješenjački sam se nasmijao.

– Ne, pojavile su se tri lijepe vile, pa su me umile, obrijale i uredile kao princa prije vjenčanja. Nestale su kad su čule da dolaziš. Vile to mogu, znaš. Zato si mi ti draža.

Stajala je kraj mene i od srca se

smijala. Na nekoliko je minuta zaboravila sve što se dogodilo i što ju je opterećivalo.

– Želiš li da umrem od gladi?

– Htjela sam samo vidjeti da li si se probudio. I objasniti ti gdje sam bila. Nekoliko sam sati zamjenjivala gospodu Perrit, koja je uzaludno pokušavala sazvati skup građana. Nitko nije došao. Svi poslovni ljudi su se pokorili i pokorno pogrnuli glave. Svi osim Frita Mannena, vlasnika saluna »Faithful«.

– I zato su uništili taj salun.

Kimnula je. Više se nije smijala. Grickala je donju usnicu, a onda mi ispriča ono što sam već naslućivao.

– Jim Hardin je osnovao društvo za zaštitu Rockytowna. Učlaniti se morao svaki poslovni čovjek i odmah uplatiti deset posto svojih prihoda. Društvo svom članu osigurava danonoćnu zaštitu i naknadu svih šteta. Čak je i gospoda Perrit, prije desetak minuta, »osigurala« svoj hotel. Tako je to, Ben.

– I mislio sam da je tako. Jim je ostao u Rockytownu zato što se ovdje osjeća sigurnim, ali i zato da bi udesetorostručio novac što ga je opljačkao. Ovo što je pokrenuo tek je početak. Uskoro će ovladati cijelim područjem zlatonosnih nalazišta i od svake parcele ili rudnika primati određeni dio dobiti. Hardin je postao »veliki gazda«, voda divlje horde pomoću koje će vladati i širiti moć nad ovim krajem.

Glas mi je postajao ogorčeniji i suroviji i Reva mi se brzo približi.

– Ben, otidimo odavde čim budeš kadar putovati – reče zabrinuto. – Ti si mislio da goniš vuka koji bježi, a sada je taj vuk postao voda opasnog čopora. Više nemaš nikakve šanse. Osim toga, Hardin me želi. Prije nepunog sata obišao me, dolje u hotelskoj prijavnici. Ben, bojim se!

I taj se strah u meni neprekidno povećava.

Vjerovao sam joj, ali sam se osmjehnuo. U mojim je očima ugledala upravo ono što je svojim nastojanjima željela spriječiti.

– Potreban mi je još jedan tje-dan. A jedan dan od tih sedam već je protekao. Još pet dana i onda ću biti spreman. Tada ću otići po Jima Hardina! – Šire sam se nasmiješio, pa promijenio predmet razgovora: – Gladan sam, smedooka.

Ustala je s kreveta i upitala:

– Što će se dogoditi ako budeš morao birati?

Znao sam što misli. Da bih morao birati između nje i Jima.

– Nemam što birati. Jednom mi je pobjegao i zato je nekoliko ljudi umrlo. I ovdje će mnogi izginuti. I tome bih ja bio kriv, zato što sam mu dopustio da me prevari. Reva, nemam što birati.

Znala je da imam pravo.

* * *

Dvadeset i četiri sata poslije tog razgovora osjećao sam se kao u kavezu. Rebra su me još jedva boljela, a čvrsti mi zavoji nisu uopće smetali.

Kad se spustila tama, ustao sam i odjenuo se. Reva je bila pokrpala i očistila moju odjeću. Neću biti upadljiv, jer se ljudi u Rockytownu najčešće kreću odjeveni u radna odijela.

U međuvremenu sam saznao razne novosti o Jimu. James Clayborne preuzeo je »Golden Hall«, koji je tih dana bio dogotovljen, a njegov je vlasnik navrat-nanos napustio Rockytown. »Golden Hall« je bio najveći i najelegantniji lokal za zabavu. Reva nije znala na koji se način Hardin dočepao lokala.

Pošto se potpuno smrklo i pošto

su upaljene gradske svjetiljke, struja ljudi krenula je prema »Golden Hallu«. Na zgradi je, s obje strane ulaza, velikim plakatima oglašeno da večeras u lokalu nastupaju dvadeset i četiri ljepotice. Iz svih lokala na ulicu je prodirala buka što su je stvarale glazbene kapele, koje kao da su se natjecale koja će biti najglasnija.

Nisam mogao izdržati u sobi. Morao sam izići! Znao sam da Reva sjedi u prizemlju, za prijemnicom, i opet zamjenjuje gospodu Perrit. Kuhar Kinez je obolio i vlasnica saluna morala je kuhati. Dva pomoćnika, također Kinezi, pomagali su joj u kuhinji i prilikom posluživanja gostiju u restoranu.

Reva mi ne bi dopustila izići iz hotela, i zato odlučim izići na druga vrata. Krenem hodnikom prema stražnjoj strani hotela. Posrećilo mi se. Jedna su vrata vodila do vanjskih stuba, kojima se silazilo u dvorište.

Morao sam se osloniti na zid, da bih se odmorio. Bio sam još slab. Svega me oblio znoj, a počela su boljeti i rebra. Osmjehnuo sam se. Oh, kako bi me Reva grdila i predbacivala mi što sam izišao iz sobe.

Pošto sam se odmorio, nabijem šešir na čelo i podignem ovratnik kaputića, pa polako krenem dalje. Bilo je hladno. Ove bi noći mogao pasti i prvi snijeg.

Izišavši iz hotelskog dvorišta, našao sam se u uličici koja je vodila u glavnu ulicu. Tu me odmah zahvatila bujica ljudi. Prepustio sam joj se, pazeći pri tome da se nikad ne zadržim pod svjetlošću svjetiljaka.

Nisam se ni najmanje plašio da bih na cesti mogao susresti Hardina. U međuvremenu je Jim postao »veliki gazda« i neka vrst sive eminenције ovoga gradića, suviše važna

ličnost da bi se gurao među ovim ljudima.

Međutim, za dlaku i dogodilo bi se baš to!

Htio sam prići jednoj kući do ulaza koje su vodile tri stube. Pred zgradom je stajao jedan čovjek. Vjerojatno čuvar. Zastao sam i pročitao osvijetljeni natpis nad vratima:

»Kompanija Rockytown«

Osiguranja svih vrsta

Iskorištavanje zemljišta

Sudionništvo i zajmovi

James Clayborne & Co.

Postao sam sumnjiv čuvaru, pa mi je prišao i upitao:

– Možeš to pročitati ili samo sričeš?

– Mogu pročitati – odgovorim, pa pokažem na kuću i upitam: – Tamo unutra se prave veliki poslovi Rockytowna, zar ne?

– Ne samo Rockytowna – cerekao se čuvar. – Ako želiš prodati dobro nalazište, ili tražiš sudionika u unosnom poslu, tada...

– Još ne – odgovorim i krenem dalje.

Pravodobno! Srećom!

Jedva sam izašao iz dosega svjetlosti kad su se ulazna vrata otvorila i Jim Hardin je izašao. Da sam još stajao sa čuvarom, sigurno bi me prepoznao. Ovako me se nije udostojao ni pogledati, pa me je već prvi miran korak odveo u sigurnost polumraka. Tu sam se naslonio i promatrao Jima.

Nije izašao sam. Pratila su ga dvojica, za koje sam odmah zaključio da pripadaju onoj vrsti ljudi koji za dobru plaću iznajmljuju svoje koltove. Bili su to Hardinovi tjelohranitelji.

Jim je čuvaru dao neke upute, od kojih sam većinu dobro čuo. Iz njegovih sam riječi razabrao da je jedan čuvar i u kući i da će obojica u ponoć biti smijenjeni. Onda je

Hardin krenuo dalje, a tjelohranitelji su ga slijedili na udaljenosti od pola koraka.

Hardin je bio vrlo otmjeno odjeven. Već je vanjstinom pokazivao da je važna ličnost, naočit muškarac, odlučan i opasan. Čovjek koji ima mnogo novca ali i nos za imalo bolji posao.

Produžio sam do ugla kuće, razmišljajući. Pri tome sam zaboravio da me bole rebra. Misli su mi bile zaokupljene pitanjem što bi to Jim mogao tako važnog čuvati u toj kući. Zaključim da je to moglo biti samo nešto što je njemu najvrednije. Novac.

Nešto me je dražilo da mu napakostim. U Rockytownu Jamesa Claybornea svi smatraju velikim, protiv koga se ništa ne može poduzeti. Za mene je on bio Jim Hardin, protiv kojega bih već sada vrlo rado nešto poduzeo.

Odsuljao sam se u uličicu koja je prolazila s jedne strane kuće i produžio do stražnje strane. Zavirio iza kuće i ugledam užareni vrh cigarete. Znači, i iza kuće je čuvar. Pa, mogao sam to i očekivati.

Što da poduzmem? Znao sam najbolji odgovor. Kad bih bio lukav poput ovna, vratio bih se u svoju sobu. Međutim, nešto me draškalo. Nešto mi je bilo u nosu, kao što to običavaju reći. Neka slutnja, predosjećaj... nešto što je teško definirati.

A onda, nakon nepune minute, stražnja su se vrata otvorila! Slabašan tračak svjetla padne u dvorište, a promukao glas poluglasno zovne: – Hank! Pozvani odmah odgovori.

– Dolazim, Barney.

Izronio je iz tame i pri tome bacio opušak, pa kroz stražnja vrata ušao u kuću.

Zašto ga je Barney pozvao unu-

tra? Moja znatizelja poraste, a ono dražkanje ojača.

Ođšuljao sam se iza ugla, pa po sve uza zid kuće dođšuljao do stražnjih vrata. Pošto sam dobro promotrio kvaku, zaključim da vrata nisu zaključana ni zakračunana. Iako sam priželjkivao da bude tako, nisam mislio da ću biti tako sretan. Nisam htio propustiti priliku, pa sam otvorio vrata i kliznuo u unutrašnjost.

Jedna od triju vrata bila su ođškrinuta za širinu dlana. U predsoblje je dopirala svjetlost, kao i glasovi dvojice muškaraca.

– Zar ne, to je piće za prave džentlmene? – upita glas koji je pripadao Barneyju.

– Čovječe pa to je više od pića! To je pjesma! – odgovori Hank. – Natoči mi još jednu čašu.

– E, to ne ide. Opazi li gazda da mu pomazem piti ovaj izvrstan viski, tada...

– Neće opaziti. Kod te velike pletenke ne može se vidjeti dokle je puna, ili prazna. Daj mi, dakle, još jedno piće. U ovo proketo gnijezdo stiže samo vatrena voda.

Čuo sam da je ipak dobio još jedno piće. Zatim je Barney odlučno rekao:

– Sada moraš ponovo van, Hank. Pozvao sam te unutra samo zato što smo nas dvojica dobri prijatelji, ali sada...

– Dobro, Barney, dobro. No sutra ću ponovo dobiti gutljaj, zar ne? Pozvat ćeš...

Dalje nisam slušao. Morao sam požuriti i nestati iza jednih od preostalih vrata. Sve je dobro prošlo i ja sam čuo kako je Barney ispratio prijatelja i iza njega zakračunao vrata.

Kakve su to lakomislene budale! Lakše i ugodnije ne bih mogao ući u Jimovo prebivalište.

Izišao sam iz sobe u koju sam se privremeno sklonuo. Vrata sobe u kojoj se nalazio čuvar i dalje su bila ođškrinuta, pa sam mogao vidjeti momka. Bio se udobno smjestio iza pisaćeg stola svoga poslodavca, leđima okrenut prema meni. Pisaći je stol bio tako postavljen da je Jim mogao vidjeti svakoga tko bi ušao na prednji ulaz.

Čuvar je još pijuckao viski. Brzo odlučim i tiho udem. Priđuljam se momku, pa ga snažno udarim drškom kolta iza uha po vrlo osjetljivom mjestu.

Barney više nije mogao uživati u dobrom okusu viskija. Čim sam ga udario, čaša mu je ispala iz ruke i on se onesvijestio.

Rebra su me zaboljela od nagloga pokreta, a kako sam se brzo kretao sve su me jače boljela.

Tek sam u susjednoj sobi pronašao uzicu kojom sam Barneyja čvrsto zavezao. Jednom sam mu maramom dobro zapužio usta, a drugom povezao oči da ne može vidjeti.

Kad sam to obavio, morao sam sjesti i odmoriti se. Mnogo puta sam se morao sagnuti i silno sam se umorio.

Dok sam sjedio, ugodno zavaljen u Jimovom naslonjaču, razmišljao sam o tome gdje bi se njegovo blago moglo nalaziti. Znao sam da je ovamo došao s mnogo novca. Iz sefa na brodu „Queen of New Orleans“ ukrao je sedamdeset tisuća. Dobar dio te svote uložio je u najrazličitije poslove, no ostatak se mora nalaziti negdje u ovoj kući. Zašto bi inače tu zgradu čuvala čak tri čuvara?

Znao sam da će uskoro biti smjena čuvara i da moram požuriti iako sam umoran. Ustao sam i počeo tražiti.

Nisam dugo tražio. U ormaru sam pronašao željeznu blagajnu,

takvu u kakvoj se najčešće šalje zlato ili novac za isplatu radnika. Bila je zatvorena samo jednim jakim lokotom.

Za rata sam upoznao mladića koji je na poseban način znao otvarati takve lokote. Načinio bi veliki i čvrsti čvor na marami, uzeo lokot u ruku i izvježbanim trzajem povukao držač. Tada bi čvrstim čvorom udario po lokotu, čak i nekoliko puta. I, događalo se čudo. Držač lokota jednostavno bi se izvukao.

Nikada mi momak nije otkrio u čemu je trik, a ja to umijeće nisam iskušao. Zato sam sada dohvatio šarpericu što je visjela na zidu kraj vrata. Osmorokutnu sam cijev progurao u držač lokota i upotrijebio je kao polugu.

Slijedećih je nekoliko minuta bilo mučenje za mene. Od silnoga napora rebra su me tako boljela da mi se pred očima zacrnilo.

Isplatilo se! Dočepao sam se blaga Jima Hardina!

Oh, nimalo me nije pekla savjest što sam izvadio sve što je bilo unutra. Nisam znao kolika je svota, jer nisam imao vremena brojiti, ali bijaše velika. Većinom su to bile velike novčanice, kojima bi dao prednost svatko tko ne želi sa sobom vući vreću s novcem.

Sve sam strpao u lanenu vrećicu, pa požurio iz prostorije. Vrata sam za sobom zatvorio, kako bi u predsoblju bilo tamno, a onda otkračunao izlazna vrata i provirio van.

Ništa nije odavalo gdje se Hank nalazi. Sada nije pušio. Nebo je postalo tamnije. Mirisalo je na snijeg. Da li su to oblaci tako zatamnili nebo, spriječivši mjesec i zvijezde da osvijetljavaju noć?

Pomislio sam kako bi bilo da pozovem Hanka. Mogao bih prilično uvjerljivo oponašati Barneyjev promukao glas. Ipak nisam. Te sam no-

ći imao i suviše sreće i nisam je htio iskušavati. Zato sam se tiho išuljao u dvorište.

Ne bih mogao reći gdje se Hank krio, ali put mi nije prepriječio i ja sam sretno krenuo prema hotelu. Sve je bilo nevjerojatno lako i jednostavno. Dakako, rebra su me strahovito boljela, ali to je bila jedina neprilika koju sam doživio.

U sebi sam se radovao, ali je ta radost bila popraćena bijesom. No sada sam želio samo jedno: da što prije legnem.

Kad sam ušao u hotelsku sobu, Reva je sjedila na stolici. Pogledala me kao da vidi duha. Prije nego što je stigla išta izustiti, stavio sam prst na usta, pa zatvorio vrata. Zatim sam otišao do kreveta i odjeven legao.

Oh, kako je to godilo!

Reva je ustala, stala uz podnožje kreveta i tihim, brižnim glasom progovorila:

— Ti si kao magarac kojem je predobro i zato želi plesati po ledu. Ben, kakvu si mi brigu utjerao u kosti! Zašto si tako neodgovoran? Još si bolestan, a ipak ideš...

— Draga, ne smiješ me grditi — prekinem je.

Pokazao sam joj platnenu vrećicu. Još sam je držao u ruci, a otkako sam legao bijaše na mojem trbuhu.

— Čovjek koji put mora uraditi ono što mu slutnja ili osjećaji naredi — nastavim. — Ponekad se ukaže prilika koja se više nikada neće ponoviti. Gledaj, uzeo sam Jimu Hardinu sav novac! Sada će mu za velike i poštene poslove uzmanjkati sredstava, pa će još jače pritisnuti grad i još bezobzirnije varati ljude. To će mu stvoriti neprijatelje. Reva,

hoćeš li pogledati koliko sam donio?

— Ben, imamo dvije bisage pune novca. Plijen Kirbyja Calhouna. I sada još to. Zar se ne bojiš?

— O da, bojim se. Sutra ću poslati dva izvještaja i dva paketa. Kad se teškim kolima ne može prijeći preko prijevoja Boulder da bi se stiglo u Zlatnu dolinu, može se to uraditi obilaznim putem. Poslijepodne sam oдавде, kroz prozor, vidio kako je stigla poštanska kočija koju je vukao šestoropreg mazgi...

— Bila je to kočija iz Kansas Cityja — objasni Reva. — Stigla je u dolinu sa sjevera, tako da je prije toga napravila veliki luk. To je zaobilazak od oko pedeset milja.

— Nije važno koliko zaobilazi. Poslat ćemo jedan paket šefu policije u New Orleansu i... No, najprije prebroj novac, Reva.

Bilo je točno sedamdeset tisuća. Svota koju je Hardin bio opljačkao na «Queen of New Orleans». Vjerojatno je ponovo pridodano ono što je u međuvremenu utrošeno i sada je novac bio spremljen kao rezerva.

— Četrnaest tisuća pripada nama — objasnim Revi. — Šef policije u New Orleansu mi je rekao da ću, uspijem li vratiti novac što ga je Hardin opljačkao, dobiti nagradu u visini od dvadeset posto. Unaprijed mi je dao samo tisuću dolara. Uz izvještaj ću priložiti potvrdu na četrnaest tisuća. Međutim, kamo da pošaljem novac što ga je opljačkao Calhoun sa svojom bandom?

— Naslovi pošiljku na guvernera Teksasa, ali i njoj dodaj izvještaj.

Odjednom ju je obuzeo strah. Pogledala me i zabrinuto upitala:

— Zar nije opasno toliki novac poslati poštanskom kočijom?

— Jest. — Osmjehnuo sam se. — Međutim, što ovdje nije opasno? Bit će, na primjer, mnogo opasnije od-

nijeti pakete na poštu i onemogućiti da neki sumnjivac pročita na koga su naslovljeni. Poznaješ li poštara? Ili, možda...

— Poznajem poštara — prekine me Reva. — On svakoga dana jede u hotelskom restoranu i svakoga dana prosi ruku Georgije Perfit. Vjerujem da je čovjek u kojega možemo imati povjerenja.

— Morat ćemo se pouzdati u nje — mrmljao sam, polagano tonući u dubok san.

Još sam osjetio kako mi je Reva izula čizme i otkopčala remen s koltom. I da me je poljubila.

X

U cik zore bio sam u punom pokretu.

Do podneva sam napisao oba izvještaja i, uz Revinu pomoć, napravio dva neupadljiva paketa. Takva koji neće privući ničiju pažnju. Paketi su bili napravljeni od starih vreća za šećer, a na njih smo s dviju strana napisali adrese.

Nije se moglo više ništa osobito dogoditi, jer je Reva pridobila poštara za naš plan.

Kako je tijekom dana nekoliko puta pomagala našoj odlučnoj stanodavki, i u restoranu i u prijemnici, Reva me redovito izvještavala o onome što se u gradu događa. I tako mi je maločas donijela najznačajniju novost.

Još u noći James Clayborne, pričali su građani, zauzeo je zajedno sa svojim plaćenicima sve izlaze iz grada. I u Rockytownu su tražili lopova koji mu je tako jednostavno ukrao novac a da nije ostavio nikakav trag.

Navratili su i ovamo, u hotel «Colorado». Kad su Jimovi ljudi udarali na vrata naše sobe, ja sam spavao kao zaklan. Reva se odlučno potuži-

la što je bude, a kako je Hardin osobno predvodio svoje tragače, ispričao joj se i rekao ljudima neka produže.

Sve sam to bio propustio, jer sam spavao tako čvrsto kao da sam izgubio svijest.

Hardin je tek poslijepodne odustao od toga da novac traži u gradiću, ali su njegovi ljudi i dalje stajali na svim putevima što su vodili u gradić i iz njega i provjeravali svakog tko bi bio i najmanje sumnjiv.

Predvečer su u hotel došla dva službenika društva za zaštitu imovine i saopćili Georgiji Perrit da se osigurnina povećava, zato što su troškovi premašili predviđanja, i da mora platiti razliku.

Hotelierka je klela, ali je platila.

I drugi su ljudi, vlasnici raznih lokala i drugi poslovni ljudi, platili. Da nisu, radionice i dućani za kratko vrijeme bi im bili uništeni a poslovanje onemogućeno.

Dakle, Hardin već radi na tome da dode do gotovine, pomislim. Bio sam uvjeren da će još ove noći pokušati na razne načine povećati svoju imovinu.

Predvečer sam se još jednom silno zabrinuo.

Kroz prozor sam promatrao Revu kako korača prema poštanskom uredu, s oba paketa u rukama. Ušla je, a toga su se časa iz pokrajne uličice pojavila dvojica od Hardinovih momaka. Zastali su na uglu i promatrali kako poštanska kočija izlazi iz dvorišta poštanske kompanije i zaustavlja se pred uredom da preuzme poštu i putnike.

Revolveraši su, na sreću, promatrali samo putnike. Reva je izašla, bez paketa, a onda su se pojavili poštanski službenik i njegov pomoćnik. Najprije su pred vozarevo sjedalo bacili željeznu kazetu, u ko-

joj je najvjerojatnije bio zlatni prah a zatim su u prostor za prtljagu smjestili dvije vreće i oko tuceta paketa.

Vidio sam kako su naša dva paketa nestala u prostoru za prtljagu a da na njih nitko nije obratio pažnju. Željezna je kazeta, međutim, povjerena osobnoj pažnji vozara i pratitelja kočije.

Kočija je upravo krenula kad je Reva ušla u sobu. Stala je kraj mene, a ja sam joj desnom rukom obujmio ramena. Tako zagrljeni promatrali smo kočiju kako se udaljuje. Kad se izvezla iz grada, Reva se podignula na prst i poljubila me.

– Bojim se – promrmlja. – Novac je izašao iz grada i vjerojatno će stići na cilj, ali ja se za tebe bojim. Hardin me upitao kad će te napokon upoznati. Znatiželjan je zato što si moj muž, ali i zato što si se na prijevoju Boulder borio s gorostasom. Ben, uvjeren sam da je razgovarao s liječnikom i saznao da više nisi toliko bolestan da ne bi mogao primiti posjetitelja. Vjerojatno ga mogu zadržati još jedan dan, ali onda će doći. Koji put pomislim da nagonski osjeća nepovjerenje.

Nježno sam je poljubio: u oko, obraz, usta.

– Mnogo mi je bolje, a do sutra ću nešto smisliti.

Zadrhtala je.

– Oh, Ben, to je samo malen dobitak u vremenu. Najdulje za tri dana ti ćeš stajati nasuprot Jimu Hardinu i...

Nije mogla nastaviti Glas ju je izdao. Još je jače zadrhtala.

Držao sam je u zagrljaju i nježno joj gladio kosu.

– Ne brini, sve će dobro završiti – pokušao sam je smiriti. Onda upitam: – Što misliš, da li te je Hardin vidio kad si unosila pakete u poštu, ili kad si odande izašla?

– Mislim da nije – odgovori krzmajući. – Srela sam ga tek pred hotelom, kad sam se vraćala.

Ušutjeli smo, zamišljeni.

* * *

Spustila se noć. Rockytown je blistao u punom sjaju. Svake bi večeri zaslajala neka nova svjetiljka ili fenjer. Soba je bila u tami, pa smo stajali kraj prozora i promatrali što se događa na ulici a da nas nitko nije mogao vidjeti.

Tada sam ponovo ugledao Jima Hardina. Prepoznao sam ga već iz daljine, jer se nalazio u istom okolini kao i prilikom prošlog susreta. Trojica su muškaraca koraćala formirajući trokut: Hardin naprijed, njegova dva tjelohranitelja pola koraka iza njega, malo ulijevo i udesno.

Kad su stigli pred poštu, svjetlo ih je potpuno obasjalo. Hardin je onda ušao, a momci su ostali pred uredom, svaki s jedne strane vrata.

Odmah sam znao što Hardin radi u pošti. Razmislio je i došao do zaključka.

Možemo li se pouzdati u poštara?

Bio sam siguran da će Hardin uskoro doći u hotel kako bi još jednom razgovarao s Revom a zamolit će je i da ga pusti u sobu, kako bi mene posjetio. Ona se neće moći ni sa čime izgovoriti.

– Reva, vjerujem da će Hardin ubrzo doći ovamo zato što će ti htjeti postaviti nekoliko pitanja. Nepovjerljiv je poput vuka koji je nanjušio jazavca. – Osjetivši da se uplašila, brzo nastavim: – Ne boj se. Ja ću nestati. Kad Hardin dođe, reci mu da sam iskoristio trenutak dok te nije bilo kako bih se iskrao iz sobe i izišao iz hotela. Možeš mu reći da sam muškarac koji se jednom mjesečno mora dobro napiti.

Opiši me kao povremenog pijanca.

Dok sam to govorio, navukao sam kaputić, stavio šešir i opasao remen s koltovima.

– Idem.

Reva se smirila. Sada, kad je došlo do odlučnog trenutka, opet je ovladala sobom.

Izišao sam u hodnik i krenuo prema stražnjem izlazu, no prije nego što sam stigao do vanjskih stupa začujem kako netko dolazi.

Jedan se momak četvoronoške uspinjao stubama i pri tome djetinjasto tepao. Bio je tako pijan da uspravan nikada ne bi stigao do svoje sobe!

Gledao sam kako se pokušava oduprijeti o zid, ne bi li se uspravio, i kako se bori protiv mekih koljena. Pod ispod njegovih nogu sigurno mu se ljuljao kao paluba broda za vrijeme orkana. I dok sam ga tako promatrao, sinu mi ideja!

Prišao sam pijancu, podmetnuo rame pod njegovo pazuho i poveo ga prema našoj sobi. Tepao mi je u uho nešto što nisam mogao razumjeti. Bio je visok i težak momak, imao je bradicu kakvu sam i ja pustio, a i u ostalom mi je donekle nalikovao.

U svakom je džepu imao po bocu viskija, a iz njegovog sam blebetanja shvatio da u piću želi utopiti ljubavne jade.

Kad sam s tim momkom ušao u našu sobu, zabezeknuta Reva upita:

– Što to znači?

Odveo sam momka do kreveta i pustio ga da padne na njega. Reva je požurila i zatvorila vrata.

– Sve je vrlo jednostavno – počnem objašnjavati. – Ovaj će me momak zamijeniti. Kako je pijan do besvijesti, neće moći Hardinu reći ni to je li mazga ili tetka. Moramo ga samo malko razodjenuti i...

Ušutim. I tako više nisam morao ništa reći.

Skinuli smo momku cipele i kaput, pa ga pokrili. Nije se ni pomaknuo, a na viski je tako zaudarao da bi se to nanjušilo i s deset metara. I to protiv vjetra!

Kad smo završili, poljubio sam Revu i krenuo prema vratima. Medutim, prije nego što sam stigao izići, u hodniku su se začuli koraci više ljudi.

Zaustavili su se pred našim vratima. Netko je pokucao.

Jim Hardin je stigao. Slijedećeg smo trenutka začuli i njegov glas. Rekao je:

– Gospodo Overland. Moram s vama razgovarati. Molim vas, otvorite.

Ispravno. Ovdje, u Rockytownu, tako smo se prezivali.

Gdje bih se sakrio? Postojala je samo jedna mogućnost: pod krevet, poput zatečenog ljubavnika! Na sreću to bijaše široki bračni krevet, pa sam se mogao podvući duboko pod njega. Skutrio sam se što sam više mogao, držeći kolt spreman u ruci.

Tada je Reva prišla vratima, otvorila ih i upitala:

– Što želite, gospodine Clayborne?

Glas joj je bio neljubazan i opor.

Još nije bila upalila svjetiljku. Svjetlo iz hodnika prodiralo je u sobu, pa je Hardin bolje vidio Revu nego ona njega.

– Smijem li napokon ući? – upitao je i ušao, blago odgurnuvši Revu u stranu.

Pride stolu, pa upali svjetiljku. Njegovi su ljudi ostali na hodniku. Reva ode do vrata i zatvori ih, pa se ledima osloni na njih.

Hardin pride podnožju kreveta i zagleda se u pijanog čovjeka.

– To je vaš suprug, Reva?

– Zar mislite da bih inače bila u sobi s jednim pijancem? Zašto ste ušli ovamo poput poluboga? Zašto me dovodite u tako neugodnu situaciju? Zašto mi to činite, gospodine Clayborne?

Bila je razdržena. Njezina je ljutnja bila iskrena, ali ne zbog onoga što je rekla Hardinu.

– Mislila sam da ste džentlmen – nastavila je – a vi ste me doveli u neugodnu i ponižavajuću situaciju...

– Zato što vam je muž pijanac? – prekine je Hardin, polako izgovarajući riječi. Onda nastavi: – Čuo sam da se vaš muž kod prijevoja Boulder tukao s maloumnim orijašem koji tamo živi. A toga diva nitko dotad nije pobijedio. Kako pijanac može podnijeti onakav napor?

– Moj muž nije pijanac! – oštro odgovori Reva. – On se ne opija svakodnevno. To... to mu se događa samo nekoliko puta godišnje. Inače je dobar i hrabar čovjek. – Pogledala je Hardina i s blještećom ljutnjom u očima upitala: – Hoćete li mi naposljetku reći zašto ste došli?

Hardin se jedva čujno nasmije. U tom je smijehu bio prizvuk kojega bi značenje bilo vrlo teško protumačiti.

– Vaš muž je pijanac. On ništa ne vrijedi. Imao je prokletu sreću što je pobijedio onog tupavca. Reva, ovaj čovjek nije dovoljno dobar za vas! Ja bih bio mnogo bolji. Napustite tog pijanca i dodite k meni! Ja sam kralj Rockytowna, a uskoro ću proširiti svoju vlast na područje cijele Zlatne doline. A vi ste žena kakvu još nisam sreo u životu.

Pogledao je prema krevetu, a onda naizgled nehajnim glasom nastavio:

– Ah, sada sam se sjetio zašto sam zapravo došao ovamo, gospodo

Overland. Htio sam od vas osobno čuti što se nalazi u onim paketima koje ste predali neposredno pred polazak poštanske kočije.

Zadržao sam dah, sav napet.

Revin je glas bio nezamislivo miran kad je odgovorila:

— Ovamo je došao jedan traper koji postavlja zamke. Jeo je u restoranu. Uza se je imao nekoliko prekrasnih koža koje je želio prodati. Naumio je prekinuti posao sa stupicama za životinje i poći u potragu za zlatom, a za to mu je bio potreban novac. Željela sam sklopiti dobar posao, pa sam kupila to krzno i poslala ga u Kansas, gdje jedan moj znanac ima krznariju. Žena poput mene, kojoj muž voli zaviriti u čašicu, mora znati kako će zaraditi novac.

Odmjerila je sugovornika i dodala:

— Što još želite, gospodine Clayborne?

Hardin nije odmah odgovorio. I dalje je stajao pored kreveta i promatrao pijanca. Onda reče:

— Rastavite se od njega. Ako želite, dat ću da ga otjeraju do vraga čim se dovoljno otriježni. Dodite k meni, Reva! Učinit ću vas najbogatijom u zemlji zlata.

Izgovorivši to, pođe prema njoj. Međutim, Reva nije čekala da joj se posve približi, nego otvori vrata. Pred njima su i dalje stajala oba revolveraša. Da nije otvorila vrata, Hardin bi je sigurno obujmio. Ovakvo je zastao i tiho rekao:

— Dobro, Reva. Shvaćam da sam vas doveo u neugodnost. Zato odlazim.

— Zašto vas je zanimalo što sam poslala u onim paketima?

Upitala je to odrješito. To je pitanje dokazalo koliko je pametna. Da ga nije to upitala, Hardin bi počeo razmišljati zašto nije. Tiho se na-

smijao. Iako je smijeh bio vrlo tih, u njemu se mogao nazrijeti hladan bijes.

— Zato što mi je nešto nestalo, a ja se pitam da li je to još u gradu ili je već otposlato iz Rockytowna i kako. — Naklonio se. — Vidjet ćemo se sutra, Reva.

Kad je izišao, Reva zatvori vrata i zakračuna ih. Odmah sam ispuzao ispod kreveta. Ona je sjedila na stolcu, umorna i iscrpljena.

Divio sam se kako je sve to izdržala, ali znao sam da nije vrijeme za mirovanje.

— Reva, ako možeš, otidi do Georgije i pomogni joj kao i uvijek. To će pomoći da postaneš još manje sumnjiva. Ja ću pomoćnim stubištem izići iz hotela i vratiti se u zoru.

Brzo sam prišao vratima, otvorio ih i kliznuo u hodnik. Tako nagli rastanak bio je najbolji za oboje. Svaka daljnja riječ ili poljubac otežali bi nam rastanak.

Reva je znala da odlazim zato da bih uhvatio Jima Hardina.

XI

Stigao sam do posljednje stube.

Jedan čovjek, koji je stajao ispod stuba, pride i stane iza mene.

— Prijatelju, zašto silaziš pomoćnim stubištem? Uostalom, tko si ti?

Eto, počelo je! Jimovo nepovjerenje nije ništa manje nego što je bilo. Postavio je stražu i ispred i iza hotela.

— Alaj si me prestrašio — odgovorim neznancu iza mojih leđa, pa upitam: — Zašto ne bih smio sići tim stubištem? Tuda se smije izlazi ti. Ili, možda, ne smije?

Pritisnuo mi je cijev revolvera na leđa i zarežao:

— Podi sa mnom oko kuće! Samo

mirno koračaj ispred mene. Gdje se nalazi tvoj top? Aaah...

Držao je revolver u desnoj ruci, pa nije mogao lako ljevicom izvući moj kolt iz korica. Morao je najprije zakoračiti pola koraka udesno.

Iskoristio sam to i udario brzom divlje mačke, nimalo ne razmišljajući o svojim bolnim rebri-ma.

Kad je momak odmaknuo cijev s mojih leđa, znao sam da mi se povoljnija prilika neće ukazati. Zato sam se okrenuo i odgurnuo mu ruku, tako da više nisam bio u nišanskoj liniji njegova kolta, a onda ga teškim udarcem pogodim u bradu.

Dok se s mukom pridržavao za rukohvat stubišta, stigao je dva puta opaliti. Oba je puta promašio. Meci su mi samo okrznuili odjeću.

Bljesak iz revolverске cijevi načas me zaslijepi, a onda hitro izvučem kolt iz korica.

Pogodio sam ga prvim metkom i odmah zatim izgubio u tamj dvorišta, probijajući se između šupa i drugih dašćara.

Sada će početi lov na mene. Međutim, bio sam u maloj prednosti zato što me osim Hardina nitko nije poznavao. Samo bi on u meni prepoznao svoga neprijatelja. Za njegove sam ljude samo jedan između tisuću momaka koji žive u Rockytownu.

Nitko u gradu nije se uzbuđivao zbog toga što se negdje pucalo. To nije bilo nimalo neobično, pa nitko o tome nije vodio računa.

Naoko bezbrižno umiješao sam se u bujicu prolaznika. Povremeno sam zastajkivao pred salunima i trgovinama, kao da ne mogu odlučiti kamo bih krenuo.

Ljudi Jima Hardina bili su posvuda. Stajali su na uglovima pokraj njihovih uličica i pored ulaza u veće lo-

kale, svuda dokle je dopirala svjetlost s prozora i iz lokala i osvijetljavala ulicu. Oni su, međutim, stajali u sjeni. Promatrali su pažljivo svakog prolaznika. Njihovom pogledu ništa nije moglo izbjeći.

Dok sam se pitao gdje bi se sve mogli nalaziti Jimovi ljudi, ugledam gradskoga liječnika. John Starke je koračao prema hotelu „Colorado“, praćen dvojicom Hardinovih revolve-raša!

Odmah sam znao što to znači. Liječnik mora identificirati pijanca na krevetu u našoj sobi! Bilo je sigurno da će izjaviti kako tog čovjeka nikad nije liječio, a onda će se Reva zateći u velikoj neprilici i morat će sve priznati.

Vratio sam se do hotela i tu zastao na suprotnoj strani ulice, pred malom, otvorenom kuhinjom. Između dviju drvenjara bilo je razapeto grubo platno i postavljena pećica, a pokraj nje dugačak drveni stol pokriven platnom. Muškarac s kuharskom kapom na glavi pekao je palačinke i slaninu s jajima, a posluživao je i vruću kavu.

Pred tezgom je stajalo desetak ljudi. Pridružim se i naručim palačinke i kavu. Onda stanem nadzirati ulaz u hotel. Ubrzo je liječnik išao. Sam. Utrčao je u najbliži salun na oštro piće. Zacijelo se loše osjećao.

Jeo sam a da sam nisam znao što i čekao.

Malo zatim iz hotela izide jedan od momaka koji su pratili doktora Starkea i krene prema kući iz koje sam jučer odnio Hardinov novac.

Znači, liječnik je rekao istinu i sada je momak pošao o tome obavijestiti gazdu. Drugi momak čuva Revu. Nisu je htjeli voditi ulicom do Hardina.

Nisam joj mogao pomoći. Uostalom, njezin život nije ugrožen. Vje-

rovaio sam da će još jednom zavarati Hardina, a onda će mu ipak morati reći istinu. To će biti za nju najbolje.

Za mene bi, pak, bilo najbolje da se dočepam Jima prije nego što se njegovi ljudi dočepaju mene.

Dok sam jeo četvrtu palačinku i pio drugu kavu ugledam ga kako dolazi.

Hardin je pogledao prema otvorenoj kuhinji, ali me nije prepoznao jer je rasvjeta bila vrlo slaba. S njim su bila njegova dva tjelohranitelja i momak koji mu je javio novost.

Ušli su u hotel.

Revi će uskoro biti gadno. A ja joj nisam mogao pomoći.

* * *

Reva je sjedila za stolom u prijemnici hotela kad su ušli liječnik i Hardinovi ljudi. Morala je poći s njima, jer je jedan od momaka rekao:

— Gospodo Overland, moram vam isporučiti najljepše pozdrave gospodina Jamesa Claybornea. On se boji da je vaš suprug dobio otrovanje od alkohola, pa je poslao doktora Starkea da ga temeljito pregleda. Hoćete li nam dati ključ sobe ili ćete poći s nama i osobno nam otključati?

Pitanje je bilo postavljeno tek radi i Reva je toga bila svjesna. No bijaše svjesna i toga da je Ben Craig sada izvan hotela u potrazi za Jimom Hardinom. Pružila je ključ i potražila liječnikove oči.

Doktor Starke izbjegne njezin pogled. Pretvarao se da ga je zabljesnulo svjetlo i, uzmuhan, odglumio da namješta monokl.

Hardinovi ljudi stanu udesno i ulijevo od liječnika, pa tako krenu stubištem na kat.

Reva poželi pobjeći. Bilo kamo u noć, samo što dalje od ovoga mjesta. Međutim, znala je da bi to bilo glupo i bešmisleno. Unatoč neugodnim okolnostima, osjećala je dvostruko zadovoljstvo. Novac je u sigurnosti i Hardin ga se nikada neće dočepati. Drugo, mnogo važnije, bijaše to što je Ben imao dovoljno vremena da se izgubi negdje u Rockytownu i zametne trag. I zato nije više osjećala strah, nego ozbiljnu iako gorku hladnokrvnost.

Nije dugo potrajalo i liječnik je sišao. I sada je izbjegao Revin pogled. Samo je promrmlijaio:

— Žao mi je, gospodo Overland... žao mi je... Onaj pijanac u vašoj sobi nije osoba kojoj sam vidao rebra. Žao mi je, ali to nije čovjek koji se na prijevoju Boulder borio s onim tupavim gorostasom. Žao mi je... — ponovi — Ja...

Ne dorekavši, šmugne kroz vrata na ulicu. Jedan od Hardinovih ljudi krene za njim, a drugi stane kraj prijavnice kako bi pazio na Revu.

— Gdje je tvoj pravi muž, ljepotice? — upita je dok je zavijao cigaretu.

Nije odgovorila. Hladnokrvno ga je gledala i stala čekati.

Malo zatim u hotel uđe Hardin. Na usnama mu je titrao ljutit i opasan smiješak. Čak ni brada nije mogla sakriti surov izraz oko njegovih usana. Njegove su zelene oči prijeteci bljesnule kad je upitao:

— No, Reva, želite li me i dalje vući za nos ili...

Djevojka ga je promatrala, ali nije rekla ni riječ. Zato Hardin nastavi:

— Hajd'mo u stražnju prostoriju!

— Izrekao je to ledenim, nemilosrdnim glasom. — Naš će se razgovor odvijati brže, jer nećemo morati poštovati raznorazna društvena pravila. Sa ženama koje vjeruju da me

mogu prevariti umijem biti vrlo grub, Reva. Dakle, recite mi tko je vaš pravi muž! Tko je taj muškarac? On je došao u Rockytown slijedeći moj trag, zar ne? Međutim, onaj ga je div na prijevoju Boulder teško povrijedio, pa je bilo potrebno vrijeme da ozdravi i da se oporavi. Ipak je bio dovoljno snažan da provali u moju kuću i ukrade moj novac.

Nimalo naklonim pogledom, pogleda djevojku sebi sučelice od glave do pete, pa doda:

– Reva, ako ne progovorite, za vas će nastupiti vrlo teški časovi.

Dok je govorio prodorno ga je promatrala, a onda kimne, pa odgovori:

– U to sam uvjerena. Štoviše, vjerujem da ćete to uraditi vlastoručno... Jim Hardin!

Kad ga je oslovila njegovim pravim imenom i prezimenom, muškarac se trgnuo kao da ga je svom snagom pljusnula.

Hardinovi ljudi, koji su slušali o čemu oni razgovaraju, postali su još pažljiviji. Prema reakciji svoga gazde vidjeli su da je on doista Jim Hardin.

– Vi ste buntovnik – Jim Hardin – nastavila je glasnije – na čiju je glavu raspisana visoka nagrada, a ja sam Reva Mils. Vi ste bježali zajedno s mojim bratom Billom... i ubili ste ga! Zato sam krenula, zajedno s jednim lovcem na ucijenjenje, vašim tragom. Željela sam osvetiti brata. Zanima li vas još što, gospodine Hardin?

Bijesno ju je promatrao.

– Tko je taj lovac na nagrade? Oh, mora da je to neki natprosječni momak kad se to usudio! Tko je on? Tko!

Oklijevala je i to u njega izazove provalu gnjeva. Uhvatio je djevojku za ruke i nemilosrdno ih stisnuo.

Zaboljelo ju je, ali je i dalje stajala pred njim uspravna poput svijeće. Samo je još više podigla prkosnu bradu i mirnim glasom rekla:

– Još ove noći krenut ćete na put u smrt, Jim Hardin! Idite do vraga! To će biti najbolje za čovječanstvo... bastarde!

Polagano ju je pustio, jer je u njezinom pogledu zamijetio čvrstu rješenošću da se neće preplašiti ma što on s njom uradio. U to je bio stopostotno siguran, a bio je prepametniji da bi pomislio kako je može slomiti silom.

– Pa dobro, Reva Miles – reče polagano. – Slutio sam da si to ti, jer silno nalikuješ pokojnom bratu. Odmah sam opazio sličnost i zato sam se od početka zanimao za tebe. Bill mi je bio pričao o svojoj sestri. – Oštrijim glasom nastavi: – Hajde da što brže sve to završimo. Želim znati s kim si putovala slijedeći moj trag!

Nije odgovorila.

Hardin se okrene prema jednom od momaka i oštro naredi:

– Popni se u sobu i ispali onom pijancu metak u glavu. Hajde, kreni!

Čovjek je stigao do prve stube kad Reva progovori.

– Stanite! Predajem se. Ne mogu to preuzeti na svoju dušu. Znam da biste ubili potpuno nedužnog čovjeka.

– Postajem beskrupulozan kad moram zaštititi svoju kožu – hladnokrvno odgovori Hardin. – Dakle, s kim si došla u grad? Tko je taj čovjek?

Obliznula je usne i još jednom pogledala čovjeka koji je stajao podno stuba. Odgovorila je tek onda kad ju je Hardin oštro pogledao.

– Ben Craig.

Vidjela je kako je Hardin sus-

pregnuo dah. Njegove dotad blješteće i plamteće oči izgubile su sjaj i postale bezizražajne. Mogla je pogoditi što se u njemu zbiva.

Tek je nakon kraće stanke prošaputao:

– Slutio sam to... nagoni sam osjećao da je to Ben. Sada sam siguran u ono što sam neodređeno predosjećao.

Okrenuo se svojim ljudima i glasnije nastavio:

– Ben Craig je visok kao i ja, otprilike jednako građen, tamnokos i očiju boje dima. Lijevo mu je uho malo uleknuto. Posljedica udarca kundakom. Ispod lijeve jagodice ima ožiljak u obliku polumjeseca. Hajde, potražite ga! Dajte njegov opis i ostalim momcima. I recite svima da za Craigov skalp dajem tri tisuće dolara!

Okrenuo se i izišao. Reva za nje ga više nije bila zanimljiva, iako je i dalje bila opasna po njega.

Djevojka krene rfa kat. Pijanac je i dalje ležao kao što su ga položili.

Brzo je pronašla što je tražila. U svojem je kovčegu imala tri potjernice za Jimom Hardinom. Bile su to one sa slikom, tiskane u New Orleansu. Ben ih je sakupio dok su išli stazom bezakonja.

Požurila je iz hotela i obišla najveće salune. Nije se plašila, jer su Hardinovi ljudi izišli iz hotela tek prije minutu, dvije.

Kad je Jim Hardin saznao da su u tri najveća saluna u gradu izvještene potjernice za njim i da se posvuda širi vijest kako on nije James Clayborne nego ucijenjeni buntovnik Jim Hardin, spoznao je koliko je Reva Mils opasna. Međutim, štetu koju mu je nanijela više nije mo-

gao spriječiti. Znao je da su dani njegova boravka u Rockytownu odbrojani. Sada je želio samo dvoje: smrt Bena Craiga i mnogo novca s kojim će pobjeći iz grada.

XII

Ovoga puta neće biti onako lagano prodrijeti u Hardinovu kuću, jer će biti mnogo bolje čuvana. Razmišljao sam i zaključio kako postoji samo jedna mogućnost: preko krova.

I tako sam se šuljao sa stražnjih strana zgrada, tražeći put kroz dvorišta, između građevnog materijala i štošta drugoga što se tu nalazilo za potrebe grada u izgradnji.

Preko jedne šupe popeo sam se na krov obližnje kuće i tu sam se kraće vrijeme odmorio. Ubrzo mi je bilo bolje.

Pa, mi Craigovi smo otporni od najranijeg djetinjstva. Tamo gdje naša obitelj živi i gdje smo mi, Craigovi mladići rasli uvijek se nastojalo prevladati sve teškoće i opasnosti. Još sam više očvrstnuo za vrijeme rata.

I zato nisam dugo ležao na krovu. Zaboravio sam na bolna rebra i krenuo dalje. Još sam dva puta morao skočiti. Jednom preko razmaka između kuća koji je bio vrlo uzan, tako da sam zapravo načinio samo dulji korak, a drugi put preko poprilično široke uličice. Drugi mi skok nije uspio, ali sam se rukama zadržao na rubu krova. Tek sam se poslije mnogih pokušaja i uz snažne bolove usprtio na krov.

Dolje iz uličice jedan oštar glas poviče:

– Tko je tamo gore? Sidi ili ću...

Tada počne pucnjava. Jedan me metak pogodi u list noge, drugi mi odnese petu. Momak je vraški brzo pucao. Kad sam legnuo na krov, on

zazviždi. Bila su to tri dugačka zvižduka, koja su cijelu bandu obavještavala da se ta pucnjava odnosi na čovjeka za kojim tragaju.

Počeo je lov.

Uzeo sam zalet i, iako me povrijedena strana boljela kao da su u nju zabodene dvije strelice za lov na bizone, skočio još jednom. Ovo-ga je to puta bio skok unatrag, na kuću s koje sam se prvi put tako nespretno odrazio.

Bila je to dobra zamisao. Momak koji je pucao više nije bio dolje u uličici. Zacijelo je otrčao tamo gdje je mislio da će me dobiti na nišan svoga kolta.

Dok sam se odmarao, začujem nečiji glas kako govori:

– Opkolite ovu kuću, momci! On je gore, na krovu. Sigurno sam ga pogodio. Ranjen je i leži na krovu. Opkolite kuću, pa ćemo se popeti na krov.

Slušao sam, stenjao od boli i trudio se da udišem što pliće. Ipak sam se podrugljivo cerekao. Onda se spremim za silazak sa suprotne strane. Morao sam skočiti na jednu nižu kuću, odatle na krov nekih kola, a zatim preko kočijaškog sjedala na zemlju.

Od tolikog napora opet sam se oznojio, pa sam se naslonio na veliki kotač kola i dobro ispuhao. Zatim sam mirno iz dvorišta izišao u neku uličicu i jednim jedinim korakom umiješao među rudare, koji su poput izgladnjelih pasa hrlili prema salunu.

Bio je to »Golden Hall«. Zajedno s golemom skupinom upao sam unutra točno u trenutku kad je završavala glazba. Neki su od gostiju pohrlili prema djevojkama, mašući kartama za ples koje su unaprijed platili po dolar komad.

Dok se neki dugajlija polako kretao, malen i hitar Irac ponudi dje-

vojci ruku, povede je na prostor za ples i počne plesati kao lud.

Morao sam se nasmijati. Da, to je pravi način za takva mjesta. Ovdje se svatko brine o sebi na sebi svojstven način. I ja moram tako uraditi, pomislim. Nemam vremena promatrati toga strastvenog plesača. Imam dovoljno vlastitih briga.

Noga me je žestoko boljela. Već sam dugo osjećao kako mi krv curi u čizmu. Iako je rana bila površinska i povrijedila samo meso, još je više slabila moje oslabjelo tijelo.

U kutu prostorije pronašao sam stol na kojem je stajala do pola puna boca pića i dvije čaše. Sjeo sam na stolac, uzeo bocu i natočio jednu čašu. Bilo mi je potrebno oštro piće da potakne moju energiju. Osim toga, morao sam se odmoriti, jer je lijeva strana moga tijela bila velika, bolna rana. Bila je divna slučajnost što ovdje sjedim, jer nitko od prognitelja ne bi ni pomislio da tu sjedim i pijem. No, kakav će biti nastavak lova?

Malo zatim stolu pride neki momak i ljutito zakriješti:

– Hej, zašto sjediš za mojim stolom i častiš se pićem iz moje boce? Da te isprašim iz prsluka, pa da pomisliš kako si na godišnjem sajmu na nebesima?

– Ne, amigo – nasmiješio sam se – ne moraš. Ja ću platiti cijelu bocu. Evo! – Položim na stol pet dolara, pa dodam: – Bilo mi je loše, pa sam morao popiti malo vatrene vode. Ne zamjeri, brate.

Pogledao je pet dolara, a onda se osmjehnuo i brzo ih pokupio.

– Hej – reče – sada mogu otplesati još nekoliko plesova s Dolly! Brate, boca je tvoja. A dode li za stol moj orteak Robert, ti mu sve objasni.

Udaljio se, a ja sam gutnuo iz čaše i počeo razmišljati o tome da li bih rasporio nogavicu i povezao ra-



TRAG
SERIJA KRIMINALISTIČKIH BESTSELERA U DŽEPNOJ
KNJIZI!

Glasovita djela u dostupnim izdanjima svakog 13.
u mjesecu, na povećanom broju stranica!
»Vjesnikova« biblioteka TRAG opravdava književnu
vrijednost trivijalnog žanra krimića!

nu maramom. Zaključim da to ne bi bilo pametno, pa se naslonim na naslon i opustim.

Silno mi je godilo tako sjediti. Bol u rebrima je popustila. Izvukao sam kolt i položio ga, spremnog za pucanje, na bedro. Tako sam se osjećao malo sigurnijim, jer sam mogao strelovito zapucati.

Iz minute u minutu osjećao sam se bolje. Noga je prestala krvariti. Bar sam imao takav osjećaj. No, što da uradim? Vani me traže. Pokušaj da preko krovova doprem u Jimovo sklonište je propao i sada nisam znao što ću.

Iznenada kroz pokrajni ulaz uđu dva oštrooka momka s nisko obješenim revolverima. Odmah sam prepoznao profesionalne revolve-raše. I odmah sam znao da nisu došli ovamo da bi se zabavljali.

Nekoga su tražili. Najprije su zagledali plesače, zatim ljude koji su stajali uz točionik, a onda krenu između stolova. Polako su se približavali stolu za kojim sam sjedio. Još sam jednom gucnuo i nezainteresirano ih pogledao. Osjećao sam se sigurnim, jer nisam znao da je Hardin svojim ljudima dao vrlo precizan opis muškarca kojega trebaju tražiti. Međutim, kad su momci zastali pred mojim stolom i zagledali se u mene, sve sam shvatio.

Jedan od njih reče:

– Ima uleknuto uho i oči boje dima.

Drugi doda:

– I ožiljak u obliku polumjeseca ispod lijeve jagodice.

U slijedećem su trenutku potegli koltove. Međutim, ja sam već prije zapucao ispod stola. Pogodio sam ih, jednoga za drugim, prije nego što su stigli pucati. Onda skočim.

U dvorani je zavládala tišina. Sve su oči bile uperene u mrtvace na podu.

Progovorio sam, ogorčenim, glasom:

– Zovem se Ben Craig. Progonim opasnog ubojicu koji se u ovom gradu krije pod imenom James Clayborne. Pravo mu je ime Jim Hardin i na njegovu je glavu raspisana nagrada od četiri tisuće dolara. Međutim, nisam ovdje zbog nagrade. Želim uhvatiti Hardina zato što mi je pobjegao dok sam ga sprovodio i zato što se osjećam sukrivcem za zločine koje je nakon bijega počinio. Nisam mu se mogao izravno suprotstaviti, jer se okružio čoporom plaćenika i stavio se pod njihovu zaštitu.

Dok sam govorio, polako sam se povlačio prema pomoćnim vratima. Natraške sam izašao u sporednu ulicu, moleći u sebi da ne nabasem na nekog od Jimovih ljudi.

Imao sam sreću. Nikoga nije bilo. Zastao sam i oslušnuo hoće li u salunu ponovo nastati galama. Međutim, nije. A to je značilo da je moje objašnjenje djelovalo na ljude. I da su na mojoj strani.

Nisam ništa znao o potjernicama koje je Reva izvjesila u tri saluna, kao ni to da se poput munje proširila vijest tko je zapravo James Clayborne.

Svi, a posebno poslovni ljudi i vlasnici lokala koji su morali debelo plaćati da bi bili »zaštićeni«, bili su više nego zainteresirani za to.

Ponovo sam bio vani, okružen noći. Međutim, sada sam znao da je Jim Hardin obaviješten tko je čovjek na njegovom tragu. A njegovi ljudi, prema opisu što im ga je on dao, znaju kako ja izgledam. Uleknuto uho, oči boje dima, a ožiljak na lijevom obrazu... sve su to bili vrlo uočljivi znakovi i bilo me lako prepoznati.

Začuvši divlje povike i zvižduke, pobrzam dalje. Čopor Jima Hardi-

na bijaše zbunjen činjenicom da sam se dotad nalazio u »Golden Hallu«, ali je znao da sada ne mogu biti daleko. Zato pohitam i zamaknem u dvorište između gusto građenih kuća.

I ovoga sam puta imao sreće.

Možda je razlog bilo to što su Hardinovi momci mislili da su me opkolili i da sam u stupici. Uspio sam se provući između njih, jer su potrčali u smjeru odakle im je dan znak. Zatim su zatvorili sve prolaze i uličice i počeli pretraživati okolicu »Golden Halla«.

Bilo je upravo smiješno lagano načiniti velik luk prema sjevernom izlazu iz grada.

Tu sam najednom naišao na konja, privezanog za plot. Odvezao sam ga, uzjahao i usmjerio prema gradu.

Od jahanja su me zaboljela rebra, ali nisam obraćao pažnju na to. Osjećao sam da sada moram sve staviti na jednu kartu.

Jahao sam u srce Rockytowna kao da dolazim izdaleka.

Da, sve sam stavio na tu jednu, jedinu kartu. Drzak i odvažan, jahao sam prema prebivalištu Jima Hardina.

Pouzdao sam se u to da me njegovi ljudi i dalje traže u drugom dijelu grada, u blizini lokala »Golden Hall«.

* * *

Pred vratima »Kompanije Rockytown« stajao je jedan čovjek. Kad mi je prišao i pogledao me, upitam ga:

— Da li je James Clayborne ovdje?

Čovjek uperi u mene sačmaricu, pa odgovori protupitanjem:

— Tko si ti, do vraga? I što želiš od gazde?

— Dolazim iz rudnika Aurora. Tamo sam predradnik. Gospodin Clayborne je prije tri dana preuzeo rudnik, a ja sam mu sada došao javiti da smo naletjeli na vrlo bogatu zlatnu žilu. Zato me pusti k njemu, prijatelju, ako je unutra.

Čovjek je oklijevao. Međutim, ja sam već sjahao i krenuo prema vratima. Sada me više nije pokrivao sačmaricom.

Naredim mu:

— Pridrži mi konja!

Nasjeo je!

Vrata su bila otvorena! Nisu bila ni zaključana ni zakračunana!

Ušao sam iskoristivši čuvarevu zbunjenost. Uspio sam ga prevariti brbljanjem o zlatnoj žili i naredbom neka mi pridrži konja.

Istodobno su s druge strane grada dopirali pucnjevi. To je još više pomoglo. Možda je momak pomislio da se tamo privodi kraju lov na mene.

Dakle, nestao sam u kući, zatvorio za sobom vrata i navukao rezu. Onda sam s revolverom u ruci prešao predsoblje i krenuo prema vratima koja su bila samo prislonjena i kroz koja je u predsoblje prodirao tračak svijetla.

Kad sam otvorio vrata, svjetlo se ugasi i gotovo istoga trenutka iz cijevi dvaju koltova rigne vatra.

Oba su me metka pogodila. Pao sam i brzo se otkotrljao u stranu. Našavši se na čilimu, ostanem mirno ležati.

Nisam bio opasno pogoden. Bile su to takve rane kod kojih je metak samo prošao kroz meso, ili čak okrozotine kao ona na listu noge. Nisam se micao. Jedva sam disao. Čekao sam.

Nakon čitave vječnosti začujem Jima Hardina kako iz jednog kuta pita: — To si ti, Ben?

Bio sam siguran da čuči iza širo-

kog i debelog naslona naslonjača. Nisam odgovorio.

— Do vraga — nastavi Hardin — neću pasti na taj tvoj trik! Ben, ti si budala. Odmah će ovamo doći tucet mojih ljudi da bi te ubili.

Ni sada nisam ništa rekao. Samo sam čekao. Onda začujem šapat. Jedva čujan. Istoga časa osjetim i slabšno strujanje zraka iza svojih leđa.

To mi je bilo dobrodošlo. Mogao sam se orijentirati. Znao sam da su tamo vrata koja vode na trijem iza kuće.

Tihi šum što sam ga začuo dolazio je kroz otvorena vrata. I strujanje zraka dopiralo je iz istoga smjera.

Strelovito zapucam.

U svjetlu vatre iz revolverske cijevi ugledam Jima s desne strane vrata. Zapucam još dva puta. Začujem kako je posrnuo i zastenjao. Nisam pomislio da se pretvara, a kad sam ga čuo i kako kašljuca, više nisam sumnjao da sam ga ranio.

Uspravio sam se, zapalio svjetiljku i pošao pogledati što je s Jimom.

Pred kućom se začula galama. Stigao je Hardinov čopor. Netko iz sačmarice zapuca u vrata.

Kako sam stavio rezu, znao da će vrata neko vrijeme izdržati. Nisam se obazirao ni na to što su momci pucali i sa stražnje strane kuće i u prozore. Uzeo sam svjetiljku u ruke, otišao do Jima i kleknuo kraj njega.

Otvorio je oči i s naporom me pogledao.

— Uhvatio si me — prošapće. — Posljednjih sam dana osjećao, svakoga časa sve više, da mi prijeti opasnost od posebno sposobnog neprijatelja, koji je neprekidno u mojoj blizini. Ben, imao si mnogo sreće. Zašto me nisu pustio pobjeći?

— I sam znaš odgovor. Postao si

ubojica, a broj tvojih žrtava neprekidno se povećavao. Kad sam ti jednom povjerovao, prevario si me, a ja sam zato postao sukrivac u tvojim zlodjelima. Dužnost mi je da te uhvatim. To je isto kao da pustiš psa koji zatim podivlja i napravi mnogo zla. Razumiješ li što želim reći, Jim?

S naporom je kimnuo.

— Znam — reče, pa ponovi: — Imao si sreću. I s tom djevojkom... Do vraga, zašto sam htio ovdje, u Rockytownu, zaigrati još jednu veliku igru? Zašto nisam dalje jahao stazom bezakonja! Možda bi bio izgubio moj trag.

— Možda, Jim.

Gledao sam kako umire kad su njegovi ljudi probili vrata i ušli.

Ustao sam, stao u kut i podigao kolt. Međutim, oni su gledali u mrtvaca na podu.

— On vam više ne može isplatiti plaću — rekoh im — ali ako želite pucati u mene, pokušajte.

Imali su revolvere u rukama, ali su znali koliko sam vješt koltu. A čuli su i tko je zapravo bio James Clayborne. Sada je mrtav i za njih nije više vrijedio ni pišljiva boba.

Vani pred kućom, u međuvremenu se okupila svjetina. Začuli smo kako ljudi viču:

— Živio Ben Craig! Ogulit ćemo kožu svakoj hulji koja skine ijednu vlas s glave Bena Craiga!

Slušao sam što viču i bio zadovoljan. Čuli su ih i momci pokojnog Hardina, pa su se povukli.

* * *

Među prvim je ušla Reva.

Stajao sam i dalje u kutu, jer sam poprilično krvario, a i rebra su me ponovo strahovito boljela.

Prišla mi je i upitala:

– Moći ćeš uz moju pomoc stici do naše sobe, dragi?

– Hoću, Reva.

Što sam nekoć loše obavio, sada sam ispravio. Vjerojatno će me stari savezni šerif Abe Tompson htjeti ponovo uposliti kao pomoćnika, no mene taj posao više nije zanimao.

Kad sam se naposljetku našao u krevetu, osjetio sam kako me Reva svlači i onda pomaže liječniku pri vidanju rana. Napokon sam u miru mogao sklopiti oči, jer sam znao da ću se opet probuditi. I da će Reva biti kraj mene.

Za Revu i mene život će početi iz početka.

KRAJ

U PRIPREMI:

Roe Richmond:
TEKSAS U PLAMENU

*Ako volite Strip,
onda je to*



Novo na kioscima!